

Plenum

Onsdag 20.11.2019 kl. 14.00—19.45

4. Debattinitiativ om Sannfinländarnas riksdagsgrupps alternativa budget för 2020

Debattinitiativ DI 3/2019 rd

Debatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 4 på dagordningen är en debatt om sannfinländska riksdagsgruppens, samlingspartiets riksdagsgrupps, kristdemokratiska riksdagsgruppens och Liike Nyt-rörelsens riksdagsgrupps alternativa budgetar. Efter presentationerna av alternativa budgetar, som är 7 minuter långa, håller finansminister Mika Lintilä ett anförande. Efter ministerns anförande följer en debatt där en del reserveras för varje alternativ budget. Debatten framskrider i gruppernas storleksordning och talmannen fastställer den tid som ska användas för varje alternativ budget med beaktande av gruppens storlek. Efter detta följer en snabbdebatt där de på förhand reserverade inläggen får ta högst 5 minuter. Talmanskonferensen rekommenderar att också de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. De alternativa budgetarna debatteras tillsammans i samband med det första debattinitiativet.

Debatt

14.06 **Jani Mäkelä ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa suomalainen tulee ensin. Jokainen euro valtiontaloudessa on joko kerätty veroina ja maksuina suomalaisilta... [Hälinää]

Puhemies Matti Vanhanen: Puhuja, odottakaa hetki. — Jos tällainen möly jatkuu, puhuja saa kaksinkertaisen ajan. [Eduskunnasta: Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Otan siinä tapauksessa alusta. — Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa suomalainen tulee ensin. Jokainen euro valtiontaloudessa on joko kerätty veroina ja maksuina suomalaisilta tai sitten lainattu tulevilta sukupolvilta. Ansaitaksemme nykyisten ja tulevien suomalaisten arvostuksen meidän täytyy kantaa vastuu näistä kerätyistä varoista. Painotamme budjettivarojen keruussa malttia. Velka jää lastemme maksettavaksi, keran myytyä omaisuutta ei saa takaisin, ja jokainen yli kohtuuden kerätty veroeuro on epäluottamuslause kansalaisiamme kohtaan.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti keskittyy leikkaamaan suomalaisten kannalta toissijaisia ja jopa haitallisia menoja, ja esitämme ne rahat kohteisiin, joista on suomalaisille hyötyä. Haluamme siirtää suomalaisille päätösvaltaa omista rahoistaan. Vain sitä rahaa voi käyttää, mikä jää käteen.

Kaikille viime vuosikymmenten hallituksille miljardit ovat pikkurahoja, kun puhutaan maahanmuutosta tai maailmanparantamisesta. Samaan aikaan ollaan köyhiä ja kipeitä, jos

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

puhe kääntyy vanhustenhuollon rahoittamiseen, opetukseen, teiden kunnossapitoon tai vaikka homekoulujen korjaamiseen. Tämä vastakkainasettelu on välttämätöntä, koska nämä asiat ovat vastakkain. Suomeen saapuva taloudellisesti ja sosiaalisesti haitallinen maahanmuutto tekee mahdolliseksi ylläpitää hyvää sosiaaliturvaa, työehtoja, palkkakehitystä, kouluja, tasa-arvoa ja jopa yhteiskuntarauhaa — sitä hyvää, tuttua Suomea. Sen ylläpitoa suomalaiset meiltä odottavat. Siihen heidän tuntemansa luottamus eduskuntaa kohtaan perustuu. Luottamuksen voi myös menettää suuruudenhullulla ilmastopolitiikalla, yli varojen elämisellä ja yhteisen omaisuuden polkumyynnillä.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset kannamme huolta ympäristöstä mutta vastustamme ilmastopolitiikan nimissä tapahtuvaa teollisuuden ja kokonaisten elinkeinojen ulosliputusta, joka vain pahentaa ympäristöongelmia. Suomalainen työ on ympäristöteko, ja siksi haluamme suojella suomalaista duunaria ja yrittäjää töiden siirtymiseltä Kiinaan. EU:ssa puheenjohtajamaana Suomen tulisikin vaatia halpamaiden tuotteille ilmastotulleja. Me haluamme olla muiden itsenäisten kansojen kanssa hyvässä eurooppalaisessa yhteistyössä, mutta vastustamme EU:n jäsenmaksun kasvattamista, budjetin paisuttamista ja euro maiden välisiä yhteisvastuita ja tulonsiirtoja. Suomen nettomaksu on jo nyt kohtuuton, ja mielestämme Suomen tulisi päättäväisesti torjua sen nostaminen rahoituskehityksessä, joka tulee voimaan vuodesta 21 alkaen.

Me haluamme vaalia suomalaisten yritysten ja työntekijöiden toimintaedellytyksiä. Yhdistämme duunarin ja yrittäjän edun. Esityksessämme työstä jää enemmän molemmille osapuolille ja yrittäjän asema helpottuu arvonlisäverovelvollisuuden ja yrittäjän eläkevaikutusvelvollisuuden alarajaa nostamalla. Lisäksi luomme työllistämiseen ja investointeihin kannustavan perussuomalaisen yhteisöveromallin ja vahvistamme kansallista maataloustuotantoa. Olemme koko Suomen asialla, Suomen maaseudun puolella.

Kansallismieliseen ja oikeudenmukaiseen politiikkaan kuuluu vähäosaisten, sairastuneiden ja syrjäytyneiden suomalaisten auttaminen sekä lupaus mahdollisimman turvallisuudesta Suomesta. Hoitajamitoituksen laittaisimme kuntoon viipymättä niin pian kuin se on mahdollista, emmekä aprillipäivänä juuri ennen seuraavia vaaleja, kuten hallitus aikoo tehdä. Parannamme eläkkeitä, omaishoidon tukea, vähävaraisten toimeentulotukea, lapsiperheiden asemaa lapsivähennyksellä ja monia muita asioita, jotka tänään tulevat keskustelussa esille.

Perussuomalaiset haluavat välttää Ruotsin mallin seuraamisen tiukan maahanmuuttopolitiikan ohella myös panostamalla jo nyt heikentyneen turvallisuustilanteen korjaamiseen lisäämällä 1 000 peruspoliisin virkaa koulutuksen kautta.

Arvoisa puhemies! Tuttuun tapaan ovat muut puolueet lähteneet jo ennalta tuomitsemaan ja vähättelemään perussuomalaista vaihtoehtoa. Meitä on syytetty maahanmuuttokoulujen epärealistisen voimakkaasta leikkaamisesta — jätämme kuitenkin rahat toimintojen realistiseen alasajoon. Ehdotustamme tulivoimatukien satojen miljoonien säästöstä on arvosteltu. Käytännössä samaa esitimme myös viime vuoden vaihtoehtobudjetissa, ja siitä äänestettiin tässä salissa. Esitys oli silloin perustuslain mukainen, ja laki ei ole vuodessa tämän suhteen muuttunut. Ymmärrän kyllä tämän kaverikapitalismin esiin nostamisen kiusallisuuden keskustapuolueen kannalta.

Opposition kakkospuolueen kokoomuksen vaihtoehtobudjettia ei voida jättää kokonaan huomioimatta. Siinä pitkäaikaistyöttömältä otetaan lähes 300 euroa ja opiskelijalta 170 euroa vuodessa. Jopa työttömien eläkekertymään puututtaisiin. Eduskunnan laskentapalvelun mukaan kokoomuksen vaihtoehto ottaa eniten pienituloisimmalta kolmannekselta. Vä-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

hän vähemmän yllättäen nämä rahat siirtyisivät kaikkein rikkaimmalle kymmenykselle. Työttömien rankaisun lisäksi kokoomus hyökkää suomalaista työtä vastaan muutenkin. Kokoomus väittää yksiselitteisesti, että työperäisen maahanmuuton kasvu vahvistaa talouskasvua ja julkista taloutta. [Arto Satonen: Kyllä!] Tämä ei pidä paikkaansa, sillä tutkusti monien työperäisesti maahan tulleiden työllisyysaste romahtaa jo parin maassaolovuoden jälkeen. Halpatyövoimaa joudutaan taas tukemaan tulonsiirroilla. Tämä kokoomuksen linja ei meille sovi. [Antti Kurvisen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti hyödyttää kaikkia. Se jättää enemmän käteen hallituksen esitykseen verrattuna, ja se tekee sen kaikissa tuloluokissa. Tämä on tutkittu eduskunnan laskentapalvelussa. [Antti Kurvinen: Puoli miljardia ilmaa!] Kaikki tuloluokat ja kaikissa eri asemissa olevat hyötyvät. Se on reilua, oikeudenmukaista. Perussuomalainen on oikeudenmukainen. [Välihuutoja]

14.13 Petteri Orpo kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Viime hallituskaudella tehdyn määrätietoisen politiikan ansiosta Suomeen syntyi 140 000 uutta työpaikkaa. 140 000 isää ja äitiä, nuorta ja kokenempää saivat työpaikan. He saivat oman toimeentulon, tulevaisuudenuskoa itselleen ja läheisilleen. [Ilkka Kanerva: Se on kova juttu!] Paljon saatiin aikaan, mutta ei maa valmiiksi tullut. Muutosten keskellä suomalaisilla on edelleen suuria huolenaiheita, jotka on ratkaistava. Lähtökohdat Rinteen hallituksella olivat huomattavasti paremmat kuin edellisellä aloittaessaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka uhkaa vakavasti murentaa pohjan Suomen kyvystä vastata aikamme haasteisiin. Hallitusohjelman viritelmä vie meitä huolestuttavasti kohti laskevaa työllisyyttä ja kasvavaa velkaantumista. Kokoomus on keväästä asti teitä tästä varoittanut. Ette ole uskoneet. Saman varoituksen ovat nyt antaneet lukemattomat ekonomistit, valtiovarainministeriön virkamiehet, viimeksi eilen Kansainvälinen valuuttarahasto, ja tänään komissio varoitti, että Suomi uhkaa rikkoa taloussääntöjä. Minkä pitäisi viimeistään teidät herättää, on se, etteivät suomalaiset usko teidän talouspolitiikkanne linjaa. Mutta te ette välitä, vaan jatkatte jotenkin lamaantuneen oloisina eteenpäin kohti suurempia ongelmia.

Opposition väline vaikuttaa on vaihtoehtobudjetti. Omalla esityksellämme haluamme näyttää, että asioita voi hoitaa toisinkin: [Perussuomalaisten ryhmä: Rikkaiden Robin Hood!] enemmän työpaikkoja suomalaisille, enemmän käteen omista ansioista, vähemmän velkaa, tärkeitä panostuksia palveluihin, turvaan ja tulevaisuuteen. Hyvä hallitus, ottaa tämä ehdotus vakavasti. Saatte vapaasti hyödyntää ja käyttää. [Antti Kurvinen: Leikataan yrityksiltä!] — Ei muuten leikata.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin selkein ero hallituksen esitykseen on se, että se tuo suomalaisille kaivattuja uusia työpaikkoja. Eduskunnan tietopalvelun arvon mukaan Rinteen hallituksen talousarvio heikentää ensi vuonna työllisyyttä 5 000 työllisellä — siis heikentää. Se on surullinen tulos. [Ben Zyskowicz: Historiallinen tulos!] Tekemättä mitään työllisyystilanne olisi parempi. [Paavo Arhinmäki: Tekemättä perusturvan korotuksia!] Kokoomuksen vaihtoehto taas tuo Suomeen 60 000 uutta työpaikkaa eduskunnan tietopalvelun ja muiden asiantuntijoiden arvioiden mukaan. Työssäkäyvän perheen kukkarolla hallitus käy ensi vuonna 95 euron verran. Kokoomuksen vaihtoehdossa samalle perheelle jää käteen 446 euroa enemmän rahaa.

Vasemmistopuolueet ovat tietenkin jo aloittaneet meidän esityksemme syytteleminen. Mutta kannattaa huomioida se, että molempien vaikutukset tuloeroihin ovat samanlaiset.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Hallituksen budjetti pienentää tuloeroja kasvattamalla tulonsiirtoja ja kiristämällä verotusta. [Pia Viitasen välihuuto] Kokoomuksen ehdotus taas pienentää tuloeroja saman verran, mutta vaikutus tulee siitä, että ihmiset pääsevät töihin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oikein!] Eikö kuulosta hyvältä?

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehto on taloudellisesti vastuullisempi kuin hallituksen. [Paavo Arhinmäki: Kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta!] Silti pystymme panostamaan hallitusta enemmän koulutukseen, terveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön. Ne ovat ne asiat, joista suomalaiset puhuvat ja joihin pitää olla kunnon vastaukset.

Ensin koulutukseen: Me lisäämme 320 miljoonaa enemmän pysyvää rahoitusta koulutukseen kuin hallitus. Kokoomus ei kannata ministeri Anderssonin mallia, jolla ammattikoulujen lisäopettajat palkataan vain pariaksi vuodeksi ja irtisanotaan, kun rahat on käytetty. [Pia Viitasen välihuuto — Vasemmalta: Viideksi vuodeksi!] Me haluamme varmistaa, että näin ei käy, tekemällä rahoituksesta pysyvän. Alennamme varhaiskasvatusmaksuja, korotamme opintotuen tuloeroja ja pääomitamme korkeakouluja. Myös hallituksen olisi mahdollisuus tehdä yhtä merkittävät lisäpanostukset koulutukseen — kuuleeko vihreät — mutta nämä ovat arvovalintoja.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme Suomeen paremmat ennalta ehkäisevät palvelut ja nopeampaa hoitoon pääsyä. Me toteutamme kansalaisaloitteen mukaisen terapiatakuun, jotta jokainen, ihan jokainen, joka kärsii mielenterveysongelmista, saa nopeasti apua. Olemme rakentaneet 150 miljoonan euron paketin ikääntyneiden parempaan hoivaan. [Keskeltä: Rahaa on!] Sillä saisi 1 000 uutta hoitajaa kotihoitoon, 1 000 uutta hoitajaa ympärivuorokautiseen hoitoon ja hoivaan, ja rahaa jäisi vielä palveluiden kehittämiseenkin. Parannamme hoitotakuuta niin, että jokainen voisi päästä lääkäriin silloin, kun apua tarvitsee. Perumme kotitalousvähennyksen hölmön leikkauksen ja parannamme yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennystä niin, että vähävaraisemmatkin ikäihmiset voisivat sitä käyttää. [Timo Heinonen: Kuulostaa järkevältä!] Kokoomus kannattaa hallituksen esitystä takuu- ja kansaneläkkeiden korottamisesta. Mutta lisäksi kevennämme eläkeläisten verotusta niin, [Paavo Arhinmäki: Leikkaatte tulevia eläkkeitä!] että myös työeläkkeestä jää enemmän käteen.

Kokoomus ottaa ihmisten huolen turvallisuudesta myös hallitusta vakavammin. Meidän vaihtoehtobudjetti varmistaa poliisien määrän nostamisen asteittain yli 8 000 poliisiin, jotta poliisilla on riittävät valmiudet vastata nykypäivän haasteisiin ja ihmisten turvallisuushuoliin. Lisäämme euroja maanpuolustukseen niin, että sekä sopimussotilaiden määrää että kertausharjoituksia voidaan lisätä. [Vasemmalta: Yhtä vastaan!] Toimintakykyinen poliisi ja vahva maanpuolustus ovat turvallisuuden selkäranka.

Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa lopettaa jahkailun nopeiden raiteiden rakentamisen kanssa. Pääomitamme raideyhtiöitä yhteensä kahdella miljardilla, jolla saadaan hankkeet liikkeelle niin länteen, pohjoiseen kuin itään. [Johannes Koskisen välihuuto] Kuokan laittaisimme maahan heti sekä Pasila—Riihimäki-välillä että Espoon kaupunkiradalla. Nämä ovat ensimmäiset ja konkreettiset askeleet tunnin junille. Meidän pääratahankkeemme ei myöskään lopu Tampereelle, vaan käynnistämme radan suunnittelun aina Ouluun ja Tornioon asti.

Kokoomus toteuttaa kunnianhimoisemmin ilmastotekoja kuin hallitus. Hallitus lisää budjetissaan 100 miljoonalla eurolla ympäristölle haitallisia tukia — siis lisää. Me sen sijaan leikkaamme ilmastolle ja kilpailulle haitallisia tukia lähes puolella miljardilla. Rahat laitamme energiaverotuksen uudistamiseen, tutkimukseen, kehitykseen sekä työn verotuksen keventämiseen. Tämä on todellinen ilmastoteko, jolla ei tarvitse kiusata tavallista suo-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

malaista. Kuten koulutuspanokset, myös ilmastoteot ovat lopulta hallituksen tahdosta kiinni.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Tätä tarkoittaa kokoomuksen vaihtoehtobudjetti. Kokoomus tekee huomattavia panostuksia, mutta kaiken sen jälkeen talous vahvistuu. Tämä on todellinen vaihtoehto hallituksen päättämättömyydelle. Me haluamme kääntää tämän maan suunnan. Haluamme, että vastuullisuus voittaa vastuuttomuuden ja innostus lannistuneisuuden. Tämä budjetti antaa ensimmäiset askelmerkit siihen.

Siksi ehdotan, että eduskunta hyväksyy yksimielisesti kokoomuksen budjettiehdotuksen vuoden 2020 valtion talousarvioksi, sillä se on suomalaisille ja Suomelle Rinteen esitystä parempi. [Välihuutoja — Timo Heinonen: Ei oltaisi Kreikan tiellä, jos Orpo olisi pääministeri! — Paavo Arhinmäki: Valtiovarainministeri Orpo oli!]

14.21 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokratian vaihtoehtobudjetti ensi vuodelle koostuu kolmesta paketista, kolmesta merkittävästä kokonaisuudesta, joihin haluamme kiinnittää huomiota ja joihin toivomme lisäpanostusta. Nämä kolme kokonaisuutta liittyvät perheisiin, terveyteen ja hyvinvointiin sekä koko Suomen elinvoimaisuuteen.

Syntyvyyden rajun laskun kääntäminen vaatii yhteiskunnallisia toimia pikaisesti. Vaikuttavan perhe- ja väestöpolitiikan avulla voidaan poistaa epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat kielteisesti syntyvyyteen. Hallitushan esittää 10 euron korotusta perheen neljännelle ja viidennelle lapselle. Tämä on hyvä, mutta se ei ratkaise väestöongelmaa. Suuria perheitä Suomessa on niin vähän, että tämä korotus merkitsee vain 0,4:ää prosenttia koko lapsilisämomentista. Erityisesti ensimmäisten lasten määrä on vähentynyt. Esitämmekin lapsilisän korotuksen ulottamista kaikkia perheitä koskevaksi. Jokainen lapsi on yhtä arvokas ja yhtä tervetullut. Uudistamme myös aiemman ehdotuksemme 1 000 euron kertaluonteisesta vauvarahasta sekä tuloverotuksen lapsivähennyksen palauttamisesta.

Ennen vaaleja hallituspuolueet keskustaa lukuun ottamatta lupasivat lähes 100 euron korotusta opintotukeen. Nämä lupaukset ovat nyt kuihtuneet vajaaksi pariiksi euroksi. [Ben Zyskowitz: Kuulitteko, hallitus?] Ehdotamme opintorahan korotukseen 40 miljoonan euron vuosittaista panostusta. Lisäksi nostaisimme opiskelijaperheiden huoltajalisää 150 euroon kuukaudessa. [Antti Kurvinen: Perheellisten opiskelijoiden asemaa parannetaan!] — Me parantaisimme lisää.

Panostaisimme myös peruskoulun ryhmäkokojen pienentämiseen, millä pystyttäisiin torjumaan lasten syrjäytymistä ja koulukiusaamista.

Hallitus on nostamassa kansaneläkettä ja takuueläkettä. Tämä suunta on oikea, vaikka luvattu satanen onkin kutistunut muutamaankymppiin. Hallitus kuitenkin unohtaa työeläkettä saavat eläkeläiset. Kristillisdemokraatit keventäisivät eläkeläisten verotusta yli 200 miljoonalla eurolla eläketulovähennyistä korottamalla, ja tämä parantaisi monen pientä työeläkettä saavan taloudellista asemaa.

Arvoisa puhemies! Vanhustenhoidossa on tällä hetkellä pahoja puutteita niin laitoksissa kuin kotihoidossa erityisesti hoitohenkilökunnan liian pienestä määrästä johtuen. Ikääntyneiden väestöosuuden kasvaessa vanhustenhoidon tilanne jatkaa heikkenemistään, mikäli tilanteeseen ei puututa välittömästi. On kestänyt, että talousvaikeuksissa painivat kunnat parhaillaan irtisanovat tai lomauttavat henkilöstöään samaan aikaan kun hoitavia käsiä tarvittaisiin lisää vanhuspalveluihin. Meillä ei ole varaa päästää irti näistä ammattitaitoisista hyvistä hoitajista. Hallituksen päätös hoitajamitoituksesta ei riitä parantamaan tilannetta

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

ilman riittävää rahoitusta. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää 150 miljoonan euron lisäystä ensi vuonna vanhustenhoidon tason parantamiseksi. [Sari Sarkomaa: Samoin kokoomus!]

Palauttaisimme myös keliakiakorvauksen ja diabeteslääkkeiden korvattavuuden leikkauksia edeltävälle tasolle, aivan kuten myös monet hallituspuolueiden edustajat vielä ennen vaaleja vaativat. [Timo Heinonen: Ja nyt he niitä vastustavat!] Lääkekorvausjärjestelmää uudistaisimme siten, että alkuvuoden kulurasitus olisi mahdollista jakaa useammalle kuukaudelle.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouslaskelmat on tehty sen varaan, että työllisyysaste saadaan nostettua 75 prosenttiin. Toimet ovat kuitenkin ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Kotitalousvähennyksen leikkaaminen heikentää kotitalouksien mahdollisuuksia teettää työtä, ja se myös lisää harmaata taloutta. Polttoaineveron korotukset syövät niin ikään ihmisten ostovoimaa ja yritysten kannattavuutta. KD peruisi hallituksen esittämän leikkauksen kotitalousvähennykseen ja polttoaineveron kiristämisen.

Asumiskustannusten nousu ja liikkumisen rajoittaminen iskevät erityisen pahasti maaseudun väestöön. Harvaan asutun maaseudun ihmisiä ei tule unohtaa. Keskeiset palvelut tulee taata koko maassa. Ryhmämme esittää muun muassa pienten lukioiden tukemista parlamentaarisen työryhmän suositusten mukaisesti.

Vaihtoehtobudjetin osana eduskuntaryhmämme esittää useita työllisyyttä parantavia keinoja. Suomessa on noin 50 000 järjestäytymätöntä yritystä. Nämä pienet ja keskiuuret yritykset ovat juuri niitä, joissa syntyy uusia työpaikkoja. Niitä syntyisi vielä enemmän, jos näillä työpaikoilla voitaisiin sopia nykyistä joustavammin paikallisista työehdoista. Oppisopimuskoulutusta edistäisimme lisäämällä siihen kohdistuvaa tukea sekä porrastamalla harjoittelupalkkoja. Pidemmällä aikavälillä työllisyyttä parannettaisiin uudistamalla sosiaaliturvaa ottamalla käyttöön KD:n kannustava perusturvamalli.

Arvoisa puhemies! Vahvemman työllisyyskehityksen lisäksi esitämme tulopuolen vahvistusta muun muassa terveysterveysten veron kautta. Vero kohdistuisi tasapuolisesti eri tuoteryhmiin ja perustuisi elintarvikkeisiin lisättyyn sokeriin. Muun muassa Evira ja THL ovat puhuneet tämän veron puolesta. Verolla edistettäisiin terveyttä ja myös vähennettäisiin terveydenhoidon kustannuksia.

Kokonaisuudessaan eduskuntaryhmämme vaihtoehtobudjetti lisäisi menoja ja keventäisi verotusta reilulla 900 miljoonalla, ja tulopuolta vahvistaisimme noin 1 400 miljoonalla eurolla. Eli vaihtoehtomme on 500 miljoonaa euroa ylijäämäinen verrattuna hallituksen esittämään talousarvioon.

14.28 Harry Harkimo liik (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella on menossa ikävä kierre, nimittäin hallituksen syksyinen budjettiehdotus on paljon huonompi kuin kesällä syntynyt hallitusohjelma. Hallitusohjelma taas on paljon huonompi kuin puolueiden lupaukset keväällä ennen vaaleja. Pari esimerkkiä: Turvenuijat heiluvat yhä vapaana soillamme toisin kuin piti. [Antti Kurvinen: Tuhansia työpaikkoja!] Ne tuhoavat edelleen ympäristöämme. Toiseksi, luontoa ja työpaikkoja tuhoavat haitalliset yritystuet, jotka vähenemisen sijaan kasvoivat tämän hallituksen aikana. Suunta ei ole oikea, Suomen kannalta hyvä. Liike Nytin vaihtoehtobudjetti muuttaisi tuon suunnan. Esitämme viisi selkeää toimenpidepakettia.

Ensinnäkin: Liike Nyt kohdentaisi yrityksille menevän palkkatuen sijaan rahaa myös suoraan työntekijöille ja työvoimapalveluihin. Nyt tarvittaisiin kunnan porkkana, jonka

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

avulla ihmiset voisivat kokeilla liikkumista työn perässä. Vuokralle muuttaville voitaisiin maksaa vuokra työsuhteen koeajan osalta tai työn perässä muuttavat vapautettaisiin varainsiirtoverosta niin kuin ensiasunnon ostajat.

Toisekseen: Työllisyys paranisi, jos hallitus ymmärtäisi kehittää työvoimapalveluja. Nyt valtaosa niiden työntekijöiden ajasta menee työttömien hallinnollisten asioiden selvittämiseen. Itse työnhaun auttamiseen aikaa jää mitättömästi. Hallinnollinen viidakko kaipaakin rankkaa karsintaa. Tämä on aihe, josta kukaan ei halua puhua paitsi alan ammattilaiset, jotka tietävät ongelman. Liike Nyt poistaisi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun ja työttömyysmaksun verovähennysoikeuden ja siirtäisi saadut veroedut hoitajamitoitukseen. Jäsenmaksujen verovähennysoikeus on työmarkkinajärjestöjen etuoikeus, jonka tarkoituksenmukaisuus on kyseenalainen. Varakkaiden ja merkittävien yhteiskunnallista valtaa käyttävien liittojen tulee maksaa veroja siinä missä kaikkien muidenkin. Lisäksi ehdotamme, että työnantajien ja työntekijöiden järjestöt maksaisivat myös veroja sijoitustuotoistaan. Tästä melkein kaikki puolueet olivat yksimielisiä ennen vaaleja. On melko erikoista, että työmarkkinaosapuolet paheksuvat juhlapuheissaan harmaata taloutta, mutta niiden itsensä kohdalla verotuloissa on synkkä musta aukko.

Kolmanneksi: Liike Nyt karsisi ympäristölle haitallisia tukia ja siirtäisi eurot yritysten toimintaedellytysten parantamiseen ja — IFM:n neuvojen mukaan — valtiontalouden tasapainottamiseen. Nyt Suomi vain selittelee EU:lle, että hallituksen toimilla kyllä budjettivaje pienenee. Ei pienene. Asia on yksinkertainen. Kuvitelkaa, että joku saisi päähänsä rakentaa vaikka jäähallin. On selvää, että jos esimerkiksi ilmastointi tulee kalliimmaksi kuin suunniteltu, niin se täytyy säästää jostain muusta paikasta. Ei voi jäädä kädet ristissä odottamaan ja toivomaan, että rahaa tippuisi taivaasta.

Yritykset ja yrittäjyys ovat se keino, jolla lisätuloja voisi tulla valtiolle. Jostain syystä juuri mitään ei haluta tehdä niiden hyväksi, vaikka keinoja olisi. Liike Nyt esittää, että yrityksen voittojen verotus sidotaan sen investointeihin. Mikäli investointeja olisi riittävästi, esimerkiksi 30—50 prosenttia voitosta, veroa ei tarvitsisi maksaa.

Viidenneksi: Hallitukselta olisi lupa odottaa vaikuttavampaa ilmastopolitiikkaa. Se tarkoittaa sitä, että yritystuet kohdistettaisiin uudelleen kestävämmän muutoksen vauhdittajiksi. Se tarkoittaa esimerkiksi turpeen verotuen poistamista. Se ei tarkoita sitä, että valtio alkaa kaasuauto-operaattoriksi. Se voisi ja sen pitäisi tarkoittaa kunnianhimoisia ilmastotoimia, joissa on rohkea etunoja. Esimerkiksi voisimme sopia, että vuoden 2030 jälkeen Suomessa saa valmistaa vain kierrätettäväksi kelpaavasta materiaalista tehtyjä tuotteita. Ilmastonmuutos on täyttä totta, ja sitä vastaan pitää taistella. Nyt vain pitää käyttää oma energiamme niihin asioihin, joissa vaikutus on suuri. Itsestäni tuntuu, että liian usein ihmiset uskovat maailman pelastuvan sillä, että Suomeen säädetään lentovero ja lihavero, autoilun kustannuksiin puututaan ja metsähakkuut laitetaan jäihin. Vuosi sitten kaksi kolmesta suomalaisesta uskoi, että omilla valinnoillaan voi vaikuttaa hiilidioksidipäästöihin. Tietysti voi, mutta sillä vaikutuksella on selkeät rajat. Jos me suomalaiset haluamme tehdä ilmastotoimia, niin meidän pitää kehittää innovaatioita, jotka vähentävät päästöjä ja tuottavat meille bisnestä, mutta ennen kaikkea meidän pitää voimakkaammin hakeutua kansainvälisiin päätöspöytiin ja etsiä tarkoituksenmukainen ja toimiva tapa tehdä esimerkiksi hiilitulleista tai -veroista viimein totta. Meidän pitää tehdä oma osamme, mutta emme voi tehdä muiden osaa. Yhteinen ilmasto pelastetaan kansainvälisillä yhteyksillä ja teoilla, ei pistemäisillä teoilla vain Suomessa.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Epävarmoina aikoina tarvitaan johtajuutta, jossa maalit ovat ehkä kaukana mutta niitä kohti uskalletaan mennä varmoin askelin. Nyt tuota johtajuutta ei ole. Hallitus on itsensä panttivanki. Hallitus kävelee sinne ja kävelee tänne, pyörii ympyrää ja lähtee lopulta itsensä kanssa eri suuntiin ja palaa sieltäkin kertomaan, että lähteekin vasta ensi vuonna. [Naurua oikealta] Siihen meillä ei valitettavasti ole aikaa. Jos nykyinen hallitus olisi rakentanut jäähallin, siinä olisi kalliit ja epämukavat penkit eikä ilmastointia ollenkaan. [Naurua — Oikealta: Eikä jäätä!] Ministeri Anderssonin ehdotus valtion kaasutalkoista kuvaa hallituksen toimintaa laajemmin. Koko ajan tuodaan peliin uusia ehdotuksia, vaikka vanhojakaan ei ole toteutettu. Saamattomuutta yritetään peittää uusilla ulostuloilla, koska hallituspuoleilla gallupit menevät alaspäin.

Viimeinen neuvoni hallituspuolelle: yrittäkää päästä keskenänne sopuun edes jostain, järki käteen [Oikealta: Ei onnistu!] ja toteuttakaa määrätietoisesti hallitusohjelmaa.

14.36 Valtiovarainministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt oman budjettinsa kasvua tukevaksi ja panostaa infrastruktuuriin, koulutukseen ja perusturvaan, ja tästä perusvirityksestä myös IMF oli eilen raportissaan samaa mieltä. Nämä tulevat olemaan selkeitä painotuksia budjetissa, niin kuin hyvin tiedätte.

Arvoisa puhemies! Oppositio puolueet ovat tehneet kovan työn tarjotakseen vaihtoehdon hallituksen antamalle talousarvioehdotukselle. Perinteiseen tyyliin menolisäyksiä on rahoitettu kuitenkin, sanoisinko, ei niin tarkalla laskennalla. [Eduskunnasta: Naurua] Perussuomalaiset ehdottavat monia muutoksia hallituksen budjettiesityksen veroihin ja menoihin. Perussuomalaisten esitys omaishoidon tukemiseksi on erittäin arvostettava. [Oikealta: Tehkää se!] Perussuomalaiset ehdottavat kuitenkin omaishoidon tuen muuttamista verovapaaksi ja arvioivat vaikutuksen verokertymään olevan miinus 20 miljoonaa euroa. [Arja Juvonen: Tulevina vuosina!] Valtiovarainministeriön alustavan arvion mukaan verotuottomenetyksien suuruusluokka olisi pikemminkin 70 miljoonaa euroa. [Eduskunnasta: Ohhoh! — Välihuutoja]

Perussuomalaiset esittävät myös tuulivoiman tuotantotukea poistettavaksi. [Eduskunnasta: Kyllä!] Tuulivoiman tuotantotukea on kuitenkin mahdotonta poistaa ensi vuoden budjetista. [Oikealta: Kuuleeko Pekkarinen?] Valtio on sitoutunut maksamaan tuen tukipäätöksen saaneille laitoksille 12 vuoden ajan. Uusia syöttötariffipäätöksiä ei tehdä, mutta tehtyjen sitoumusten mukaiset maksatukset on hoidettava. Hallituksen esimerkkejä seuraten perussuomalaisetkin leikkaisivat yritystuista 100 miljoonaa euroa — tosin edelleen tyylilleen uskollisina he eivät kerro, mistä leikkaus tehtäisiin. [Keskeltä: Maaseudulta!] Perussuomalaiset ilmoittavat esityksensä pienentävän valtiontalouden alijäämää 194 miljoonaa euroa. Jos perussuomalaiset ovat kuitenkin tekemiensä esitysten takana, on todellinen luku jotain ihan muuta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Paljonko? — Vasemmalta: Ehkä 500 miljoonaa!]

Arvoisa puhemies! Kokoomus korostaa omassa esityksessään hallituksen tavoin työllisyyden merkitystä julkisen talouden kestävyysperuskivenä. Kokoomuksen keskeinen keino parantaa työllisyyttä on jälleen kerran miljardiluokan veronkevennykset. [Oikealta: Ei ole!] Toistuvat, kaikille tuloluokille kohdistetut miljardiluokan veronalennukset ovat julkisen talouden kestävyysperuskiven kannalta vastuuttomia. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Hallituksen valitsema maltillinen 200 miljoonan veronkevennys pieni- ja keskituloisille mahdollistaa osaltaan kestävä taloudenpidon myös jatkossa. [Juha Mäenpää: Rokotatte bensassa!]

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Toki kokoomuksen esityksessä on työllisyyden osalta hyviäkin aihioita. Esimerkiksi paikallisen sopimisen edistäminen on hallituksellekin yksi keskeinen keino edistää työllisyyttä. [Petteri Orpo: Sitä odotellessa!] Myös työperäisen maahanmuuton edistäminen on tärkeää. Hallitus etenee omassa työllisyysuunnitelmassaan aikataulussa ja hallitusohjelmassa linjatuilla askelmerkeillä. [Sari Sarkomaa: Taaksepäin mennään!] Tämä tarkoittaa sitä, että teemme joka päivä työtä uusien työllisyystoimien eteen, ja kuten jo eilen sanoin, aikaa ei ole yhtään hukattavaksi. [Ben Zyskowicz: Ensi vuodelle esitätte miinus 5 000!] Vaikka asioiden edistäminen ripeästi on tärkeää, olisi tietty maltti kokoomuksenkin esityksen osalta ollut valttia. Tästä esimerkkinä olkoon vaikkapa esitys yli 75-vuotiaiden korotetusta kotitalousvähennyksestä. Vastaavan kaltaista esitystä tutkittiin viime kaudella, ja silloin valtiovarainministeriön arvio oli, että ihmisiä ei voi asettaa iän perusteella eriarvoiseen asemaan kotitalousvähennyksen saamisen suhteen. [Välihuutoja] Oma lukunsa on kokoomuksen arvio kotitalousvähennyksen korottamisen tuomasta 330 miljoonan säästöstä ensi vuoden budjettiin. [Sari Sarkomaa: Vastustatteko sitä esitystä?] Kokoomus perustelee esitystä Sitran mallilla, vaikka [Puhemies koputtaa] Sitran mukaan tällainen malli olisi pikemminkin kustannusneutraali, kun otetaan huomioon koko kotitalousjärjestelmä ja julkinen talous.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien esitykset lapsiperheiden ja vanhusten hyväksi ansaitsevat kiitoksen. [Sari Sarkomaa: Välihuuto] Merkittävänä rahoituskeinona heillä on vaihtoehtobudjetissa asumistuen uudistaminen. Vaikka asumistukijärjestelmään liittyvä kiistämättä ongelmia, kristillisdemokraattien ensi vuodelle esittämä 300 miljoonan säästöjen hankkiminen sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla on kuitenkin erittäin vaikea toteuttaa. [Keskeltä: Ei ole!] Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että pienituloisten käteen jäävästä tulosta leikattaisiin.

Liike Nyt esittää ansiokkaan määrän erittäin hyviä keskustelunavauksia ja ajankohtaisia keskustelunaiheita, mutta aikataulullisesti pidän niitä varsin epärealistisina, koska käsittelyssä on kuitenkin ensi vuoden budjetti, ja tarkoitus oli esittää vaihtoehtobudjetti ensi vuodelle.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää oppositiopuolueita vaihtoehtobudjettien valmistelusta. Se on keskeinen osa parlamentarismia. Vaikka vaihtoehtobudjeteille ei voidakaan asettaa yhtä tiukkoja vaatimuksia kuin hallituksen todelliselle talousarvioesitykselle, toivon kuitenkin [Antti Kurvisen välihuuto] realismia niidenkin valmisteluun, ja toivon realismia myös niistä käytävään, toivottavasti erittäin vilkkaaseen, keskusteluun tänä päivänä täällä salissa.

14.43 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Minulla oli kyllä sydämellä mietitty puheenvuoro kokoomukselle, [Naurua] että kyllä minä mielelläni käytän sen.

Puhemies Matti Vanhanen: Tehdäänpä äskeinen lista uudelleen. Avataan vastauspuheenvuorot suhteessa perussuomalaisen vaihtoehtobudjettiin. [Eduskunnasta: Nappi ei toimi! — Hälinää] Suoritetaan uudelleenarvonta. Kuka sosiaalidemokraateista aloittaa? — Edustaja Filatov.

14.44 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että perussuomalaiset kohdentavat asioita sosiaalisesti kohtuullisen oikeudenmukaisesti, mutta sitten kun mietitään, että mistä se rahoitus tulee, niin tulee iso kysymysmerkki. Isoin osa

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

teidän rahoituksestanne tulee sellaisista kohteista, jotka vaativat perustuslain säätämistäjärjestyksen. Esimerkiksi syöttötariffeihin puuttuminen jälkijättöisesti: valtio on tehnyt sopimuksen, että näitä tariffeja maksetaan tietty aika, ja jos me nyt ensi vuonna päättäisimme, että niitä ei maksetakaan, niin valtio on silloin sopimusrikkoja. Siitä seuraisi oikeudenkäyntejä, ja se tuskin menisi täällä perustuslakivaliokunnassa läpi. Teillä on myös samantlaisia esityksiä, jotka koskevat kansainvälisiä kysymyksiä. Miten te olette aikoneet selviytyä tästä ihan oikeassa elämässä?

Puhemies Matti Vanhanen: Kun tämä on ensimmäinen kerta tämäntyyppistä keskustelua, niin aivan niin kuin äsken edustaja Mäkelä nousi ylös, niin perussuomalaisista se, joka katsoo, että on sopivin vastaamaan kysymykseen, nousee ylös. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.45 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen nyt vähän pettynyt tähän sosiaalidemokraattien vetämän hallituksen luovuuteen verottamisessa. Eli jos olisi niin, että tuulivoimatariffia ei voitaisi sinänsä perua, eikö voitaisi kehittää jonkinlainen haittavero sille tuulivoimalle, esimerkiksi maisemaperusteisesti, tutkahäiriöperusteisesti tai jollain muulla vastaavalla perusteella, jolloin ne rahat otetaan pois [Hälinää — Puhemies koputtaa] toista kautta? Kyllä te verottaa osaatte.

Tuo, mitä ministeri Lintilä sanoi tuosta 100 miljoonan yritystukileikkauksesta: Hallitus osaa osoittaa 20 miljoonaa euroa rahaa ekologiseen liikenteeseen edes tietämättä, mihin se raha tulee käytännössä menemään, mutta sitten hallitus ei osaisi leikata miljardien potista 100 miljoonaa yritystukia. Jos todella on näin, eiköhän sitten voitaisi ottaa se juustohöylälä? Jostain pitää aloittaa. Omaishoitajien aseman parantaminen — nyt jää nähtäväksi, äänestävätkö hallituspuolueet perussuomalaisen 20 miljoonan lisäyksen puolesta omaishoitajien verovapauden edistämiseen.

14.46 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin hienoa keskustan mielestä ja varmaan koko hallituksenkin mielestä, että perussuomalaiset haluavat satsata enemmän yhteiskunnan heikompiosaisten tilanteeseen, lapsiperheiden toimeentuloon, pienillä eläkkeillä olevien toimeentuloon, yhteiskunnan turvallisuuden poliisin osalta. Mutta minusta, puhemies, kun on tällainen uudenlainen tapa käsitellä näitä vaihtoehtobudjetteja, on hirveän surullista, että suurin oppositiopuolue on sortunut tällaisten valelukujen käyttämiseen ja ihan naurettavaan talouden arviointiin. [Sanna Antikainen: Täällä on luvut, tule katsomaan!] Laskelmiemme mukaan, jotka on tarkistettu valtiovarainministeriössä ja työ- ja elinkeinoministeriössä, teillä on puoli miljardia, 500 miljoonaa hukassa rahaa tästä teidän vaihtoehdostanne. [Sanna Antikainen: Täällä on luvut, tule katsomaan!]

Arvoisa puolueen puheenjohtaja, kansanedustaja Jussi Halla-aho, tähän johdatte suomalaisia tarkoituksella harhaan. Te luotte todella paljon pettynyttä suomalaisia. Te petätte ihmisiä tällaisilla hassuilla vaihtoehdoilla. Minkä takia te toimitte tällä tavalla? [Puhemies koputtaa] Teidän budjetinne on nimetty Perusasiat kuntoon -budjetiksi. Minä sanoisin, että tämä on korkeintaan valesokkeli. [Sanna Antikainen: Kyllä, perusasiat!] Korkeintaan valesokkeli.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Minusta vaikuttaa siltä, että edustaja Antikainen haluaa käyttää vastauspuheenvuoron. [Hälinää] — Edustaja Meri.

14.47 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jään odottamaan, jos edustaja Antikainen pitää puheenvuoron.

Minusta täällä meillä on hyviä ajatuksia. Jos katsotaan, esimerkiksi Suomen talous pyörii tällä hetkellä ostovoiman varassa hyvin pitkälle, ja meillä on täällä vaihtoehtobudjetissa valtava määrä asioita, jotka parantavat ostovoimaa. Ja kun edustaja Kurvinen minusta aika epäasiallisesti sanoi meidän keksityistä luvuista, niin me olemme ihan lasketuttaneet [Naurua] tuolla laskentapalvelussa, että nämä meidän erilaiset tulonsiirrot hyödyttävät kaikkia. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri, odottakaa hetki. — Tässä mölinässä minä en kuule, mitä puhuja sanoo. Tällä kertaa edustaja Meri voi käyttää 2 minuutin puheenvuoron, olkaa hyvä.

Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiaan te väititte, edustaja Kurvinen, että me olemme näitä keksineet, ja aika halventavia käsityksiä käytitte. Me olemme käyttäneet näitä myös laskentapalvelussa, ja sieltä saimme taulukon, että nämä meidän panostukset hyödyttävät pienituloisia, keskituloisia, kaikkia luokkia. Meillä ei meillä unohdeta mitään ryhmää, me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus ja työllisiä lisää. Laskentapalvelu on todennut, että meillä tulee työllisiä lisää, ja tämä ilmenee meidänkin asiakirjoista, että 5 000 työtöntä tulee hallituksen toimilla. Toivoisin, edustaja Kurvinen, pikkusen asiallisuutta keskusteluihinne. Me olemme oikeasti tutkineet ja selvittäneet näitä asioita, ja jos te olette jostakin eri mieltä, niin esittäkää minulle tilasto, argumentoikaa. Teillä on silloin todistustaakka, jos te sanotte, että nämä ovat täysin keksittyjä, jos meillä kerran on näistä laskelmia.

14.49 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin onnittelut kaikille oppositiopuolueille oman vaihtoehtobudjetin tekemisestä. Siitä on vain tovi, kun itsekin olen oppositiossa ollut, ja tiedän, että se on kova puristus ilman ministereiden ammattilaisia, joten onnittelut kaikille siitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Niitä riittää!]

Onneksi myöskin oppositiolla on apuna eduskunnan tietopalvelu vaihtoehtobudjetin tekemisessä. Se vähän helpottaa, ja siksi oikeasti vähän hämmästelenkin nyt sitä, mitä edustaja Kurvinenkin tässä jo sanoi, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa ei suoraan viitata eduskunnan tietopalveluun. Eli mitkä luvut ovat eduskunnan tietopalvelun lukuja ja mitkä eivät? On vähän vaikea sulattaa sitä, kun tiedämme, että siellä jopa epäillään olevan 700 miljoonan laskuvirheet. Kysymys oikeastaan kuuluukin, mistä ne 700 miljoonaa sitten otetaan pois. Mistä perussuomalaiset olisivat valmiita leikkaamaan, jotta saataisiin [Puhemies koputtaa] hallituksen budjetille vastaava vaihtoehto?

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt edustaja Antikainen.

14.50 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Lämpimästi kiitos, arvoisa puhemies, tästä puheenvuorosta! Tässä edustaja Kurvinen on kaivannut laskelmia. Tässä on laskelmia perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin reformien vaikutuksesta — olkaa hyvä, tulkaa katsomaan. Tulkaa tänne, tässä on tilaa minun vieressäni. [Antti Kurvisen välihuuto]

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Siellä arvoisa edustaja kysyi siitä, mistä me leikkaisimme ja miten me sen tekisimme. Meidän yksi suurin kohde on maahanmuutto, josta me leikkaisimme. Suomen Perusta on esimerkiksi tutkinut, että 20—24-vuotias Irakista tullut maahanmuuttaja tekee valtiolle laskua keskimäärin 690 000 euroa vuodessa, joten se on iso raha. [Paavo Arhinmäki: 690 000 vuodessa, ohhoh!] — Kiitos.

14.51 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtoon liittyy todella se ongelma, että se puolen miljardin aukko on. [Välihuutoja] Kansalaisille on hyviä asioita, joita varmaan lähes kaikki voivat kannattaa, ja toisaalta tämä perustuslaillinen ongelma, mikä täällä todettiin, että ei voida niitä sopimuksia, mitkä on tehty valtion ja sitten taas esimerkiksi tuulivoimayhtiöitten välillä, muuttaa yksipuolisesti. Se maksaisi paljon enemmän. [Välihuutoja]

Haluan kiinnittää huomiota perussuomalaisten kuntapolitiikan linjaan. Puheenjohtaja Halla-aho — nousitte pystyyn, hyvä niin — kertokaa nyt, haluatteko te lopettaa kuntien valtionosuusjärjestelmän, verotulojen tasausjärjestelmän. [Välihuutoja] Haluatteko te lopettaa sen, mitä te olette ajanut Helsingin kaupunginvaltuuston ehdokkaana? Haluatteko lopettaa? [Välihuutoja] Kertokaa, oletteko vielä samaa mieltä kuin silloin kun annoitte tämän vaalikonevastauksen Helsingin Sanomiin, ja haluatteko murentaa satojen kuntien talouden pohjan. Täällä on maaseudun edustajia, niin kuin edustaja Kankaanniemi, hieno edustaja, joka puolustaa maaseutua. [Puhemies koputtaa] Haluatteko lopettaa sen? Kertokaa nyt ihan suoraan lähetykseen tässä, kannatatteko vai oletteko samaa mieltä kuin 2011?

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt oli taas hyvin lähellä, että edustaja Rantakangas olisi saanut minuutin lisää.

14.52 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Lyhyesti: en halua.

Maahanmuutto ja sen vaikutukset julkiseen talouteen on ongelma, jota ei voida ratkaista pelkästään askartelemalla ensi vuoden budjettilaatikon sisällä. Säästöjä voidaan saavuttaa vain poliittisilla ja lainsäädännöllisillä muutoksilla, ja ne ovat rakenteellisia, pysyviä säästöjä. Vain hyvin pieni osa haittamaahanmuuton haitoista on selkeästi paikallistettavissa budjetista. Siellä ei näy työttömien tai ali- ja tempputyöllistettyjen ulkomaalaisten aiheuttama kuormitus sosiaaliturvamenoihin. Siellä ei näy, miten haittamaahanmuutto laskee työn hintaa tai nostaa asumisen hintaa. Siellä ei näy, miten maahanmuutto kuormittaa poliisia ja oikeuslaitosta ja niin edelleen. Haittamaahanmuutto on kasvava musta aukko julkisessa taloudessa. Toisin kuin muut puolueet väittävät, kyseessä ei ole mikään luonnonvoima, jonka kanssa pitäisi vain elää, vaan ilmiö, joka on seuraus väärästä politiikasta. [Puhemies koputtaa] Se voidaan korjata oikealla politiikalla, ja tästä politiikasta kerrotaan perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa. — Kiitoksia.

14.54 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään vietetään lapsen oikeuksien päivää, ja se olisi hieno hetki pohtia, miten me teemme tästä maailmasta parempaa paikkaa tuleville sukupolville, mutta tämä ei valitettavasti oikeisto-opposition vaihtoehtobudjeteissa näy.

On ikävää nähdä, miten perussuomalaiset ovat valmiita romuttamaan kestävän ja inhimillisen yhteiskunnan periaatteita. Ilmastonmuutosta ei edelleenkään oteta vakavasti, vaikka se on tosiasia, josta nuoret ovat vakavasti huolissaan, ja he vaativat aivan perustel-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

lusti tältä salilta tekoja. Leikkaukset kotouttamiseen aiheuttavat syrjäytymistä, ajavat ihmisiä yhteiskunnan reunoille. Emme kai me tosiaan anna perussuomalaisten sulkea rajoja ja ajaa tätä maata entistä suurempaan ahdinkoon rajoittamalla työperäistä maahanmuuttoa, jota tarvitsemme tämän yhteiskunnan kestäväan rakentamiseen? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Vaihtoehtobudjetin sijaan perussuomalaisten budjetti on jonkinlainen vaihtoehtoisten faktojen budjetti, mistä kertoo tämä edustaja Kurvisenkin mainitsema puolen miljardin reikä siellä perusteissa, ja olisi todella mielenkiintoista kuulla, mistä ne rahat sitten otetaan. [Sanna Antikainen: Tulkaa katsomaan tänne!]

14.55 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvon puheenjohtaja! Hieman realismia tähän ympäristöpolitiikkaan: jos Suomi haluaisi tulla hiilineutraaliksi hallituksen tavoitteiden mukaan, täällä tarvittaisiin vähintäänkin kolme uutta Olkiluoto 3:a — 9 miljardia per laitos ja 15 vuotta rakennusaika. — Kiitos.

14.55 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtotodellisuusbudjetista tulee mieleen Don Quijote, joka lähti taistelemaan tuulimyllyjä vastaan, lepakot vain räjähtelivät. Luvut on vedetty Sancho Panzan hatusta, ja niillä sitten perustellaan asioita. Jos ajatellaan vaikkapa sitä, että tuulivoimasta ollaan leikkaamassa ensi vuonna 229 miljoonaa euroa, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] edustaja Mäkelä täällä itse asiassa jo myönsi, että se on hatusta vedetty stetsonluku. Hän sanoi, että no keksitään sitten vaikka joku muu vero keräämään se, jos se ei ole mahdollista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tai jos ajatellaan vaikkapa eläkeläisten verotusta, josta arvioitte, että sitä voidaan alentaa, teidän tarkoittamallanne tavalla se maksaisi 50 miljoonaa, valtiovarainministeriön arvio on 350 miljoonaa. Arvonlisäveron muutokset: teidän arvio on 20 miljoonaa euroa, valtiovarainministeriön arvio 90 miljoonaa euroa. Totta kai vaihtoehtotodellisuusbudjetissa [Puhemies koputtaa] voi esittää mitä vain lukuja, mutta ei sitten tarvitse ihmetellä, jos niihin ei usko kukaan muu kuin vain te. [Perussuomalaisten ryhmästä: Niinhän tekin olette tehneet!]

14.56 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täällä on hieman vaihtoehtoista kuuloa joillakin edustajilla, koska vastasin kyllä näihin mainittuihin 500 miljoonan euron väitteisiin ja niihin argumentteihin osittain jo ryhmäpuheessa [Paavo Arhinmäki: Vastatkaa näihin kysymyksiin!] ja sen jälkeen ensimmäisessä debattipuheenvuorossani tarjosin korvaavat keinot. Jos se keino, mitä me ensin esitämme, ei ole mahdollinen, sitten keksitään joku muu keino. Kyllähän hallitusohjelmassakin on paljon asioita, joiden toteutuminen ei ole varmaa, [Anders Adlercreutzin välihuuto] jotka jos eivät toteudu, silloin hallitus joutuu tekemään korjaavia liikkeitä.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa huomioidaan lapsiperheet — kun sitä kysyttiin — lapsivähennyksen palauttamisen muodossa. Meillä on myös esityksiä kerhon iltapäivätoimintaan, koululaisten mielenterveyden parantamiseen, kiusaamisen ehkäisemiseen, eli siihen meillä löytyy keinoja. Työllisyyteen meillä on aivan kaikki samat keinot kuin hallituksellakin sen 75 prosentin työllisyyden saavuttamiseen, lisäksi merkittävät dynaamiset vaikutukset veronkevennyksistä, kuten polttoaineveron korotuksen perumisesta, kotitalousvähennyksen leikkauksen perumisesta — niillä on huomattavia työllisyysvaikutuksia plussana hallituksen [Puhemies koputtaa] työllisyysvaikutuksiin.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

14.57 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Kun on suurin oppositiopuolue, siihen liittyy tietty vastuu. Silloin nämä asiat pitää tehdä kunnolla, pitää tehdä kotiläksynsä, käyttää laskentapalvelua. [Arja Juvonen: On käytetty!] Tässä on jopa miljardin aukko. Menoja joita ei voi laskea, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] menoja joita on yliarvioitu. 230 tuulivoimaa, 320 eläkeläisten verokohtelua, 70 alvin alaraja, omaishoitajien verovapaus 110. Näitä on lisää ja lisää. Edes keliakiakorvausta, jonka KD ja kokoomus saivat oikein, te ette saanut oikein. Onko se niin, että korvaus kenties kohdistuu vain niihin, joita nuorisjärjestönne katsoo suomalaisiksi, [Välihuutoja] vai miten tätä voi käsittää?

Ei tämä ole varjobudjetti, tämä on poliittinen toivepaperi. Teiltä on syytä odottaa enemmän. Tässä lukee: ”Perusasiat kuntoon.” Tämä kansi on ihan hyvä. Jos tämä sisältö olisi sen mukaista, niin voitaisiin käydä ihan oikea substanssiin pohjautuva keskustelu. [Jukka Gustafsson: Erinomaista!]

14.58 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikuttaa sille, että te ette ole, edustaja, lukenut sitä tekstiä. Ja suosittelen teille tänä iltana vielä, että käykää ihmeessä läpi se ja lukekaa, mitkä ovat perusasioita [Hälinää — Puhemies koputtaa] suomalaisille ihmisille ja meille kaikille täällä.

Kun täällä puhutaan näistä aukoista, niin minä sanon, että laskentapalvelun laskelmat ovat saatavilla, käykää hakemassa ne. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Täällä vain kasvavat nämä aukot valtavan suuriksi.

Arvoisa herra puhemies! Meillä on paljon toimia, joilla me haluamme parantaa suomalaisten ihmisten tilannetta. [Paavo Arhinmäki: Kyllä, siitä olen samaa mieltä!] Me olemme kuunnelleet ihmisiä, muun muassa omaishoitoa. Hoitajamitoituksen haluamme saattaa lakiin aikaisemmin kuin hallitus. Lapsivähennyksen me haluamme palauttaa. Keliakiakorvaus, aivan totta. Sisäilmasairastuneet ihmiset, me olemme kuulleet heitä — täällä ei ole vielä kukaan maininnut muun muassa sisäilmasairauksia. Eli perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on oikeudenmukainen, se puolustaa suomalaisia. [Paavo Arhinmäki: Vain rahat puuttuvat!] Perussuomalaiset ovat sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että esimerkiksi laittomasti maassa oleskelevien sosiaalituki [Puhemies koputtaa] tulisi poistaa — 5,4 miljoonaa, pieni raha, mutta markassa on miljoonan alku, sanottiin ennen vanhaan. [Eduskunnasta: Ja näistä on laskelmat!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ja nyt piti muistuttaa niin moneen kertaan aikarajasta, että nyt annetaan kaksi puheenvuoroa muille ryhmille. [Arja Juvonen: Anteeksi!]

15.00 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli ajatus, että enemmänkin jos keskittyisi hallituksen kanssa keskustelemaan, mutta kun perussuomalaiset itse aloittivat jo ryhmäpuheessaan kokoomuksen arvioinnin, niin ehkä muutama sana siitä.

Minusta kun tämän perussuomalaisten maahanmuuton ottaa pois ja kurkistaa sinne taustalle, käytännössä siellä on sama budjetti kuin minkä tämä vasemmistohallitus, punavihreä hallitus on tehnyt: sama velkamäärä, ei ainuttakaan työllisyystoimea — ei ainuttakaan, pyöreä nolla työllisyystoimissa — [Välihuutoja] ei rakenteellisia uudistuksia, vastustatte työperäistä maahanmuuttoa. Käytännössä politiikkaa — kun te pidätte itseänne myöskin yrittäjäpuolueena — joka johtaa käytännössä suomalaisen yrittäjän ja pienyrittäjän toimin-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

taedellytysten heikkenemiseen, eli kokoomus on ainut porvaripuolue tässä maassa, ainut oikeistopuolue tässä maassa. Minusta tämä on hyvä huomio tämän vaihtoehtobudjetin tarkastelun jälkeen.

15.01 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on sinällänsä monia tärkeitä lisäyksiä, joita myöskin kristillisdemokraateilta löytyy, muun muassa diabetes-, keliakiakorvaukset, ruoka-avun huomioiminen, sisäilmakysymyksiin puuttuminen. Polttoaineverotusta samalla tavalla ette halua olla lisäämässä, kotitalousvähennystä ette myöskään leikkaamassa, ja eläkkeitten verotusta haluatte keventää. Nämä kaikki samat elementit löytyvät myöskin kristillisdemokraateilta.

Mutta ehkä suurin heikkous tässä on se, että tässä budjetissa valtion velkaantuminen ei varsinaisesti lähde pienentymään, tämä ei ole vastuullisempi malli hallituksen budjetille, ja sitten toisaalta tästä puuttuu työllisyystoimenpiteitä. Elikkä työllisyystoimenpiteinä täällä ovat kotitalousvähennys ja työtulovähennyksen lisääminen, mutta muita varsinaisia työllisyystoimenpiteitä ei ole, joten siinä mielessä voi sanoa, että on vaikea nähdä, että esimerkiksi työllisyys tällä perussuomalaisten vaihtoehdolla lähtisi kohentumaan.

Ja ehkä yksittäinen asia: [Puhemies koputtaa] Te haluatte auttaa ihmisiä paikan päällä, mutta samanaikaisesti leikkaatte kehitysavusta 300 miljoonaa. Tuntuu vaikealta nähdä, [Puhemies koputtaa] että esimerkiksi kristillistaustaiset järjestöt joutuisivat välittömästi loppettamaan työnsä paikan päällä siellä, [Puhemies koputtaa] missä ihmiset ovat hädässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho, puolitoista minuuttia. [Naurua]

15.02 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämä on aivan liikaa.

Investointi on rahankäyttöä, joka maksaa itsensä takaisin ja tuottaa hyötyä myöhemmin. Esimerkiksi rajavalvonta länsirajalla ja turvapaikkaturistien säilöönnotto ovat investointeja. Ne kyllä maksavat, mutta ne vähentävät Suomen houkuttelevuutta sellaisten ihmisten silmissä, joiden täällä oleminen tulee kalliiksi.

Investoinnin vastakohta on setelien polttaminen, sellainen rahankäyttö, joka ei koskaan tuota mitään tai joka tuottaa pelkkää vahinkoa. Vihreiden edustaja mainitsi maahanmuuttajien kotouttamisen. Maahanmuuttajien kotouttamiseen joka vuosi kipatut sadat miljoonat ovat setelien polttamista. Tulijat eivät kokemusperäisesti silti kotoudu. Sen sijaan maahanmuuton ympärille on muodostunut kotouttamispalveluja myyvien yritysten ja yhteisöjen loismainen bisnes, jonka rahoittavat veronmaksajat. — Kiitos.

15.03 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtoon on kohdistunut hyvin laaja mielenkiinto pitkälti sen takia, että perussuomalaiset ovat korostaneet hyvin tiukkaa talouspolitiikkaa tässä pitkin syksyä keskustelussa. Olette vaatineet velanoton vähentämistä, menojen priorisoimista [Perussuomalaisten ryhmästä: Näin tapahtuu!] ja vakaan talouden luomista. Tähän nähden se tosiasia, että tämä vaihtoehtobudjetti on pitkälti tyhjän päällä, on tosiaan yllätys. Odotimme, että nyt kun tästä vaihtoehtobudjettikeskustelusta on haluttu tehdä tällainen substanssipainotteinen hallituksen ja oppositiopuolueiden vaihtoehtojen vertailu, sille tulisi myös ainespuita siitä esityksestä. Siellä on hyviä esityksiä menolisäyksiksi, mutta tulopuoli on täysin auki. Siihen me mielellämme myös puheenjohtaja Halla-aholta kuulisimme vastauksen.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

15.04 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että edustaja Koskinenkin arvostaa entistä tasavallan presidenttiä Mauno Koivistoa sekä presidenttinä että talousmiehenä. Presidentti Koivisto sanoi kerran, olin kuulemassa: ”Valtio, jonka vaihtotase on alijäämäinen ja joka velkaantuu, ei voi antaa vastikkeetonta rahaa ulkomaille.” Meillä on tällä hetkellä ilmeisesti noin 4 miljardin vaihtotaseen alijäämä, ja hallitus ottaa lisää velkaa runsaasti. Me otamme vähemmän vaihtoehtobudjetissamme kuin hallitus, toki aika paljon liikaa vieläkin, mutta otamme kaikki, tuleville sukupolville. Mutta meillä on oleellisena tämä presidentti Koiviston ohje, että jos valtio velkaantuu ja kansantalous on alijäämäinen, niin silloin ei vastikkeetonta rahaa lähetetä ulkomaille. Maahanmuutossa on tästä kysymys ja monessa muussa, EU-jäsenmaksussa ja kehitysavussakin osaltaan. [Välihuutoja keskeltä] Me olemme humanitääristä apua antamassa, [Puhemies koputtaa] mutta emme ole pitämässä hanoja auki ulkomaille hallitsemattomasti. [Anne Kalmarin välihuuto]

15.05 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeisessä perussuomalaisten puheessa te sanoitte, että olette suomalaisen maaseudun puolue. Samanaikaisesti puheenjohtaja on kuitenkin leikkaamassa kuntapalveluitten rahoituksesta, kun sanotaan, että tämä on kepulaista aluepolitiikkaa. Halla-ahon mielestä tasa-arvoiset palvelut ovat koko maassa puhdasta utopiaa. Ryhmäjohtaja Tavio sanoi äsken, että te haluatte leikata myös yritystukia. Jos tarkkaan ette tiedä mistä, te voitte juustohöylätä kaikista tuisista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Se tarkoittaisi maatalouden energiaveron palautuksen leikkausta, maatalouden kansallisen tuen leikkausta, luonnonvarahaittakorvauksen leikkausta, lomituspalvelujen leikkausta, listaamattomien yritysten osinkoverojen leikkausta, yrittäjävähennyksen leikkausta.

Puheenjohtaja Halla-aho, teidän hyökkäätte suomalaista maaseutua ja yrittäjiä kohtaan. Pyydän, että vastaisittekin tähän kysymykseen: onko näin? Ja älkää vastatko, että syy on maahanmuutto. [Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ilmeisesti vastauksen antaa edustaja Meri. [Antti Kurvinen: Miksi?]

15.06 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Minusta nyt on aika mielenkiintoista. Täällä ensinnäkin ei tiedetä, keitä perussuomalaisten kansanedustajia on paikalla. Toiseksikin, täällä eräs kokoomuslainen kävi kyselemässä, että mistä näitä vaihtoehtobudjetteja saa. Siitä huolimatta ”aivan järkyttävää” ja ”tämä on aivan hirveä ja kamala”, kun ihan selkeästi ei edes tiedetä, keitä täällä meistä on paikalla — ja onko tätä edes todellakaan luettu, kun tämä on ollut jo viime viikolla saatavissa? [Antti Kurvinen: Miksei Halla-aho vastaa? — Välihuutoja] — Joo, no hyvä, että joillakin on, mutta täällä on tosiaan aika paljon eksyneitä ihmisiä.

Sitten pyydettiin faktaa meidän työllisyystoimenpiteistämme. [Puhemies koputtaa] Täällä on kohta kolme, kuten aikaisemminkin kerroin. Nämä sisältävät... Kaikki ymmärrämme sen, että jos ihmisten ostovoima parantuu, jos jää enemmän käteen, voimme ostaa enemmän palveluita, voimme liikkua enemmän, voimme mennä harrastuksiin. Meillä on täällä Ostovoimaa kansalle -otsikon alla valtava määrä: lapsivähennystä, omaishoidon tuki, polttoainevero. Nämä kaikki lisäävät työllisyyttä. Nämä ovat sellaisia eritä, joista las-kentapalvelu ilmoittaa, että niitä ei voi laskea siihen mukaan. Mutta meillä on silti positiiv-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

vinen työllisyyden kehitys — toisin kuin hallituksella. [Eduskunnasta: Ei ole! — Ei teillä ole!]

15.08 **Pääministeri Antti Rinne** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että minäkin odotin perussuomalaisten budjettiesitykseltä merkittävästi syvällisempää analyysiä siitä, mitä pitää tehdä. Te olette unohtaneet työllisyyden melkein kokonaan ja keskitytte vain lietsomaan vastakkainasettelua suomalaisessa yhteiskunnassa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Puhemies koputtaa] Teidän ehdottamanne menoleikkaukset vaatisivat kansainvälisten sopimusten ja perustuslain rikkomista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] Suomen uskottavuus investointikohteena romahtaisi, jos Suomi perustuslakia rikkoen esimerkiksi peruisi tuulivoiman tariffituet. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei nyt ole vappu!] Laskelmat ovat hyvin hataralla pohjalla.

Tässä julkaistussa asiakirjassa ei viitata eduskunnan tietopalveluun. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Kysymys kuuluu: miksi? Perussuomalaisten budjettivaihtoehdossa arvonlisäveron alarajan noston kustannus on 20 miljoonaa — siis teidän budjetissanne. Arvioitu verotuottojen menetys on murto-osa valtiovarainministeriön laskelmasta, joka on 90 miljoonaa — siis 70 miljoonaa tyhjää. Eläkeläisten veronalennuksen hinnaksi on laskettu 50 miljoonaa euroa. Oikeampi arvio on 350 miljoonaa euroa, valtiovarainministeriön mukaan. [Antti Kurvinen: 300 miljoonaa hukassa!] Omaishoidon tuen verovapauden kustannus on laskettu 20 miljoonaan. Todellisuudessa mittaluokka on noin 130 miljoonaa. Velkaantuva budjetti ilman työllisyysvaikutuksia, se on luonnehdinta teidän budjetistanne, vaihtoehdotanne. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

Kun poistetaan mahdottomat menoleikkaukset, perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti lisää valtion velkaantumista. Vaihtoehtobudjetissa on virheellisiä laskelmia vähintään 700 miljoonan euron edestä. Perusasiat kuntoon. Budjetissa on todellisuudessa vähintään puoli miljardia suurempi alijäämä kuin hallituksen esityksessä. Tämä kuvaa teidän budjettianne.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä, sama aika, 1 minuutti 45.

15.10 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on siinä mielessä mielenkiintoinen keskustelu tässä pääministeri Rinteen puheenvuorossa, että juuri äsken totesin, että meillä on käytettävissämme vähintään kaikki ne samat keinot, joilla hallitus väittää pääsevänsä 75 prosentin työllisyyteen. Sen lisäksi meillä on merkittäviä dynaamisia vaikutuksia työllisyyteen veronkorotusten perumisten ja veroleikkausten muodossa enemmän kuin hallituksella. Nyt pääministeri väittää, ettei meillä ole työllisyystoimia. En oikein ymmärrä tätä argumenttia.

Tämä arvonlisäveron alarajan nostaminen on hallitusohjelmassa, että se tehdään. Hallitus kuitenkin ei ole varannut siihen euroakaan rahaa tulevalle vuodelle. Kuinka tämä on mahdollista? Me tiedämme, että sen alarajan nostaminen on EU-luvasta kiinni. Sen takia me emme ole mitoittaneet sitä rahaa koko vuodelle, mitä se alarajan nostaminen vaatisi, koska sen luvan saaminen vie aikaa.

Mutta onko todella niin, että hallitus ei aio tehdä mitään tämän hallitusohjelmassa mainitun tavoitteen edistämiseksi tämän kuluvan vuoden aikana? Ettekö te usko, että se lupa tulee, vai mikä tässä on kysymyksessä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä kysymys!]

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

15.11 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näin maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajana täytyy kyllä todeta, että aika lailla puuta heinää olivat nimenomaan ne laskelmat näitten hyvien asioiden takana. Olisin toivonut puolueelta, johon 25 prosenttia kansalaisista luottaa, [Hälinää] että teillä ei vaihtoehtoisen budjetin sijaan ole vaihtoehtoista todellisuutta, vaan todelliset luvut, mihin te pohjaatte. Se on surullista, että niinkin hyviä asioita kuin hoitajamitoituksen kuntoon laittaminen, veronalennukset, omaishoito, terveydenhuollon ja koulutuksen kuntoon laittaminen, sisäilmaongelmat, [Puhemies koputtaa] kaikki nämä ratkaistaisiin kehitysavun ja maahanmuuton kustannusten poistamisella. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ihmiset ovat minulta kysyneet, miten se voi olla mahdollista, että kaikki tämä yhtäkkiä pystyttäisiin noin pienellä tekemään semminkin, [Leena Meren välihuuto] kun silloin, kun perussuomalaiset olivat hallituksessa, maahanmuuton kustannukset olivat kaksinkertaiset nykypäivään verrattuna. [Välihuutoja] Olen joutunut heille sanomaan, [Puhemies koputtaa] että minä en tiedä, mistä tämä johtuu, miten tämä tehtäisiin. Ja toivoisinkin, että teillä olisi joitakin [Puhemies koputtaa] lukuja näitten asioiden taakse.

15.12 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnassa selvisi tässä budjetin käsittelyn yhteydessä, että hallitus käyttää globaalitason 0,1 prosentin eli promillen hiilidioksidipäästöjen torjumiseen 2 miljardia euroa ensi vuonna, ja seuraavana vuonna on samanlaista aina koko kauden loppuun asti, eli valtavan miljardimäärän siihen, että voidaan 0,1 prosentista globaalia hiilidioksidipäästöä päästä eroon, kun samanaikaisesti hallitus hyväksyy sen, että Kiina, Intia ja monet EU-maatkin päästävät kasvavassa määrin hiilidioksidia ilmaan. [Kimmo Kiljusen välihuuto] Millä te perustelette tätä 2:ta miljardia, edustaja Kalmari, tuolla Keski-Suomessa, kun siellä teiltä kysytään? Meistä tämä on erittäin tehotonta verovarojen käyttöä.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän tähän debattiin vielä puheenvuorot edustaja Hyrkölle ja pääministerille ja niihin väleihin perussuomalaisten puheenvuorot. — Edustaja Hyrkkö. Ei kun, anteeksi, Suomela, takapenkistä. [Iiris Suomela: Keitä meitä nyt täällä on!]

15.13 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi suomalainen tuottaa kuusi kertaa niin paljon päästöjä kuin yksi intialainen, eli jos yhden suomalaisen päästöt puolitetaan, hän tuottaa edelleen saman verran päästöjä kuin kolme intialaista. Ja näin... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ja tästä laskemalla käy varsin nopeasti ilmi, että globaalin oikeudenmukaisuuden kannalta on täysin kestäväntöntä väittää, ettei Suomessakin olisi tarpeen päästöjä vähentää. Ihmisiä ei voi asettaa siinä määrin eriarvoiseen asemaan, että ajattelisi, että on oikein, että yksi saastuttaa kuusi kertaa enemmän kuin toinen. Sen tähden onkin meidän vastuullamme — kuten myös toki intialaisten vastuulla — vähentää päästöjä. Kukaan ei tätä vastuuta karkuun pääse.

Karkuun ei pääse myöskään sitä, että oikeastaan ainoa merkittävä asiantuntijalähde, jota perussuomalaiset omassa talousarvioehdotuksessaan käyttävät, on heidän oma ajatushautomonsa. Puolueiden ajatushautomot eivät ole olemassa vaihtoehtoisten lukujen keksimiseksi, vaan korkeintaan, jotta saadaan hyödynnettyä tutkittua tietoa, riippumatonta tietoa ja ministeriöiden arvioita. Sen tähden tämä 800—900 miljoonan heitto on aivan käsittämätön. Tämä on todella sitä lisävelkaa tulevaisuudelle, [Puhemies koputtaa] kun ei kerran

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

muutakaan ole esitetty, joten toivon todella, että ensi kerralla nojataan todellisuuteen, kuten täällä ovat muutkin peräänkuuluttaneet.

15.15 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen Perusta joutuu laskemaan maahanmuuton kustannuksia, koska mikään muu taho niitä ei laske. [Oikealta: Juuri näin!] Näihin meidän selvityksiin: Ne perustuvat Tilastokeskuksen rekisteriaineistoihin. Niihin ei liity poliittista tulkintaa eikä analyysiä, ja ne lukemat ovat suuria. Meiltä on itse asiassa tulossa hyvin pian hyvin kattava selvitys toimeentulotukimenoista maahanmuuttajien ja vieraskielisten takana, ja ne ovat aivan järjettömiä. Olette ehkä nähneet jo Kelan tietoja siitä, että vieraskielisten osuus huitelee yli 40 prosentin. [Jussi Saramo: Teidän luvut ovat järjettömiä!]

Tämä maahanmuutto ylipäänsä — se on sekä vasemmalle että oikealle melkoinen taikaseinä. Toiselle se tarjoaa maahan sellaisia ihmisiä, joita tänne halutaan, toiselle se on ratkaisu vaikka mihin työllisyyden nostosta alkaen, [Paavo Arhinmäen välihuuto] mutta tämä ei pidä paikkaansa. Meillä on lukemat, meillä on tilastot. Osoittakaa, missä tilastot ovat väärässä. [Paavo Arhinmäki: Miljardi sinne, miljardi tänne perussuomalaisten taikaseinällä!]

15.16 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan muutama yksityiskohdan, joita pidän hyvinä tässä perussuomalaisten esityksessä. Täällä todetaan, että sähkön siirtohintojen alentaminen ja energiaverotuksen laskeminen EU:n minimitasolle on tavoitteena. Ne ovat hyviä tavoitteita, mutta ne vaativat valmistelua. Meillä on tällä hetkellä sähkön siirtohintaan liittyvä valmistelu käynnissä hallituksessa. Tulemme puuttumaan sähkön siirtohintaan sillä tavalla, että näitten investointien poistoja tullaan pidentämään. Tulemme puuttumaan siihen todennäköisesti myös kattohinnalla. Nämä tulevat alentamaan siirtohintoja, jotka ovat tällä hetkellä sähkönkulutukseen liittyvä erittäin iso ongelma tässä maassa. On hienoa, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on siihen puututtu, mutta tämä asia on jo hyvin valmisteltuna käynnissä tällä hetkellä valtioneuvostossa, ja se huolehditaan eteenpäin sillä tavalla, että se on hyvin valmisteltuna tulossa eduskunnan päätettäväksi.

Toinen asia, joka liittyy tähän kokonaisuuteen, on energiaverotuksen laskeminen EU:n minimitasolle. Kuten hallitusohjelmassa todetaan, hallitus tulee poistamaan tämän sähkön liittyvän verotuen, mutta tulee energiaverotuksen kautta alentamaan [Puhemies koputtaa] verotuksen EU:n minimitasoon.

15.17 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli hienoa, pääministeri, että löysitte jotakin hyvää täältä. Toivottavasti löysitte myös hyvää, mikä liittyy perusasioihin ja niihin tavallisiin ihmisiin. Me perussuomalaiset pidämme erittäin tärkeänä, että me saamme hoitajamitoituksen tänne Suomeen. Te olette, hyvä hallitus, siitä puhuneet. Te, hyvä kokoomus, ette ole sitä halunneet viime kaudella, mutta me sen haluamme. Me kannamme vastuuta siitä, mitä olemme puhuneet. Me olemme esittäneet muun muassa toimenpideohjelmia siitä, millä tavalla me saisimme niitä hoitajia sinne työkentälle takaisin, miten me saisimme heitä sieltä ulkomailta saapumaan takaisin, miten me voisimme asuntopolitiikalla tukea heitä. Edustaja Orpo, meillä on ulkomailta paljon suomalaisia hoitajia, te tiedätte sen. Siellä on paremmat palkat, työolot ja kaikki. Oletteko te, hallitus, valmis ajattelemaan tällaista toimenpideohjelmia, että ihan oikeasti me löytäisimme

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

niitä keinoja, miten me saamme hoitajia? Koska minä hoitajana kyllä tiedän, että hoitajia on, mutta ymmärrän myös, miksi he ovat alalta pois lähteneet. Työolot, palkkaus — siinäpä paljon [Puhemies koputtaa] kysymyksiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä debattiosuus on päättynyt. Nyt siirrytään debatoimaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetista. Pyytäkää uudelleen vastauspuheenvuoro nappia painamalla. — Nyt edustaja Gustafsson.

15.18 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset varmaan kohtuudella odottavat, että he saavat tästä keskustelusta kokonaiskuvan eri puolueiden vaihtoehtoista. Kokoomuksen listalla ovat ansiosidonnaisen porrastus, ansiosidonnaisen omavastuupäivän palautus, työttömyysputken poisto, toimeentulotuen asumismenon omavastuun palautus, asumistuen jäädytys ja niin edelleen. Nämä merkitsevät yhdessä, hyvät kansalaiset, että kokoomus leikkaa 600 miljoonaa euroa toimeentulosta, asumistuesta, työttömyysturvasta. Kaikkein pienituloisimmat suomalaiset menettävät merkittävästi ostovoimaansa, ja tämä merkitsee eriarvoisuuden palauttamista.

Arvoisa puhemies! Oikeiston kyyti merkitsee paluuta kylmään kyytiin takaisin. Pääministeri Rinteen [Puhemies koputtaa] ja hallituksen kyydissä on lämmintä ja turvallista mennä eteenpäin. [Naurua] Miksi te teette tällaisen paluun menneisyyteen? Mutta Orpo jo vastasi: kokoomus on oikeistopuolue, ja se näkyy tässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo, sama aika kuin äsken.

15.20 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 60 000 uutta työllistä, 60 000 ihmistä, jotka pääsevät työttömyydestä töihin. Se on merkittävä... [Jukka Gustafsson: Sama kuin hallituksen tavoite, ei mitään eroa!] — Siitä ei ole tietoaakaan, se on merkittävä ero teidän miinus 5 000:een.

Edustaja Gustafsson ja muut, eduskunnan tietopalvelu on tänään kertonut meille käytyään läpi kokoomuksen vaihtoehdon, että pienituloisten määrä ei kasva kokoomuksen esityksen myötä. Ei kasva, Gini-kerroin pysyy samana, vaikutukset ovat siis samoja kuin teidän hallituksen esityksessä. Siitä huolimatta 60 000 työpaikkaa, me pystymme rahoittamaan niitä tärkeitä, välittämiseen liittyviä asioita.

Kokoomuksen esityksessä on nimittäin nyt sydän paikallaan. Me panostamme hoivaan ja hoitoon, vanhustenpalveluihin, hoitotakuuseen yli 75-vuotiaille. Kotitalousvähennyksen parannus, joka olisi tehty jo viime kaudella, jos kokoomus olisi yksin saanut päättää. Varhaiskasvatustaksuja alennetaan, poliisi-sairaanhoitajaperheellä yli 1 000 euroa vuodessa enemmän rahaa jää käteen. Terapiatakuu hoidetaan, niin kuin kansalaisaloite esittää. Täältä löytyy sydämen asioita, hyvä vasemmisto, mutta ne tehdään oikeistolaisella talous-, työllisyys- ja veropolitiikalla ja kunnioittamalla yrittäjyyttä, ei sotkemalla ja sössimällä taloutta, ei istumalla käsien päällä siinä vaiheessa, kun talous heikkenee.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt palataan 1 minuutin puheenvuoroihin.

15.21 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan järkyttävää, että entinen yrittäjämönteinen, teollisuusmönnteinen puolue kokoomus esittää puolen miljardin, 500 miljoonan euron heikennyksiä [Kokoomuksen ryhmästä: Ei pidä

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

paikkaansa!] yritysten toimintaedellytyksiin. Tämähän tarkoittaa sitä, että ne miljardihankkeet, joita Suomessa on, vaarantuvat. Mutta onneksi te ette ole vallassa ettekä voi toteuttaa näitä teidän linjauksianne. Tuhansia ja tuhansia työpaikkoja. Ajatelkaapa sitä, että meidän teollisuus toimii kansainvälisessä toimintaympäristössä, emme ole mikään saareke täällä. Meidän bruttokansantuotteestamme 40 prosenttia tulee viennistä. Jos me emme huolehdi vientiyritysten kilpailukyvyistä, niin meidät hukka perii. Sen takia on aivan käsittämätöntä, että kokoomus lähtee tälle tielle. Te lähdette populistiselle tielle, jolla te kalastelette äänestäjien ääniä vastoin suomalaisten intressiä ja suomalaisten veronmaksajien, rehellisten, ahkerien veronmaksajien intressiä. Tässä mielessä teidän toimintanne on aivan vastuutonta, ja samalla tavalla te leikkaatte perusturvaa ja heikennätte kansalaisten toimeentuloa.

15.22 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rantakangas, tämä on surkuhupaisaa nyt tämä yritystukikeskustelu. Täällä pääministeri juuri totesi, että hallitus itse haluaisi — mutta ei kykene tässä budjetissa jostain syystä — tehdä energiaverouudistuksen, jossa sähkövero lasketaan EU:n minimiin, poistetaan energiaveron palautus. Sehän on tässä meidän talousarviossamme pohjana sille suurimmalle euomääräiselle muutokselle, jonka te laskette teollisuusvastaiseksi. Meillä on tuhansia yrityksiä, jotka saisivat sillä tavalla sähköistettyä tuotantonsa, sähkölaskunsa pienemmäksi. Päästäisiin eroon fossiilista polttoaineista, kohti sähköistettyä, eteenpäin menevää Suomea. Kerrokaa tästä listasta, että mikä täällä on yritysten investointeja pienentävää. Ei mikään. Sen sijaan se lisää niitä, niin että meillä on 140 miljoonaa euroa enemmän vuodessa t&k-menoihin. Me kevennämme ansiotuloverotusta, panostamme 3 miljardia raiteisiin ja infrastruktuuriin enemmän kuin te ja pääomitamme miljardilla yliopistoja.

Edustaja Gustafsson, tässä ollaan nyt asian ytimessä. Me haluamme suomalaiset töihin, ja tämä vaihtoehto osoittaa sen, että sillä tuloerot eivät kasva, mutta silloin ihmiset elävät omalla palkallaan. Te haluatte hyväksyä tosiasian, että meillä on satojatuhansia ihmisiä työttömänä, ja tuette heitä tulonsiirtoja parantamalla, vaikka se ei aiheuta myönteistä tulojakovaikutusta meidän vaihtoehtoon verrattuna.

15.24 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ovatko nämä teidän todellisia tulevaisuustekoja sitten, niin kuin virallinen ohjelma? Täällähän te kerrotte, että 500 miljoonaa yritystuista pois. Onko se virallinen ohjelma? Jos ei ole, niin sitten te voitte antaa tiedotusvälineille viestin, että tämä on ihan tämmöinen huuhaa-juttu. Mutta ihan oikeasti, te annatte viestin suomalaisille yrityksille, te annatte viestin suomalaiselle teollisuudelle ja talouselämälle, että kokoomus ei enää aja suomalaisen teollisuustyöntekijän asiaa, suomalaisen yrittäjän asiaa eikä niitten, jotka haluavat työllistää. Te ajatte yrityksiä Suomesta ulos, te ajatte ulos. Ei tällaista viestiä pitäisi kohtuullisen ja vastuullisen oppositiopuolueen täällä esittää, ihan oikeasti. Te kerrotte nyt täällä kauniita asioita ympäristöasioista, totta kai. Tämä hallituksen ympäristöpolitiikan linja on viisas. Se on viisas, siinä katsotaan kokonaisuutta ja huolehditaan kansainvälisistä velvoitteista. Totta kai, niin pitää tehdäkin, mutta ei niin kuin mitä kokoomus ajattelee: te lyötte edellytykset pois uusilta investoinneilta tänne teollisuuteen.

15.25 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Orpo, te teitte väistöliikkeen. Ette ollenkaan halunnut kajota siihen asiaan, jonka nostin esille. Tässä teidän vaihtoehtobudjetissanne toimenpide-esitykset päätyvät loppusummaan noin miljardi

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

euroa. Luettelin äsken nämä: ansiosidonnaisen porrastus, omavastuupäivien palautus, työttömyysputken poisto ja niin edelleen. Siinä oli myöskin tämä ansiosidonnaisen eläketurvan kertymän lopetus, joka kohdentuu nimenomaan työttömien ja pätkätyöläisten tuleviin eläkkeisiin. Siis te viette kaikkein pienituloisimmalta ja haavoittuvimmalta ihmisryhmältä miljardin toimeentulosta pois. Ei se nyt minusta ole, kuulkaa kokoomus, mikään rehvastelun asia. Me voimme puhua, mitä me teemme työttömyyden hyväksi. Minä luulen, että meidän ero kokoomuksen kanssa [Puhemies koputtaa] ei ole niin iso kuin te haluatte antaa ymmärtää, mutta tästä löytyy ero, miten pidämme huolta kaikkein pienituloisimmista suomalaisista, ja siinä kokoomus osoittaa olevansa todellinen oikeistopuolue. [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen saa käyttää hieman enemmän aikaa.

15.26 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Gustafsson valitsee nyt vain haluamiaan kohtia ja nekin väärin ymmärtäen. Itse asiassa meillä on sama tavoite kuin hallituksella, 60 000 työllistä tähän maahan lisää, mutta meidän tekemme ovat erilaisia. Rinteen hallituksen ensi vuoden budjetti tulee vähentämään tästä maasta 5 000 työpaikkaa — tekemään tähän maahan 5 000 työtöntä lisää. [Eduskunnasta: Uskomatonta!] Näin tekee Rinteen hallitus. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on ensi vuodelle konkreettiset toimenpiteet sen eteen, että tähän maahan syntyy yli 60 000 ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioinnin perusteella laskettua työpaikkaa, ja se itse asiassa tarkoittaa sitä, että tästä tulee parempi maa suomalaisille yrittäjille, kun me toteutamme paikallisen sopimisen. Me emme jahkaile sen kanssa. Sen aika on tässä maassa nyt. Me myös teemme tämän niin, että jokaiselle suomalaiselle tulee lisää. Kun samaan aikaan palkansaajilta Rinteen hallitus nipistää lähes 100 euroa, me annamme meidän vaihtoehdossamme kolme ja puoli sataa euroa lisää. Eläkeläisille tuplaten sen, mitä Rinne on nyt antamassa. Lapsiperheiltä Rinteen hallitus leikkaa yli 200 euroa. Kokoomuksen vaihtoehdossa lapsiperheiden taloudet vahvistuvat keskimäärin yli 400 eurolla.

Ja edustaja Rantakangas, ymmärrän, että teillä on paha olo olla vasemmistohallituksen panttivankeina, [Naurua] mutta yrittäjien asema vahvistuu tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa. [Antti Rantakankaan välihuuto] Yrittäjät odottavat pitkäjänteistä, määrätietoista, [Puhemies koputtaa] kestävästä talouspolitiikkaa, ja sitä kokoomus tarjoaa tässä vaihtoehdossaan, joka on itse asiassa, arvoisa puhemies, ensimmäistä kertaa oppositiopuolueelta vastuullisempi esitys kuin on vallassa olevan hallituksen budjettiesitys. [Antti Rantakangas: Ei pidä paikkaansa!]

15.28 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Orpo, teidän puolueenne vaihtoehtobudjetti pitää sisällään järkyttävän määrän eriarvoisuuden lisääntymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Kun pelkästään katsoo kaikkien teidän toimenpiteiden yhteistä vaikutusta, se tarkoittaa sitä, että aivan alimmat tulodesiilit tulevat menettämään toimeentulostaan satoja euroja. [Antti Rantakangas: Ei pidä paikkaansa!] Samaa aikaan ylimmät tulodesiilit voittavat lähes 1 000 euroa vuodessa. Tämä on teidän puolueenne linja, ja tämä on se linja, jota haluttiin lähteä muuttamaan vaaleissa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, teidän poliittinen linjanne on erilainen kuin tämän hallituksen, ja on selvää, että sitä muutosta lähdettiin tekemäänkin. Tämä hallitus haluaa poistaa suomalaisesta yhteiskunnasta eriarvoisuutta, on sitten kysymys toimeentulon näkö-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

kulmasta tai palveluitten näkökulmasta. Teidän politiikkanne näyttää olevan kurjistaa entistä enemmän köyhimmässä asemassa olevia suomalaisia ihmisiä. Se ei käy meille. [Puhemies koputtaa — Kimmo Kiljunen: Juuri näinhän se on! — Eduskunnasta: Entä postinjakajat?]

15.29 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Pääministeri Rinne, te ette ole ensinnäkään perehtynyt meidän vaihtoehtoomme ettekä selvästikään luenut sitä. Toiseksi puhuitte joistakin järkyttävistä keinoista. Minä sanoisin, että teidän talouspolitiikkanne on järkyttävää. Ettekö te ala pikkuhiljaa uskomaan, kun viimeksi eilen valuuttarahasto, tänään komissio, ekonomistit, valtiovarainministeriön virkamiehet, [Eduskunnasta: Suomen Pankki!] kaikki sanovat, että tämä menee päin seinää? Ettekö te voisi uskoa? Suomen kansa ei usko tähän viritykseen. Mutta kun minä toivoisin, että te oikeasti perehtyisitte tähän vaihtoehtoon, ottaisitte sieltä edes jotain. Ero työllisyydessä teidän ehdotuksenne ja meidän ehdotuksemme välillä on 65 000 työpaikkaa. Se on valtava määrä. Se tuo valtavasti verotuloja. Se auttaa nämä ihmiset pois sieltä, ja sillä rahalla te voisitte tehdä niitä tärkeitä asioita, joita teidän budjetissanne sinänsä on, kuten se pienituloisten eläkeläisten eläkkeiden korotus — takuueläkkeen ja kansaneläkkeen korotukset. Todella tärkeitä asioita. Pystyisitte hoitamaan mielenterveystakuun, [Puhemies koputtaa] voisitte antaa ministeri Kiu-rulle rahaa niihin vanhusten palveluihin, mutta kun teillä pitää olla työllisyystoimia, ja meidän paperissamme niitä on. [Puhemies koputtaa] Ne eivät ole kivoja, mutta niitä on tehtävä, jotta ihmiset saavat töitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Muistutan minuutin puheajasta.

15.30 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, teidän esitykseenne sisältyy työeläkejärjestelmästä rahojen leikkaamista 500 miljoonaa euroa, ansioturvaosion poistamista eläkekertymän puolelta. Te haluatte leikata työeläkkeellä olevien ihmisten toimeentulosta tulevaisuudessa. Sen takia te siirrätte 500 miljoonaa euroa pois. Jos teidän ehdotuksenne toteutuisi saman tien, se tarkoittaisi sitä, että valtion budjettiin tulisi eläkejärjestelmän puitteista 500 miljoonaa euroa suoraa rahaa. Se teidän budjetinne on täysin hötön puolella tästä näkökulmasta. [Kokoomuksesta: Ei pidä paikkaansa!]

Samalla sanon, edustaja Orpo, teille, että jos te todella kuvittelette, että 20 euron parannus kuukaudessa perusturvaan, 20 euron parannus peruspäivärahaan tai perustoimeentuloturvaan, olisi se syy, joka estää työllistymistä, niin te puhutte vastoin tietämäännne asiaa. Todellisuudessa se 20 euroa merkitsee hyvin pientä parannusta näille ihmisille, mutta se merkitsee parannusta näille ihmisille. Teidän vaihtoehtonne merkitsee leikkaamista [Puhemies koputtaa] tämän yhteiskunnan pienituloisimmilta ihmisiltä. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo. Sitten siirrytään tästä kaksintaistelusta eteenpäin.

15.32 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Siis me tuomme tällä esityksellämme kaikki työttömät samalle viivalle, niin että eläkettä ei tästä eteenpäin kerry, jos on ansiosidonnaisella, ja sillä pystytään erottamaan 500 miljoonaa euroa tär-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

keisiin kohteisiin, kuten esimerkiksi siihen, että voimme keventää kaikkien työn verotusta, koska työ on se, mistä kaikki hyvinvointi lähtee liikkeelle.

Ja mitä eläkejärjestelmään tulee, [Jukka Gustafsson: Pätkätyöläiset kasvaa!] kyllä minusta pitää nyt kysyä, että hei, kuka puhuu. Te olette koskemassa eläkejärjestelmään, emme me. Te olette muuttamassa eläkejärjestelmää, leikkaamassa toisilta eläkeläisiltä hoitaaksenne teidän lupauksenne. Joko te voisitte kertoa, ketkä ovat ne salaiset asiantuntijat, jotka teille näitä vihjeitä ovat antaneet? Nyt olisi hyvä kuulla vihdoinkin nimiä.

15.32 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjetisään kokoomus leikkaisi kaikkein pienituloisimmilta ja kuvittelee, että sillä luodaan uusia työpaikkoja. Yhteensä miljardin leikkaukset tavallisten suomalaisten hyvinvointiin. Ei keppiä, vaan suorastaan pampppua. Kokoomus leikkaisi työttömyysturvasta ja ajaa myös leikkauksia toimeentulotukeen ja asumistukeen. Toistuvat miljardiluokan veronalennukset kaikille tuloluokille ovat julkisen talouden kestävyden kannalta täysin vastuuttomia. Hallituksen valitsema maltillinen 200 miljoonan veronkevennys pieni- ja keskituloisille mahdollistaa osaltaan, että voimme pitää kestävästä taloudenpitoa myös jatkossa. Mutta tämä on aivan tyypillistä oikeisto-opposition toimintaa: te leikkaisitte hyvinvoinnista ja käyttäisitte rahat taas hyvätuloisten veronalennuksiin. Oikeisto-oppositio leikkaisi hyvinvoinnista.

15.33 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetti vahvistaa suomalaisten hyvinvointia, lisää työllisyyttä. Itse asiassa meidän budjettivaihtoehto on tämän salin puolueiden esityksistä ainut budjettiesitys, joka lisää työllisyyttä. Hallituksen esitys menee pakkaselle, niin menee myös muiden oppositiopuolueiden. [Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa! — Paavo Arhinmäki: Te syväjäädytätte sen sijaan köyhien elämää!]

Arvoisa puhemies! Pääministeri, te ette ole lkenut meidän esitystä. Jos te olisitte lkenut sen, te näkisitte, että tietopalvelu on laskenut sen, että meidän vaihtoehto ei lisää pienituloisten määrää. Meidän vaihtoehto vähentää tuloeroja [Hälinää] — kuunnelkaa — yhtä paljon kuin hallituksen esitys, [Välihuutoja] mutta se, mikä on olennaista: 60 000 ihmistä saisi tietopalvelun mukaan työtä, ja se on hyvinvointiyhteiskunnan pelastus ja sillä me voimme vahvistaa ihmisten palveluita.

Kysynkin: kuka hallituksessa vastusti sitä, että vanhusten palveluihin laitetaan lisää rahaa? Te lupasitte 4 400 hoitajaa [Puhemies koputtaa] ja 250 miljoonaa euroa, mutta teidän esityksessänne on 5 miljoonaa — 5 miljoonaa euroa. [Puhemies koputtaa] Kokoomus on rakentanut 150 miljoonan euron paketin, jolla vahvistamme 1 000 hoitajaa kotihoitoon, [Puhemies: Minuutti on kulunut!] 1 000 ympärivuorokautiseen hoivaan, ja kehitämme myöskin vanhusten palveluita. Kysyn: Miksi vain 5 miljoonaa? Kuka hallituksessa vastustaa sitä, että ikäihmiset hoidetaan hyvin? Tämä on häpeällistä.

15.35 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä tuodaan toistuvasti esiin tätä tietopalvelun tuottamaa tietoa, joka on sinänsä todella tärkeätä, ja mielestäni on hyvä, että siihen nojataan, mutta samalla olisi tärkeää myös muistaa, että se on pitkälti staattisen mikrosimulaatiomallin tulos, jolla on sitten omat rajansa myös. Eli se ei huomioi esimerkiksi käyttäytymisvaikutuksia, pidempiaikaisia dynaamisia vaikutuksia ja ehkä laadullisia muutoksia. Kun mietitään, missä tilassa meidän yhteiskunta on, niin juu-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

ri tällaisia muutoksia meillä on edessä ja käsillä, ja ehkä sellaista keskustelua toivoisi enemmän täällä näkevän.

Mitä itse vaihtoehtobudjettiin tulee, niin pitää kiittää kokoomusta isosta liudasta monenlaisia ilmastotoimia ympäristöpuolella. Nehän ovat suurelta osin itse asiassa aika samanlaisia kuin mitä hallitus tekee. [Eduskunnasta: Kokoomus tullut hallituksen linjoille!] — Niin, kuulostaa, että ollaan hallituksen linjoilla, mutta meillä on tietysti se, että kun vastuu painaa, niitä pitää myös valmistella ja tehdä, ja odotan täällä sitten läpi kauden suurta tukea teiltä kaikille näille toimille. — Kiitos.

15.36 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on tehnyt vaihtoehtonsa huolella, ja mielestäni se ansaitsee tulla käsitellyksi täällä oikeudenmukaisella tavalla. Se on kuitenkin kokonaisuutena mielestäni aika kylmä. [Välihuutoja] Näen, että mittavat tuloveron kevennykset pelkille hyvätuloisille maksetaan pienituloisimpien kukkarosta. Muun muassa ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavilta poistetaan oikeus eläkekertymään, puoli miljardia euroa, ja toimeentulotuesta korvattaviin asumismenoihin tehdään yli 100 miljoonan euron leikkaus. Kokoomuksen tulopuoli on rakennettu sillä tavalla kylmällä tavalla, että he ovat kirjanneet ensi vuodelle sellaisia säästöjä, mitä ei ole mahdollista saada ensi vuonna. Sehän tarkoittaisi käytännössä sitä, että me palaisimme tänne varmaan kuudennella lisätalousarviolla marraskuun puolella ja ottaisimme sieltä pois, mistä saamme siinä kohtaa. Luultavasti tämä osuisi pienituloisten kukkarolle jälleen.

Sen sijaan kysyn teiltä: Mitä kokoomus jättäisi toteuttamatta hallituksen tulevaisuusinvestoinneista? [Puhemies koputtaa] Hintalaput eivät kohtaa. Täältä puuttuu yli 100 miljoonaa euroa. Mitä kokoomus jättäisi toteuttamatta?

15.37 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tosiaan, jos viittasitte näihin kertaluontoisiin, niin me olemme käyneet listat läpi ja niistä itse asiassa suurin osa on sellaisia, jotka ovat oikeasti pysyväisluontoisia menoja, esimerkiksi tuhannen ammattikouluopettajan palkkaaminen. Me olemme tehneet niille tilaa pysyvissä menoissa. Me rahoitamme ne pysyvästi. Ja ne asiat, mitkä siellä olivat aidostikin kertaluontoisia, vaikkapa nyt Rajavartioston uusien rajavalvontalaitteistojen hankkiminen, tämäntyyppiset, ovat siellä edelleen. Me yhtään menoa kertaluontoisten listalla emme ole kokonaan deletoineet. Että sellaista aukkoa on turha väittää olevankaan.

Työllisyystoimista vielä täällä kerran: Tiedämme kaikki, että valtiovarainministeriö miettii koko ajan työllisyystoimia, ja arvostaisin nyt kovasti, valtiovarainministeri Lintilä, jos voisitte kertoa, mikä heidän arvionsa on, kun täällä ei uskota enää eduskunnan tietopalvelun mikrosimulaatiomalleja. Ovatko he sitä mieltä, että työttömyysputken poistolla, ansiosidonnaisen porrastuksella, asumistukimenojen hillitsemisellä ja omavastuun tuomisella toimeentulotukeen ei ole työllisyysvaikutusta? Ovatko he sitä mieltä, että nämä eivät ole sellaisia keinoja, joita maa tarvitsee?

15.38 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Onhan tämä toki ihan eri luokkaa kuin perussuomalaisten varjobudjetti. Useimmat numeroistakin ovat oikein. Siinä, missä edellisessä oli lähes miljardin aukko, niin tässä ei ole kuin muutama sata miljoonaa. [Ben Zyskowitz: Missä?]

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

On tietenkin hyvä, että on tämä työllisyysfokus. Osa näistä työllisyystoimista on toki hallitusohjelmassakin, että niistä varmaan päästään keskustelemaan tässä salissakin kohtapuolin.

Ansiosidonnaisen tasolla ja kestolla on työllisyysmerkitystä. Se on ihan relevantti huomio. Mutta tuntuu toki aika kovalta myöskin se, että jos on työtön, niin rangaistaan vielä toiseen kertaan 20 vuoden kuluttua, kun pääsee eläkkeelle. Se tarkoittaa käytännössä, että tämän päivän satsauksia maksetaan tulevien eläkeläisten kukkarosta. Sitä on kyllä vaikea perustella.

Harmaa talous: Aikaisemmin kritisoitiin sitä, että harmaa talous on se tuloautomaatti. No nyt 7 miljoonan euron kotitalousvähennyksen lisäämisellä saadaan 330 miljoonan tulo. Se on aikamoinen taikaseinä.

15.40 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu olevan epäselvyyttä siitä, mikä linja pitäisi ottaa sen väittämisesä, mikä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on vialla: 500, 700 vai täysi miljardi. Mutta sen voin sanoa, että kokoomukselta löytyy ainakin 330 miljoonaa mielikuvitusrahaa: yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennyksen vaikutus hoivamenojen alentumiseen ensi vuonna. Ette kai te nyt vakavalla naamalla väität, että tällainen säästö on sieltä mahdollista saavuttaa? [Paavo Arhinmäki: Kieltämättä se on samantasoinen kuin perussuomalaisilla!]

Toiselta puolelta katsottuna te olette korottamassa ajoneuvoveroa, te olette alentamassa polttoaineverotuksen korotusta ainoastaan 85 miljoonalla elikkä tosiasiallisesti korottamassa polttoaineveroa 165 miljoonalla. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Te olette poistamassa energiaintensiivisen teollisuuden verotukea, te olette nostamassa lämmityspolttoaineiden veroa. Miten te kuvittelette näiden vaikuttavan työllisyyteen, autoiluun ja elämisen edellytyksiin maakunnissa?

15.41 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennykseen, joka on muuten merkittävä uudistus, jonka Sitra on huolellisesti muiden asiantuntijoiden kanssa ehdottanut. Silleen meillä ikäihmiset, myös pienituloiset, pärjäisivät tulevaisuudessa hieman pidempään kotona ilman raskaita palveluita, sillä, että tuo 1 200 euroa annetaan ikään kuin veronpalautusta, vaikka ei olisi veroa, mistä vähentää, ja kotitalousvähennyksen prosentti 70 prosenttiin yli 75-vuotiailla. Siis tässä on kaksi eri vaikutusta. Täällä valtiovarainministeri virheellisesti viittasi ainoastaan siihen, että nettokustannus suoraan verotuloissa olisi todella se noin 7 miljoonaa euroa, mutta Sitra on arvioinut, että tällä tavalla 14 000 ikäihmistä joutuisi tarvitsemaan raskaita julkisia palveluita keskimäärin noin puoli vuotta myöhemmin ja tällä olisi yli 300 miljoonan euron, siis sen 330 miljoonan euron, vaikutus. Tämä on se merkittävä asia.

Edelleen pyydän nyt valtiovarainministeriä pääsemään vastaamaan siihen, onko todella niin, että valtiovarainministeriön mielestä näillä työllisyystoimilla ei ole merkitystä, vai olisiko kuitenkin niin, että nämä ovat juuri niitä lääkkeitä, joita VM:kin haluaa, [Puhemies koputtaa] jotta tässä maassa palvelut rahoitetaan ja tulonjako pysyy hyvänä omalla työllä.

15.42 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asiantuntijat ovat todenneet ”opposition vaihtoehtobudjeteissa toiveajattelua ja silmäkääntötempuja”. Tässä juuri edustaja Mykkänen esitteli yhden silmäkääntötempun. Konsulttiyritys KPMG:tä käytetään mieluummin pohjana kuin valtiovarainministeriötä. Sen vuoksi var-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

maan edustaja Mäkeläkin tämän virheen tunnisti, kun heidän vaihtoehtobudjettinsa on täynnä vastaavia silmänkääntötemppeja.

Arvoisa puhemies! Suhteessa hallituksen esitykseen kokoomuksen vaihtoehtobudjetti lisäisi heti ensi vuoden alussa 28 000 köyhää, ja tänään lasten oikeuksien päivänä te esittelette vaihtoehtobudjettia, joka lisäisi kuusi- ja puolituhatta köyhää lasta tähän maahan. Te haluatte korvata näitä dynaamisilla vaikutuksilla, jotka tulevat ehkä myöhemmin. Nämä laskentamallit ovat sellaisia, että kun leikkaa kaikkein köyhimmiltä, niin ajatellaan, että se luo työpaikkoja. Se ei luo yhtään työpaikkaa. Joka tapauksessa teidän leikkauksenne [Puhemies koputtaa] lisäisivät köyhyyttä entisestään päivästä yksi, työllisyysvaikutuksia ehkä mahdollisesti joskus tulisi pitkän ajan päästä. Kylmää kyytiä, pampua.

15.43 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen ollut eduskunnassa yli 40 vuotta, monen mielestä jo liiankin kauan, [Eduskunnasta: Kyllä!] mutta en muista, että koskaan hallitus olisi esittänyt eduskunnalle budjettia, joka vähentää työllisyyttä. En muista, että mikään hallitus — en ollut silloin, kun oli Kivimäen hallitus — olisi esittänyt tällaista. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Nyt tämä Rinteen hallitus on esittänyt sellaista budjettia, joka puolueettoman eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan vähentää työllisyyttä 5 000 hengellä. Ajatelkaa, jos tämä hallitus ei tekisi mitään, niin meillä olisi enemmän työllisiä, mutta kun hallitus tekee, niin meillä on 5 000 työllistä vähemmän.

No, mitä sitten tulee täällä esitettyihin väitteisiin: Kokoomus panostaa enemmän hyvinvointiin, hyvinvointipalveluihin, varhaiskasvatukseen, terapiatakuuseen. Jokainen tietää, miten vaikeita ovat nuorten mielenterveysongelmat. Me panostamme hyvinvointipalveluihin. Ja kun sanottiin, ”kun meidän vaihtoehtobudjettimme tuo 60 000 työpaikkaa”, että ”se on hallitusohjelmassakin”: mutta kun te ette tee mitään näiden työpaikkojen luomiseksi. Meillä on [Puhemies koputtaa] vahvistetut laskelmat ja arviot siitä, millä nämä työpaikat syntyvät. [Paavo Arhinmäki: Meillä on vahvistetut leikkaukset, kyllä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä ja sitten vielä kokoomuksen vastaus siihen. Sen jälkeen siirrymme kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin.

15.44 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa nyt pikkuisen minua häiritsee selkeästi tämä jaksotuksen ongelma näissä tuloissa. Me puhumme ensi vuoden budjetista. Jos ajatellaan esimerkiksi, että kokoomus oli laittanut 500 miljoonaa eläkekertymän lopettamiseen, niin eihän se tule ensi vuonna. Sehän tulee kymmenien vuosien päästä. [Ben Zyskowicz: Ei, siellä on se rahasto!] — Kyllä. — Ja ihan yhtä lailla, kuten edustaja Mykkänen sanoi Sitran kotitalousvähennystutkimuksesta: sanoitte, että se myöhemmässä vaiheessa toisi niitä. Mutta nyt puhutaan vuoden 2020 budjetista. [Eduskunnasta: Täyttä kuplaa!] Eli teillä on erittäin hyviä ajatuksia siellä, mutta teidän jaksottaminen on ihan päin seiniä. [Naurua]

En muista tarkalleen sitä edustaja Mykkäsen listaa, jonka sanoitte — varmasti siellä on sellaisia toimia, joita meidän tulee käydä läpi, kun tehdään työllistämistoimia. Se on hallituksen sisäinen asia sitten tehdä arviota ja arvottamista niistä keinoista, joilla me tulemme työllisyyttä nostamaan. Mutta siinä te olette täsmälleen oikeassa, että työllisyysasteen nostaminen, työllisyystoimet, ovat täysin ensiarvoinen asia tällä hetkellä ja nimenomaan siinä, että meidän talous kehittyy. [Ben Zyskowicz: Miinus viisituhatta!]

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

15.46 **Wille Rydman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu vaihtoehtoisista todellisuuksista, mutta kyllä jos joku elää vaihtoehtoisessa todellisuudessa, se on edustaja Arhinmäki. Nämä luvut eivät ole mitään kokoomuksen omia keksintöjä, vaan ne ovat eduskunnan tietopalvelun laskemia, ja siellä on todettu nimenomaisesti, että kokoomuksen toimenpiteiden myötä pienituloisten määrä ei kasva. Hallitusten toimenpiteiden johdosta taas työllisyys alenee 5 000 työpaikalla, ja kokoomuksella se kasvaa 60 000 työpaikalla.

Juuri tänään on tullut EU-komission tieto siitä, että Suomen julkiset menot uhkaavat kasvaa enemmän kuin kasvu- ja vakaussopimus sallisi, ja taustalla on nimenomaisesti Antti Rinteen hallituksen tekemät menolisäykset. Muut seitsemän maata, jotka tässä listassa ovat mukana, ovat Belgia, Espanja, Ranska, Italia, Portugali, Slovenia ja Slovakia. Tätä menoa Suomesta on tulossa ensimmäinen Pohjois-Euroopan välimerellinen kansantalous. Se, jos mikä, on kylmää kyytiä tuleville sukupolville. Nyt, kun kokoomus tarjoaa aidosti toimenpiteitä, joilla on todennettuja työllisyysvaikutuksia, mikä estää hallitusta ottamasta näitä omaan käyttöön. Me emme ole ollenkaan mustasukkaisia. Saatte ihan hyvin hyödyntää kokoomuksen vaihtoehtobudjettia.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt siirrytään käsittelemään kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia. Meillä on debatin jälkeen keskustelu jatkuu vielä nopeatahtisena keskusteluna. Otetaan uusi vastauspuheenvuorolista.

15.47 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kristillisdemokraattien budjetissa puhuttiin paikallisesta sopimisesta. Sen takia haluaisin muistuttaa, että jos paikallista sopimista halutaan lisätä, olisi myös sopivaa opiskella siitä pikkuisen enemmän, koska jo nyt se on mahdollista erittäin, erittäin monessa työehtosopimuksessa, ja siitä on sovittu sinne työehtosopimusten sisään. Itse asiassa ainakin 197:ssä SAK:n alaisessa TES-sopimuksessa paikallinen sopiminen on jo tällä hetkellä mahdollista, ja jotta sitä voidaan ruveta siitä viemään eteenpäin, niitä kannattaa käyttää pohjana. — Kiitos.

15.48 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun se nyt on kuitenkin niin, että kun kysytään yrittäjiltä, niin se paikallinen sopiminen ei ole lähtenyt eteneämään siihen malliin, että se vielä olisi tarpeeksi toimiva.

Tässä on ollut paljon puhetta oikeistolaispolitiikasta, ja tulee mieleen vanha sanonta: vasemmistolainen ajattelee niin kuin vasemmistolainen mutta haluaisi elää kuin porvari. Voisiko sanoa, että nyt tässä tilanteessa keskustalainen ajattelee kuin keskustalainen mutta elää kuin vasemmistolainen, kun otetaan lisää syömävelkaa.

Totuus on se, että hallituksen menolisäykset rahoitetaan pääosin valtion omaisuuden myynnillä. Mihin tällainen politiikka johtaa, kun huonot ajat ovat edessä? Suomen Pankin laskelmien mukaan kestävyysvajeemme on noin 8 miljardia. Miten Rinteen hallitus on unohtanut kestävyysvajeeseen liittyvät ongelmat? Nyt jos koskaan olisi aikaa keskustella siitä. KD:n vaihtoehtobudjetti on puoli miljardia, eli 500 miljoonaa, euroa ylijäämäinen verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen. Ottakaa edes koppia tästä vaihtoehdosta. Se pienentäisi sekä velan kasvua että kestävyysvajeemme.

15.49 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit on tehnyt tapansa mukaan huolellista työtä vaihtoehtobudjettinsa menopuolen eteen.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Budjetissa näkyy myös keskustalle tärkeitä painotuksia, kuten lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen, sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden parantaminen ja työllisyyden vahvistaminen. KD esittää myös useita parannuksia perheiden ja heikommassa asemassa olevien ihmisten etuuksiin ja palveluihin, hyvä niin.

Puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin tulopuolella on kuitenkin mielestäni sorruttu vähän samaan temppuun kuin aikaisemminkin oppositiossa. Sitran taseesta ollaan irrottamassa 250 miljoonaa euroa, harmaan talouden torjunnasta löytyy yllättäen 100 miljoonaa euroa, hallinnon tietojärjestelmien kehittämisestä 100 miljoonaa euroa. Kristillisdemokraatit leikkaisi myös opiskelijoiden asumistukea, mitä pidän aika yllättävänä.

Puhemies! KD ottaisi 140 miljoonaa yritysten korkovähennysoikeudesta, [Puhemies koputtaa] ja pidän tätä myöskin hyvin kyseenalaisena.

15.51 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaan tähän puheenvuoroon paikallisen sopimisen edistämisestä, koska kyllä tämä sosiaalidemokraateilta tullut puheenvuoro herätti sen huolen, että mikä on nyt sitten hallituksen todellinen tavoite tämän suhteen, kun valtiovarainministeri Lintilä omassa vastauspuheenvuorossaan niin kuin vahvisti sen, että tämä kristillisdemokraattien esitys on hyvä ja paikallista sopimista tulisi edistää ja lisätä, ja nyt näemme, että hallituksen sisällä on täysin toisistaan poikkeavia näkemyksiä tästä asiasta. [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Sitten tästä edellisestä puheenvuorosta totean, että kyllä täytyy olla rohkeutta puuttua myös tähän asumistukimeno-ongelmaan. Meillä ovat kymmenen vuoden sisällä vuositasolla nousseet nämä asumistukimenot miljardin euron verran, noin 0,5 miljardista 1,5 miljardiin euroon. Tässä esityksessämme mielestäni hyvin tasapainoisesti ehdotamme, että kun palautetaan asumistukiin nämä omaisuusrajat ja sitten opiskelijoille asumistuen erilliset säännöt, sillä saataisiin aikaan merkittävät säästöt ja samalla voitaisiin ehkäistä [Puhemies koputtaa] tätä yleisen vuokratason nostamista.

15.52 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä KD:n esityksessä on todellakin hyviä asioita, esimerkiksi tämä puuttuminen pääomasijoittajien ja muiden suursijoittajien verovälttelyyn korkojärjestelyllä. Tämä on erittäin hyvä. Tämä on ollut myös sosiaalidemokraattien aloitteena, ja tällä kertyisi arvioiden mukaan noin 140 miljoonaa euroa.

Sitten toinen kohta on myös tämä 10 miljoonan euron satsaus näihin harmaan talouden torjunnan resursseihin, elikkä sekin on todella hyvä satsaus.

Mutta sitten nämä työllisyystoimet ja niiden vaihtoarvoiset luvut puuttuvat täältä. Suuret menolisäykset ja vähintäänkin kyseenalaiset säästöt johtaisivat tosiasiasa talousarvion suurempaan alijäämään.

Tämmöiset huomiot täältä ainakin hyvin nopealla etsinnällä löytyvät. — Kiitos.

15.53 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan tietopalvelu tuottaa todellakin hyviä laskelmia. Kristillisdemokraattien vaihtoehto tarkoittaa sitä, että kaikissa tulodesiileissä tapahtuisi parannusta elintasoon, elikkä esimerkiksi yrittäjät saisivat meidän vaihtoehtomme mukaisesti 143 euroa lisää vuodessa ja eläkeläiset 147 euroa vuodessa verrattuna hallituksen esitykseen, ja sellaisille perheille, joissa on lapsia, lisää tulisi peräti 366 euroa vuodessa. Lapsiperheet olisivat kaikkein suurin voittaja tässä

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa, ja myöskin eläkeläiset ja ikäihmiset olisivat selkeitä hyötyjiä.

Siinä mielessä täytyy todeta, että kun puhutaan sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, niin kristillisdemokraattien vaihtoehto antaisi kaikille näille ihmisryhmille enemmän rahaa käteen kuin hallituksen vaihtoehto. Sen lisäksi meidän työllisyystoimemme löytyvät tästä vaihtoehtobudjetista, [Puhemies koputtaa] ja ne kannattaa sieltä lukea. Ne ovat parempia kuin hallituksen, koska hallituksella niitä ei ole esittää, vaan hallituksen vaihtoehto on viemässä Suomesta työpaikkoja.

15.54 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy lyhyesti edustaja Rydmanille vastata, kun hän kysyi, mistä vaihtoehtotodellisuudesta luvut otan: Otin ne kokoomuksen vaihtoehtobudjetista. Nämä ovat suoraan sieltä olevia lukuja, 28 000 köyhää [Välihuutoja] ja 6 000 lapsiköyhää. [Puhemies: Keskitytään KD:hen!]

Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa esitetään myös näitä asumistuen leikkauksia, toki huomattavasti kevyempiä kuin kokoomuksella, mutta haluan nyt tässä erittäin selvästi sanoa sen, että kaikkien meidän mielestä varmasti on suuri ongelma, että asumistukimenot ovat kasvaneet niin kovaa vauhtia. [Ben Zyskovicz: Mitä te teette?] Mutta ongelma on se, että meillä ei ole riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, ja niiden rakentaminen on se ratkaisu. [Eduskunnasta: Ei ole!]

Asumistuki ei Kelan tutkimusten mukaan nosta asumisen hintaa toisin kuin usein virheellisesti väitetään, vaan se, millä tähän voidaan puuttua, on asuntorakentaminen, ja onneksi hallitusohjelmassa on siltä osin erittäin vahvat kirjaukset, ja niihin toivon kristillisdemokraattien yhtyvän: lisää kohtuuhintaisia asuntoja. [Puhemies koputtaa]

15.55 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kivisaari puuttui siihen meidän harmaan talouden torjunnan 100 miljoonan euron tuloarvioomme. Voin sanoa edustaja Kivisaarelle, että silloin, kun olimme Kataisen hallituksessa, meillä oli tavoitteena saada 200 miljoonaa euroa lisää tuloja harmaan talouden torjunnasta, ja silloin, kun keskusta oli oppositiossa ja teki raketinomaisen nousun, he lupasivat heidän vaihtoehtobudjeteissaan 600 miljoonaa euroa. Me olimme sentään varovaisempia, [Ben Zyskovicz: Missä ne rahat ovat nyt?] ja me olemme myöskin laskeneet, että pitää panostaa myöskin siihen, että saadaan ne tulot, pitää panostaa enemmän resursseja Tulliin, poliisiin ja veroviranomaisiin. Tämä meidän esityksemme perustuu niihin tietoihin, mitä me olemme saaneet asiantuntijoilta.

Ehdin jo ilahtua siitä, kun edustaja Arhinmäki vastasi Ville Rydmanille, että onko meille tullut yksi ryhmäjäsen lisää, mutta ymmärsin sitten, että hänen puheenvuoronsa koski [Puhemies koputtaa] sekä kokoomuksen että kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia. [Paavo Arhinmäki: Kyllä!]

15.57 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan työllisyysvaikutuksista, niin kannattaa muistaa se, että meidän simulaatioissamme on sellainen ongelma, että aina kun me leikkaamme sosiaaliturvaa, niin työllisyysvaikutukset paranevat, ja jos me korotamme sitä, niin se heikentää työllisyysvaikutuksia. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Ja jos me tällä logiikalla menisimme loppuun asti siten, että me vaikka poistaisimme sosiaaliturvan kokonaan, työllisyysvaikutukset olisivat huikeat. Mutta näinhän to-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

dellisuudessa ei ole. Me tiedämme, että esimerkiksi toimeentulotukiriippuvuus vaikeuttaa työllistymistä.

Mutta tämä asumistuki, joka on monessa esityksessä mukana, on ongelmallinen. Se on aikanaan luotu sitä varten, että köyhät perheet, joissa on pieniä lapsia, voivat asua kelvottomasti. Nyt tämä järjestelmä on paisunut ja siihen pitää löytää ratkaisuja, mutta jos me teemme sen leikkaamalla asumistukea yksin, niin me joudumme tilanteeseen, jossa vaikkapa siivoojille — joista lähes 20 prosenttia joutuu hakemaan asumistukea, koska palkka on niin pieni — käy niin, että me koskemme heidän toimeentuloonsa. Se on pula-ammatti, [Puhemies koputtaa] matalapalkkainen ammatti, samoin monet muut palvelualat — siksi asuntotuotanto on saatava kunnolla liikkeelle. [Ilkka Kanerva: Ihan fiksu puheenvuoro!]

15.58 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä simultaanimalleissa täytyy muistaa se — ja se pitää ihan reaalimaailmassakin paikkansa — että kun sosiaaliturvaa nostetaan, niin jos ei samanaikaisesti paranneta työllistymisen mahdollisuuksia ja jos ei anneta yrityksille parempia mahdollisuuksia työllistää, on aivan selvää, että syntyy kannustinloukkuja. [Ben Zyskowiez: Juuri näin!] Sen takia kristillisdemokraattien kannustava perusturva, joka on täällä meidän työllisyystoimissamme, on aivan oleellinen osa sitä, että ei synny sen tyyppisiä kannustinloukkuja, mitä nyt hallituksen politiikalla on syntymässä. Ja sen takia on niin todella ikävää, että tämä sosiaaliturvan uudistus, johon myös tämä asumistuki uudistus liittyy, on hallituksen prioriteettilistalla siellä niin sanottujen muitten asioiden joukossa aivan viimeisimpiä asioita, mitä tällä hallituskaudella on hallituksen tarkoitus ruveta tekemään, kun se olisi aivan ensimmäisiä asioita, jotta kannustinloukkuja voidaan purkaa.

Vielä tähän asumistukiasiaan. Sen jälkeen kun tämä omaisuusehto purettiin, niin 200 miljoonalla nousivat nämä asumistukikulut. Minusta on aivan hullua, että täällä vasemmistopuolueet ovat sitä mieltä, että on parempi, että varallisuusehtoa ei poisteta, ja että on parempi, että rikkaatkin voivat sitten oman asuntonsa laittaa vuokralle ja samanaikaisesti pääomatuloilla nostaa asumistukea. [Eduskunnasta: Aika hävytöntä!] Aivan käsittämätöntä, [Puhemies koputtaa] että vasemmistossa ajatellaan tällä tavalla. [Paavo Arhinmäki: Kukaan ei ole tällaista esittänyt!]

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä tähän kristillisdemokraatteja koskevaan osuuteen puheenvuorot, ja niihin liittyvät vastaukset kristillisdemokraateille, edustajille Suomela, Kinnunen, ja sitten ministeri Pekonen. [Timo Heinonen: Missä on pääministeri?]

15.59 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on oltu huolissaan siitä, mitkä ovat nuorten mahdollisuudet perheellistyä. On myös todettu se todellinen asia, että nimenomaan epävarmuus omasta taloudesta ja työllisyydestä on suuri tähän vaikuttava tekijä. Asumistuen saajista valtaosa on nimenomaan nuoria, ja sieltä 17 prosenttia on työssäkäyviä köyhiä eli niitä ahkeria suomalaisia, jotka saavat vain niin vähän palkkaa, että sillä palkalla ei elä. Ja nyt kristillisdemokraatit esittävät sinne 300 miljoonan leikkausta ja kohdentavat sen vielä opiskelijoille. Opiskelijoille, jotka on juuri saatu yleisen asumistuen piiriin, mikä on ollut merkittävä parannus heille, se, että he ovat yhtäläisen asumistuen piirissä muiden kanssa. Ja nyt nimenomaan sieltä ollaan viemässä. Samalla muita ehtoja kiristetään, ja tästä tulee se 300 miljoonan leikkaus. Järjestelmän virheet eivät korjaannu tällaisilla mekaanisilla leikkauksilla vaan pohtimalla järjestelmän ke-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

hittämistä. Ja sitä paitsi sillä väittämällä, että asumistuki nostaisi asumiskuluja, [Puhemies koputtaa] ei ole ainakaan niin kiistatonta tutkimusperustetta, että se perustelisi nimenomaan pienituloisilta [Puhemies koputtaa] ja nuorilta leikkaamisen tällä tavalla. [Eduskunnasta: Juuri näin!]

16.01 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Onkin hyvä, että nyt voimme käydä keskustelua opiskelijoista, sillä vielä ennen vaaleja vihreät lupasivat opintotukeen 83 euron korotuksen, ja nyt siihen on tulossa 2 euron korotus. [Ben Zyskowicz: Miten te kehtaatte? — Eduskunnasta: Kyllä he kehtaavat!] Tämän kristillisdemokraatit olisivat korjaamassa tässä tulevassa vaihtoehtobudjetissamme niin, että opintorahaa korotettaisiin. Panostaisimme siihen ensi vuonna 40 miljoonaa euroa, joka korottaisi sitä 25 eurolla kuukaudessa.

Samoin, jos puhutaan tulevaisuudesta, nämä perhepoliittiset panostukset ovat tärkeitä, mutta nostan nyt erityisesti perheellisten opiskelijoiden huoltajalisän. Siinähan täytyy hallitukselle antaa kiitosta siitä, että sitä ollaan jonkin verran korottamassa. Mutta jos me haluamme nimenomaan syntyvyyteen ja opiskelijaperheiden köyhyyteen vaikuttaa, niin siihen tarvitaan merkittävämpi korotus, [Eduskunnasta: Kyllä!] ja se on kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa.

16.02 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näin lasten oikeuksien päivänä on ilo todeta, että kristillisdemokraatit ovat nostaneet esille tärkeitä perheisiin ja lapsiin liittyviä asioita, joita on hyvä jatkojalostaa, ja myöskin on hyvä selvittää niiden rahoitusta.

Lapsilisien korottaminen, missä hallitus lähti kaikkein köyhimmistä eli monilapsisista ja yksinhuoltajaperheistä, niitä kannattaa nostaa pitkällä juoksulla, kuten te ehdotatte. Ajattelen, että tämä lapsilisä on parempi instrumentti kuin lapsivähennys, vaikka sekin on hyvä asia, koska se ei vaikuta niihin kaikkiin vähävaraisimpiin perheisiin, joilla ei ole niin paljon tuloja, mistä vähentää.

Toinen asia, tämä Sitran taseesta irrottaminen, 250 miljoonaa. Sitä jäin miettimään, ja sanonkin siihen liittyen, että ajattelen, [Puhemies koputtaa] että me tarvitsemme tällaista tulevaisuustalo Sitraa, joka kokeilee ja tutkii puolestamme päätöksenteon pohjaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Pekonen, ja sitten otetaan viimeinen vastaus.

16.03 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensiksi täytyy todeta, edustaja Essayah ja kristillisdemokraatit: teidän vaihtoehtonne asumistuesta leikkaisi opiskelijoilta. Se on kyllä mielenkiintoinen arvovallinta teiltä. [Sari Essayahin välihuuto]

Mutta en myöskään oikein ymmärtänyt, mihin perustatte sen väitteenne siitä, että hallituksen prioriteettilistalla sosiaaliturvauudistus on jossain loppupäässä, [Sari Essayah: No niin on!] koska se ei myöskään pidä paikkaansa. Sosiaaliturvauudistuksen parlamentaarista komiteatyötä on valmisteltu huolella sosiaali- ja terveysministeriössä koko tämän syksyn ajan, ja te tulette saamaan vielä tämän vuoden puolella kutsun tähän parlamentaariseen yhteistyöhön, jossa tarkoituksenamme on yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa meidän erittäin sekavaa sosiaaliturvajärjestelmää, ja sen me teemme kaikki täällä yhdessä. Ja kuten todettu, myös asumistuki kuuluu tähän uudistukseen mukaan.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

16.04 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin edustaja Kinnuselle näistä monista samansuuntaisista ajatuksista ja siitä, että todellakin lapsiperheiden asema tässä kristillisdemokraattien vaihtoehdossa on selkeästi parempi kuin hallituksen budjettiesityksessä: niille perheille, joissa on lapsia, peräti 366 euroa enemmän kuin mitä hallituksen esitys tuo. Me katsomme, että paitsi lapsilisä — joka on siis universaali etuus kaikille lapsille — myöskin lapsivähennys, kun ajatellaan pieni- ja keskituloisia, olisi kohdistettu erityisesti heille, joilla on työtuloja, koska siellä monesti esimerkiksi päivähoitomaksut ovat niitä, jotka aiheuttavat kannustinloukkuja. Siinä mielessä tämä olisi vastaantulo sitten näille vanhemmille.

Vielä ministeri Pekoselle: On hyvä, että tätä ryhmää ollaan laittamassa kasaan, ja on hienoa, että se on parlamentaarinen, mutta me tiedämme, miten vaativa harjoitus sosiaaliturvan uudistaminen on, ja sen tähden [Paavo Arhinmäen välihuuto] on aivan selvää, että tässä varmastikaan ei tulla tekemään [Puhemies koputtaa] kokonaisuudistusta tämän hallituksen aikana, koska ei vielä ole edes sitä ryhmää kasassa. [Paavo Arhinmäki: Ei ole tarkoitukseen!] Sen tähden toivonkin, että voidaan hyvässä yhteistyössä tässä asiassa edetä, koska se on todennäköisesti kaikkein suurimpia asioita, mitkä vaikuttavat sinne [Puhemies koputtaa] budjetin menopuolelle.

Puhemies Matti Vanhanen: Siirrymme käsittelemään nyt Liike Nytin vaihtoehtobudjetin. Vastauspuheenvuoroa haluavat painavat V:tä.

16.06 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa vaikuttaa olevan opposition — johon kuuluu myöskin Liike Nyt — ja hallituksen välillä yksi asia, jossa ollaan samaa mieltä, ja se on työllisyyden kohentaminen. Se, mikä tässä näkyy, on keinojen erilaisuus. [Arja Juvonen: Tehän vähennätte!] Oppositio on leikkaamassa julkista taloutta ja on myöskin tekemässä ongelmallisia ratkaisuja työttömien osalta mieluummin kurittamalla kuin palkitsemalla ja rohkaisemalla. Hallitus ei leikkaa, hallitus on selkeästi tiellä jolla pyritään pienituloisimmille tekemään sekä verohelpotuksia että tukia.

Haluaisin kysyä Liike Nytiltä: Te ette ottaneet kantaa siihen isoon asiaan, joka tässä ohjelmassa oli esillä, eli pienimpiin eläkkeisiin tehtävät korotukset takuueläkkeestä kansaneläkkeeseen, puhumattakaan, että olisitte ottaneet kantaa siihen, mihin hallitus pyrkii neuvottelemaan, että työeläkejärjestelmästä saataisiin myöskin rahoja kaikkein pienimpiin työeläkkeisiin eli varsinaiseen vanhuseläkkeeseemme. Minä haluan nyt tietoisesti kysyä, [Puhemies koputtaa] kun kokoomus sanoo, ettei ole senttiäkään rahaa: Onko siellä työeläkejärjestelmässä rahaa vai ei? Ne ovat viimeisen 25 vuoden aikana kasvaneet [Puhemies koputtaa] 36 miljardista eurosta 211 miljardiin euroon. Eikö siellä ole senttiäkään niistä korkotuotoista? [Puhemies koputtaa] 8 miljardia euroa joka vuosi kasvavat.

16.07 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä kysymys. Mielestäni työeläkejärjestelmään ei pidä koskea. Minun mielestäni se on semmoinen kuin se on, ja jos siihen tehdään muutoksia, niin minä en kyllä ole kuullut yhdenkään asiantuntijan kertovan, millä tavalla ne muutokset tehdään. Eli minä en hyväksy sitä, että siihen järjestelmään tehdään muutoksia.

Mutta se, mitä minä kysyisin hallitukselta, on se, että kun IMF antoi eilen varoituksen siitä, että Suomen taloutta pitää muuttaa ja haitallisia yritystukia pitää poistaa ja sillä tavalla pitää budjettia tasapainottaa, ja tänään EU ilmoitti, että valtion budjetti, niin rehellisesti

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

vain kysyn hallitukselta: Mitä mietteitä tämä herättää? Oletteko te aikoneet tehdä tälle jotain? Ministeri Lintilä on varmaan oikea vastaamaan tähän, koska jotainhan on pakko tehdä, koska tämmöiset [Puhemies koputtaa] varoitukset tulevat.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt kysytään Liike Nytin vaihtoehtobudjetista.

16.08 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä vaihtoehtobudjettikeskustelussa näyttää pätevän sellainen sanonta, että pieni on kaunista. Pieni on kaunista näyttää tähän sopivan, sillä mielestäni kyllä parhaimmat varjobudjetit ovat tulleet pienimmiltä ryhmiltä. Suurin oppositioryhmä oli täysin valesokkelille rakentanut sen Suomen perustansa — tosiaan puoli miljardia hukassa — ja kokoomuksellakin oli siellä puhalluksia. Ehkä kuitenkin KD:n vaihtoehto oli parempi kuin tämä Liike Nytin, mutta täytyy sanoa edustaja Harkimolle, että siihen nähden, että hänellä on yhden miehen ryhmä, on hyviä keskustelunavauksia vaikka verotuksen kehittämiseen. Täytyy sanoa, että niitä kannattaa hallituksen tutkailla, ja ainakin me keskustassa olemme valmiita tarkastelemaan kaikkia uusia vaihtoehtoja.

Arvoisa puhemies! Haluan nyt kysyä Liike Nytiltä, edustaja Harkimolta: Kun te olette leikkaamassa niin hurjasti yritystukia, niin ymmärrätekö te, että se iskee suomalaiselle maaseudulle? Te puhutte turvealasta alentuvasti. Ymmärrätekö te, että se työllistää tuhansia ihmisiä? Ymmärrätekö, että kun te puhutte haitallisista yritystuista, [Puhemies koputtaa] niin te puhutte alennetuista arvonlisäverokannoista ja maataloustuista? Niin kuin kyllä puoli miljardia halusi kokoomuskin viedä sieltä.

16.09 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me olemme leikkaamassa turvetuista. Muista tuista me emme ole puhuneet, mutta esimerkiksi semmoinen tuki kuin laivojen tuki on semmoinen, josta me leikkaisimme heti. On ihan älytöntä, että me maksamme tukia laivoille ja sitten ne kускаavat ihmisiä ilmaiseksi Tallinnaan ostamaan verovapaata viinaa. Eihän siinä ole järjen hiventäkään. En ymmärrä, miksi tämän tyyppisiä tukia ei voisi leikata.

16.10 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Myös minä olen sitä mieltä, että tässä Liike Nytin avauksessa on paljon, mistä on syytä keskustella. Yritystukien kohdalla on hyvä tunnistaa, että meillä on TEMinkin omien arvioiden mukaan sellaisia, jotka tehokkaasti edistävät työllistymistä, edistävät alueellista tasa-arvoa ja edistävät ilmastotoimia, ja sitten meillä on sellaisia tukia, jotka eivät ole tässä yhtä tehokkaita, ja sen tähden hallitus käykin tämän kokonaisuuden läpi ensi vuonna ja panostaa ne eurot nimenomaan sinne, mistä eniten tehoja saadaan. Esimerkki tästä on teollisuuden sähköveron alentaminen, jolloin voidaan sitten antaa vähemmän erillisiä tukia teollisuudelle, kun se verokanta on alhaisempi ja teollisuuden sähköistäminen todella kannattaa.

Tällä arvioidaan, että kannustetaan nimenomaan niitä investointeja, joilla tehokkaimmin saadaan teollisuuden päästöjä alennettua ja samalla myös kilpailukykyä ja kannattavuutta parannettua. On hienoa nähdä, että monelta osin oppositiokin näihin ajatuksiin ja ideoihin yhtyy, ja toivonkin, että tätä työtä päästään tekemään nimenomaan niin, että yhdessä ollaan tässä suomalaisen kilpailukykyä ja ympäristön puolella.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Tässä ei oikeastaan ollut kysymystä, joten otetaan vielä edustaja Adlercreutz ja ministeri Lintilä, ja sen jälkeen mahdollinen kommentti Harkimolta.

16.11 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä puhuttiin miehistötuesta, ja se on ollut aika monessa varjobudjetissa sellainen leikkauksen kohde. Puhutaan viihdemerenkulusta. Tämä on ehkä hieman yksinkertaistettu versio totuudesta. Meillä on aika vähän suomalaisia risteilyaluksia ja aika vähän suomalaisia kauppa-aluksia. Nämä kuljettavat pääasiassa suomalaisia vientituotteita, rekka-autoja. Se on tärkeä osa Suomen viennin kilpailukykyä. Se, jos siellä on jossain karaokebaari, ei kauheasti todellisuutta muuta. Eli toivoisin ehkä hieman analyttisempaa lähestymistapaa tähän kuin se, että sitä yksinkertaisesti kutsutaan viihdemerenkuluksi.

16.12 **Valtiovarainministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harkimolle: Oikeastaan IMF:n eilinen ja komission tämänpäiväinen arvio ei kumpikaan yllättänyt meitä. Nämä samat ongelmat, jotka tuodaan näissä esille, ovat olleet meillä keskustelussa. Eilen jo tässä salissa kerroin sen, että ehkä meidän olisi pitänyt paremmin saada IMF:lle — tai jos meiltä olisi kysytty sitä tukijärjestelmää. He ovat ehkä pikasen vääriä perusteita käyttäneet. Siellähän nyt sen 3,5 miljardin sisällä on muun muassa työmatkavähennys. Eli se määrittely olisi ollut syytä tehdä tarkemmin.

Sitten tämä laivojen tuki. Muistan, itse aikoinani olin täsmälleen samaa mieltä. Ja sitten, kun perkasin sitä läpi, niin se on aika taitavasti tehty, muun muassa TESit on sidottu siihen tukeen. Ja sanotaanko, että tänä työmarkkinaneuvottelujen aikana en suin surminkaan lähde kyllä siihen koskemaan, mutta varmasti jossain vaiheessa käydään sitä läpi. [Puhemies koputtaa]

Sitten kehitysidea edustaja Harkimolle: Tuokaa toki esiin vaihtoehtobudjettianne. Meillä oli aika työläs tehtävä löytää keskustelualoitteenne, joka oli teidän vaihtoehtobudjettinne. Mielellään siihen paneutuu edeltä käsin jo.

16.14 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Laivatuet: 36 miljoonaa niistä on pelkästään miehistölle menevää, muut ovat muita tukia siellä. Suomen vienti ei toimi pelkästään suomalaisten alusten perusteella, vaan aluksia on ruotsalaisia ja kaiken maailman muunmaalaisia, eli Suomen vienti ei pysähdy siihen, jos nämä tuet otetaan pois.

Puhemies Matti Vanhanen: Debatti on päättynyt, siirrytään puhujalistaan 5 minuutin puheenvuoroilla.

16.14 **Anna-Kaisa Ikonen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään vietetään kansainvälistä lapsen oikeuksien päivää. Juuri tänään olen erityisen ylpeä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissaan esittämistä lapsiin ja nuoriin kohdistuvista panostuksista.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa tehdään päämäärätietoisia panostuksia, jotka kohdennetaan selkeille painopisteille. Hyvinvointi ei synny tyhjästä, ja koko pohja tekemällemme budjetille syntyy työllisyyttä rohkeasti edistävästä toimista. Ero on siinä, että meidän toimillamme syntyy 60 000 uutta työpaikkaa, kun taas hallituksen toimilla työpaikkojen määrä jopa vähenee 5 000:lla. Itse asiassa olemme tässä salissa ainoa puolue, joka eduskunnan tietopalvelujen arvioiden mukaan lisää työllisyyttä. On helppo ymmärtää,

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

mitä tämä tarkoittaa palveluiden rahoituksen näkökulmasta. Me olemme sitoutuneet vastuullisuuteen ja kestävään politiikkaan, joka ei syö lasten ja nuorten tulevaisuudesta.

Tutkijoiden keskeinen viesti on, että lapsen ja nuoren elämänlaatua määrittävillä tekijöillä on vahva taipumus kumuloitua niin hyvässä kuin pahassa. Elämän varrella kohdatut ongelmat usein vahvistavat toinen toistaan ja rakentuvat lapselle ja nuorelle vaikeiksi hallita ilman apua. Tähän kokoomuksen vaihtoehtobudjetti vastaa. Tilanteessa, jossa on mahdollista tehdä lisäpanostuksia, tulee niitä kohdentaa sivistykseen ja osaamiseen sekä lapsiin ja nuoriin.

Vaihtoehtobudjetissamme esitämme kertaluontoisten lisäysten sijaan useita erilaisia pysyviä lisäyksiä eritoten lapsille ja nuorille, panostaen erityisesti varhaisiin vuosiin. Esitämme, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseen osoitetaan 25 miljoonaa, joka toteutetaan pysyvänä rahoitustason nostona, ja että varhaiskasvatustmaksuja alennettaisiin 50 miljoonalla nykyisestä. Kokoomus aloitti jo edellisellä hallituskautella varhaiskasvatustmaksujen alentamisen, ja tavoitteena on asteittaisesti rakentaa Suomeen kaksivuotinen esiopetus, jotta kaikki yli 5-vuotiaat pääsisivät osallistumaan varhaiskasvatukseen.

Tutkimusten mukaan koulutusjärjestelmämme vaikuttavin osa on juuri lasten varhaisissa vuosissa. Panostamalla varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja peruskoulun ensiaskeliin turvaamme nykyistä vahvemman, kannustavamman ja tasa-arvoisemman koulutien kaikille lapsille. Tämä on mahdollisuuksien tasa-arvon rakentamista parhaimmillaan, sillä vaikutukset ovat merkittäviä pitkälle lapsien tulevaisuuteen. On helpompi kasvattaa ehjiä lapsia kuin korjata rikkinäisiä aikuisia.

Esitämme hallituksen kertaluontoisten lisäysten sijaan pysyvää 60 miljoonan euron lisäpanostusta myös perusopetuksen vahvistamiseen sekä 80 miljoonan pysyvää lisäpanostusta ammatillisen koulutuksen perusrahoitukseen. Nämä lisäykset kohdennetaan erityisesti koulunkäynnin ja oppimisen tukeen. Lukiokoulutuksen oppimateriaalilisiä tahdotaan myös jatkaa, ja näemme sen tehokkaasti parantavan erityisesti pienituloisten perheiden lukio- ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden taloudellista asemaa.

Meidän vaihtoehtobudjetissamme painotetaan pysyvyyttä, hallituksen koulutuspanostuksissa ei. Tempoileva koulutuspolitiikka johtaa määräaikaisten opettajien palkkaamiseen, tutkimusrahoituksen leikkaamiseen ja koulutuksen laadun heikentymiseen. Me näemme, että pitkäaikaiset ja kestävät panostukset juuri lapsiin ja nuoriin ovat aitoja tulevaisuustekoja. Suomessa on tällä hetkellä yli 60 000 syrjäytyntä nuorta, ja se on 60 000 nuorta liikaa. Me emme tarvitse kauniita puheita vaan konkreettisia toimia, ja niitä kokoomuksen vaihtoehtobudjetti tarjoaa tähän hetkeen. Lasten ja nuorten asia on koko yhteiskunnan asia.

Terapiatakuun toteuttaminen on yksi kokoomuksen kärjistä, ja vaihtoehtobudjetissa todetaankin, että lasten ja nuorten paikka on kiinni elämässä, ei hoitojonossa odottamassa. Nuorten mielenterveyteen liittyvät ongelmat ovat yhteiskunnallisessa keskustelussa erityisesti pinnalla juuri tällä hetkellä, mutta on tärkeää muistaa, että mielenterveysongelmat koskettavat ihmisiä iästä ja taustasta riippumatta. Me lisäksi vaihtoehtobudjetissamme 35 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta terapiatakuun toteuttamiseksi kaikenikäisille. Mielenterveyden ongelmat ovat yleisin työkyvyttömyyden syy, ja niiden aiheuttamat seuraukset ovat niin yhteiskunnalle kuin erityisesti ihmisille itselleen sekä heidän läheisilleen hyvin moninaisia. Me emme saa antaa ihmisten odottaa jopa kuukausia hoitojonoissa, vaan apua on saatava pian, sillä jo hakeutuminen mielenterveyspalveluiden piiriin voi vaatia

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

valtavasti jaksamista. Tähän tarvitsemme muutoksen, ja siksi me haluamme terapiatakuun toteutuvan mahdollisimman pian.

Toivon, että hallitus tarttuu esittämiimme vaihtoehtoihin ja aidosti harkitsee niiden toteuttamista, sillä tekemässämme varjobudjetissa tehdään panostuksia tärkeisiin kohteisiin, mutta ne tehdään kestävästi. [Ilkka Kanerva: Olipa fiksu puheenvuoro!]

16.20 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehto parantaa kansalaisten ostovoimaa lähes 700 miljoonalla eurolla. Samalla perussuomalaiset ottaisivat valtiolle 193 miljoonaa euroa vähemmän velkaa kuin hallitus, [Paavo Arhinmäen välihuuto] toisin kuin jotkut antavat täällä ymmärtää muun muassa.

Perussuomalaiseen politiikkaan kuuluu vähäosaisten, sairastuneiden ja syrjäytyneiden suomalaisten auttaminen. [Antti Kurvinen: Huuhaa-luvut!] — Saanko jatkaa, edustaja Kurvinen? [Paavo Arhinmäki: Olkaa hyvä vaan!] — Joo, kiitos paljon, kiitos paljon. — Me tahdomme... [Paavo Arhinmäki: Ehkä vastaatte kritiikkiin!] Me tahdomme panostaa...

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Puheenvuoro on nyt edustaja Kuposella.

Kiitos, rouva puhemies! Me tahdomme panostaa muun muassa hoitopalvelujen resursseihin tekemällä omaishoidon tuen verovapaaksi, määrätietoisella sisäilmaongelmien ratkaisemisella, lääkekulujen omavastuun poistamisella sekä painokkaalla työllä ennalta ehkäisevään työhön, mikä on aina taloudellisesti kannattavampaa kuin jo tapahtuneiden asioiden korjailu. [Vasemmalta: Erinomainen puheenvuoro!]

16.21 Sari Multala kok: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on lasten oikeuksien päivä, ja tänään onkin ilo keskustella vaihtoehdosta, jolla Suomi olisi tulevina vuosina myös paras maa lapsille. [Paavo Arhinmäki: Kuusi- ja puolituhatta lasta!] Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti on todellinen tulevaisuusbudjetti. Koulutukseen panostetaan pysyvästi varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Tarjoamme vaihtoehdon hallituksen määräaikaisille panostuksille. Toteuttaisimme 140 miljoonan euron pysyvät määrärahalisäykset tutkimukseen ja tuotekehitystoimintaan. Ilman näitä panostuksia ei Suomessa pystytä etenemään kohti 4 prosentin tavoitetta bruttokansantuotteesta tutkimus- ja tuotekehitysmenoissa. Jatkaisimme myös edellisellä kaudella aloitettua työtä varhaiskasvatustaksujen laskemisessa ja laskisimme näitä 50 miljoonaa eurolla vuonna 2020.

Hallitus patistelee korkeakouluja kasvattamaan aloituspaikkamääriä ja tutkintotavoitteita ilman lisäresursseja. Tämä ei ole oikeudenmukaista. Me varaisimme korkeakouluille 10 miljoonaa euroa aloituspaikkoihin ja jatkuvan oppimisen edistämiseen ja mahdollistaisimme näin osaajien kouluttamisen esimerkiksi varhaiskasvatukseen, jossa pula kasvattajista on jo todella kova. Todellinen investointi lastemme opiskelumahdollisuuksiin ja tutkijoiden edellytyksiin tehdä työtään on esityksemme pääomittaa korkeakouluja ja yliopistoja miljardilla eurolla. Parantaisimme myös opiskelijoiden toimeentuloa nostamalla opintotuen tuloarvoja 50 prosentilla.

Lasten oikeuksien päivänä on tärkeää puhua myös siitä, miten lapsiperheet tulevat toimeen. Kokoomuksen vaihtoehdossa keskimääräinen lapsiperhe voittaa yli 650 euroa vuodessa hallituksen vaihtoehtoon verrattuna. Jatkuessaan ilmastonmuutos vaikuttaa eniten myös lapsiin ja nuoriin. Siksi me teemme vaihtoehtobudjetissamme konkreettisia ja tehokkaita ilmastotoimia. Päästöt vähenevät teoilla, eivät tavoitteilla tai aikeilla. Vihreät vaati

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

ennen vaaleja miljardien leikkauksia ympäristölle haitallisiin yritystukiin. Kokoomus lähetti purkamaan yritystukia ympäristö edellä. Esimerkiksi turpeenpolton veroa nostettaisiin, ja leikkaisimme muita lämmityspolttoaineiden verotukia keskustalaisen valtiosihteeri Jari Partasen raportin mukaisesti.

Asiantuntijoiden mukaan hallituksen talousarvioesityksellä ei päästä edes edellisen ilmastolain tavoitteisiin. Todellisia päästövähennyksiä kokoomuksen vaihtoehdossa toisivat yritystukien leikkauksen lisäksi 2 miljardin panostus nopeisiin raideyhteyksiin ja tämän lisäksi miljardin panostus liikennehankkeisiin ympäri Suomen. Kokoomuksen vaihtoehdobudjetti katsoo tulevaisuuteen. Emme hyväksy sitä linjaa, jonka hallitus on talouspolitiikassaan valinnut; valtion omaisuutta myydään ja sillä rahoitetaan kertaluonteisesti pysyväksi tarkoitettuja menoja. Panostamalla työllisyyden kasvuun pystymme tekemään aitoja panostuksia tärkeisiin kohteisiin, esimerkiksi mielenterveyspalveluihin, ja toteuttasimme terapiatakuun jo ensi vuoden aikana.

16.24 Sanna Antikainen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehdobudjetissa tavallinen suomalainen tulee ensin. Katsomme, että valtion toiminnan peruslähtökohdan tulee olla suomalaisten etu ja suomalaisten turvallisuus. Olemme pieni maa ja pieni kansa, ja tätä on varjeltava. Kukaan muu ei huolehdi meistä, eduistamme ja maamme turvallisuudesta, jos me emme itse sitä tee.

Perussuomalainen vaihtoehto parantaa kansalaisten ostovoimaa lähes 700 miljoonalla eurolla. Samalla ottaisimme valtiolle 193 miljoonaa euroa vähemmän velkaa. Olemme valmiita säästämään ensisijaisesti maahanmuutosta, kehitysavusta, yritystuista ja poliittisesta kähminnästä. Me emme nostaisi puoluetukea ja ottaisimme avustajia jokaiselle ministerin sormelle, kuten hallitus tekee.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehdossamme maahanmuuton säästöt kertautuvat useampien yhteiskunnan alojen, kuten terveydenhoidon, sosiaaliturvan ja oikeuslaitoksen, resurssissa. Säästöt ovat siis todellisuudessa monin kerroin suurempia kuin seuraavan vuoden budjettitalouden välittöminä säästöinä on esitetty. Perussuomalaisina puolustamme suomalaista yksityisautoilijaa ja yrittäjää perumalla polttoaineveron korotuksen. Autoilun hinta on pidettävä kohtuullisena pitkien matkojen maassamme.

Kansallismieliseen ja oikeudenmukaiseen politiikkaan kuuluu vähäosaisten, sairastuneiden ja syrjäytyneiden suomalaisten auttaminen. Panostamme esimerkiksi hoitopalveluiden resurssihin, omaishoidon tukemiseen, sisäilmaongelmien ratkaisemiseen, lääkekorvauksiin ja ulosotossa olevien auttamiseen.

Perussuomalainen talouspolitiikka kulkee suomalainen työ ja yrittäminen edellä. Siten tuemme maamme talouden vahvistumista ja kilpailukykyä. Lisäresursseja esitetään kotimaan turvallisuudesta huolehtiville poliisille, Rajavartiolaitokselle ja hälytyskeskuksille. Jos valtio ei pysty takaamaan suomalaisten turvallisuutta, on se epäonnistunut pahemman kerran. Meille perussuomalaisille turvallisuus kulkee aina ensin.

Perussuomalaisina puolustamme myös suomalaista maaseutua ja esitämme myös pienituloisille lisää tukea sekä lisäpanostusta lomitusjärjestelmän turvaamiseen.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan meidän vaihtoehdobudjettimme aloittaa maailmanparantamisen ensin omasta maasta ja omista ihmisistä. Ensin omat, sitten muut. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

16.28 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käytävä keskustelu vaihtoehtobudjeteista on hyvin tärkeä. Se nostaa esiin monia erinomaisen tärkeitä asioita, yhtä lailla puolueita yhdistäviä kuin puolueita erottaviakin tekijöitä.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa nostetaan esiin monta hyvää asiaa. Köyhän asia on selvästi yhteinen linja keskustan ja perussuomalaisten välillä. Mutta mistä rahat? [Ritva Elomaa: Me on esitetty, mistä rahat!] Talouspuoli näyttää kovin erikoiselta, ja luvuissa vaikuttaa olevan melkoisesti ilmaa. Koska tämä on rahoitettu valerahalla, se vie perustan koko budjetilta. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti vaikuttaa lähinnä vaalilupauksilta, vaikka vaalit on jo käyty ja seuraaviin on vielä reilusti aikaa.

Myös kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on monia hyviä asioita. Keskusta jakaa kokoomuksen kanssa huolen työllisyyden kehityksestä. Hallituksen ja opposition on syytä jatkaa keskustelua 75 prosentin työllisyysasteen saavuttamiseksi. Kaikkia keinoja on voitava miettiä, tulivat ne sitten hallituksesta tai oppositiosta, ja niistä on voitava käydä rakentavaa keskustelua.

Siinä missä keskusta on ollut viime hallituksen jälkeen valmis kääntämään kurssia uuteen asentoon, on kokoomus siirtymässä yhä enemmän oikealle. [Leena Meri: Se on totta!] Keskusta on viime hallituksen hyvien saavutusten turvin valmis panostamaan entistä voimakkaammin perheisiin ja koulutukseen. Kokoomuksen vaihtoehdossa talouden liikkumavara käytetään lähinnä suurituloisten veronalennuksiin.

Puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti on keskustalaisittain aivan oikealla asialla. Vaihtoehtobudjetin painotukset perheiden hyvinvoinnin tukemiseen ja terveyspalveluiden saavutettavuuden parantamiseen ovat erinomaisia asioita. Tulopuolella on kuitenkin vaihtoehtobudjetissa tutut tuloautomaatit harmaan talouden torjunnasta tietojärjestelmien kehittämiseen. En epäile, etteikö esimerkiksi harmaan talouden vähentäminen toisi budjettiin lisää rahaa, mutta tehokkaita keinoja tähän ei esitetä. Hallituksen budjetissa ei näissä asioissa voida tämänkaltaiseen optimismiin sortua, vaan on tunnustettava realiteetit. Jos löytyy hyvä keino harmaan talouden vähentämiseksi, tartumme siihen varmasti.

Liike Nyt on myös esittänyt varsin ansiokkaan varjobudjetin. Siellä on monia hyviä huomioita esimerkiksi verotuksen kehittämiseksi.

Kaiken kaikkiaan opposition vaihtoehtobudjetit nostavat esiin monta, monta tärkeää asiaa. Niistä myös näkee, että olemme monin paikoin samalla asialla eivätkä puolueiden painotukset pääsääntöisesti eroa kovin paljoa toisistaan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on asettanut tavoitteekseen tasa-arvoisemman ja työllistävemmän Suomen. Katson, että nyt käsittelyssä olevat vaihtoehdot eivät tähän tavoitteeseen johda. [Toimi Kankaanniemi: Ei johda hallituksenkaan politiikka!]

16.32 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä ovat opposition varjobudjetit, ja muutama kommentti näihin budjetteihin. Aloitetaan perussuomalaisten varjobudjetista. Minusta on hyvä, että teidän varjobudjetissanne kiinnitetään huomiota moniin erittäin tärkeisiin asioihin, kuten lapsiperheiden pärjäämiseen, kiusaamiseenkin, sisäilmaongelmiin, poliisin lisäresursseihin ja hoitohenkilökunnan määrään. Ne ovat tärkeitä asioita, ja varmasti kaikki jaamme käsityksen, että niissä on korjattavaa.

Täällä debatissa tuli erityisesti ilmi näiden hyvien asioiden rahoituspuoli. Ja kun tunnen monia teistä, tiedän että ette te niin huonoja ole laskemaan näitä lukuja, että ette itsekkin tietäisi, että eiväthän nämä ihan kohdilleen nyt mene. Tiedän ja uskon, että varmasti puheenjohtaja Halla-aho, joka nyt ei ole täällä salissa, varmasti miettii, voisiko tämän jotenkin

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

korjata ja sekä tälle eduskunnalle että Suomen kansalle oikaista tämän varjobudjetin niin, että saataisiin nämä numerotkin pelaamaan. Onhan niin, että kun tehdään tällainen varjobudjetti, niin hyvähan olisi, että se pohjautuisi tosiasioille. Vaikka asioista voi olla montaa mieltä, niin luvut ja eurot ovat kuitenkin aika yksiselitteisiä, ne joko riittävät tai sitten ne eivät riitä, ja näissä laskelmissa tietenkin on varmasti paljon korjattavaa.

Nostan täältä myös yhden asian, joka minusta on aiheena erittäin tärkeä. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjettiin sisältyy seuraava teksti: ”Suomalaisten lapsiperheiden köyhyys on merkittävä epäkohta erityisesti yksinhuoltajaperheissä ja monilapsisissa perheissä.” Tämä on erittäin hyvää teksti täällä, ja näinhän se on. Sen takia hallitus on esittänyt, että monilapsisille perheille neljännessä lapsesta eteenpäin nostetaan lapsilisää 10 eurolla ja yksinhuoltajaperheille nostetaan lapsilisää 10 eurolla. [Leena Meri: Entäs se ensimmäinen lapsi?] Olemme siis täysin samaa mieltä siitä, mitä teillä todetaan vaihtoehtobudjetissa. Mutta mitä te teitte eilen? Te täällä vastustitte tätä hallituksen esitystä lapsilisäkorotuksista. Ja te teitte sosiaali- ja terveystieteiden vastalauseen, jossa — kokoomus tuki myös tätä — tämä lapsilisan 10 euron korotus poistettaisiin nimenomaan niiltä, joille te nostatte ongelmaksi lapsiperheköyhyyden, ja jaettaisiin se kaikille lapsiperheille, jolloin jokainen lapsi saisi korotettuna lapsilisää 96 senttiä, siis 0,96 euroa.

Nyt kysynkin, että jos me oikeasti olemme huolissamme lapsiperheköyhyydestä, joka tutkitusti kohdistuu erityisesti monilapsisiin perheisiin ja yksinhuoltajaperheisiin, niin eikö olisi viisaampaa antaa heille mieluummin kymppi korotuksena kuin jakaa kaikille 96 senttiä, jolla ei ole tosiasiasia mitään merkitystä yhdellekään perheelle. Eihän se kymppikään paljon ole, mutta onhan se sentään aivan eri asia kuin alle euro jokaiselle lapselle. Sen takia pyytäisin vielä — arvoisat edustajat perussuomalaisissa ja myös kokoomuksessa, joka tuki tätä linjaa — miettimään, onko tämä oikeasti fiksu linja, että jaetaan se raha tasaisesti, jolloin sillä ei ole merkitystä, vai kohdennettaisiinko se tehokkaasti juuri niille lapsiperheille, joissa lapsiperheköyhyys on kaikista suurin ongelma.

Ja 10 euroa on hyvä alku kuitenkin tässä. Se on paljon enemmän kuin 96 senttiä. Mutta on täysin tosi, että kun me katsomme 90-luvulta lähtien tähän päivään, niin lapsilisien todellinen arvo on laskenut noin 30 prosenttia. Ja sen takia ne esitykset, joita täällä muun muassa viime viikolla tehtiin tässä ajankohtaisessa keskustelussa edustaja Kallin toimesta, että lapsilisää pitäisi korottaa kaikkien osalta, ovat erittäin hyvä poliittinen avaus, ja olen todella tyytyväinen, että laajasti täältä on tullut tukea myös sille. Mutta se ei valitettavasti näy nyt vaihtoehtobudjeteissakaan, vaan päinvastoin, se on siellä jäänyt huomioimatta.

Haluaisin vielä tuohon kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin todeta sen, että kokoomus on matkan varrella, tällä hallituksen noin puolen vuoden taipaleella, kerta toisensa jälkeen todennut, kuinka tämä hallitus on jotenkin yrittäjille huono tai ainakin pelätty parempi. En muista kaikkia sanankäänteitä. Siksi odotin aika mielenkiinnolla, että mitähän yrittäjyyden edistämiseen liittyviä asioita tulee tässä vaihtoehtobudjetissa, ja tulihan sieltä: 500 miljoonan leikkaukset yritystukiin, ei yhtään mitään muuta. Otan tämän itse asiassa kiitoksena hallitukselle [Puhemies koputtaa] ja erityisesti meille, jotka olemme olleet tätä yrittäjyyttä pitämässä yllä hallituksen sisällä. Otan sen nöyränä kiitoksena siitä, että kokoomus on tyytyväinen hallituksen yrittäjyyspolitiikkaan ja yrittäjyyslinjaukseen. On hyvä asia, että tällainen yhtenäinen näkökulma on täällä eduskunnassa.

16.38 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Ilmeisesti perussuomalaisten gallupjohto on saanut kaikki hallituksen hallituspuolueet ja, ihme kyllä, myös kokoomuksen ja kristilliset-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

kin barrikadeille vähättelemaan vaihtoehtobudjettiamme. Me kuitenkin todistamme, että se on hyvä, ja me olemme selvästi siinä esittäneet, mistä otetaan ja mihin panostetaan.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin keskeinen lähtökohta on tavallisen suomalaisen etu, ei ulkomaisten suuryritysten, ay-liikkeen, järjestöjen tai kavereiden tukeminen. Yhteisiä rahoja on kanavoitava valtion budjetin kautta oikeudenmukaisesti ja harkiten. Hallituksen budjetti ei ole oikeudenmukainen, koska siinä veroeuroja käytetään paljon aivan muihin kohteisiin kuin suomalaisten elinolojen kohentamiseen Suomessa.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin vahva kansallisen edun vaaliminen on seikka, joka erottaa meidät muiden oppositiopuolueiden ja erityisesti hallituksen linjasta. Vaihtoehtomme säästökohteet on helppo allekirjoittaa. Maahanmuutto: Emme halua paisuttaa näitä menoja loputtomiin, vaan nykytoughulle on laitettava stoppi. Maahanmuuton kohdalla on muistettava myös siitä koituvat miinusmerkkiset epäsuorat vaikutukset julkiseen talouteen. Tosiasioiden maton alle lakaiseminen ei toimi tässäkään asiassa. Kehitysapu on valitettavan tehotonta, ja joissain tapauksissa se jarruttaa osaltaan kohdemaiden kehitystä ja ruokkii korruptiota. Yritystuet puolestaan ovat hatarin perustein myönnettyjä tulonsiirtoja veronmaksajilta suuryrityksille. Poliittinen kähmintä tuntuu olevan nykyhallituksen ominaispiirre. Puoluetuet, nuorisojärjestöjen rahoittaminen ja kovapalkkaisten valtiosihteerien ja virkailijoiden runsas värväminen ovat kallista lystiä veronmaksajille.

Vaihtoehtobudjetissamme minua lämmittävät erityisesti monet ehdotukset, joilla pyritään auttamaan heikompiosaisia kansalaisia. Omaishoidon tuen verovapaus on hieno ehdotus, jolla helpotettaisiin tuhansien arvokasta ja inhimillistä mutta myös rankkaa ja vaativaa työtä tekevien omaishoitajien tilannetta. Yhteiskunta tarvitsee omaishoitajia. Myös tulevaisuudessa palkkioihin pitää kiinnittää huomiota. Lääkkeiden omavastuun poistaminen pienituloisimmilta olisi kädenojennus monille. Toivon, ettei tarpeellisten lääkkeiden saanti ole tässä maassa varallisuudesta riippuva asia.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset on maaseudun elinvoimaisuuden puolesta liputtava puolue. Tämä heijastuu myös talouslinjauksissamme. Ehdotamme muun muassa pienten aktiiviviljelijöiden tukemista 50 miljoonalla eurolla ja maatalouslomituksen turvaamista. Maaseudun elinvoimaisuuteen liittyy olennaisesti myös energiaverotus. Kulkemista ja asumista ei saa tehdä liian kalliiksi verottamalla. Ehdotammekin energiaverotuksen laskeamista EU:n minimitasolle ja puuttumista sähkönsiirron hintaan. Samoin hallituksen esittämän polttoaineveron korotuksen peruminen on oikeudenmukainen ehdotus, joka pienentää osaltaan ihmisten jatkuvasti paisuvaa kulutaakkaa. Täällä väitettiin, että perussuomalaiset eivät olisi maaseudun ja viljelijöiden puolella. [Eduskunnasta: Niin väitettiin!] Voin vakuuttaa, että varmasti ovat, ja se näkyy vaihtoehtobudjetissa ja myös valiokuntatoiminnassa.

Suurella joukolla eläkeläisiä tekee tiukkaa saada rahat riittämään arjen välttämättömiin menoihin. Olemme huomioineet tämän vaihtoehtobudjetissamme ehdottamalla pieni- ja keskituloisille eläkeläisille painottuvan puoliväli-indeksin käyttöönottoa työeläkkeitä koskien. Lisäksi ajamme 15 000—30 000 euroa vuodessa saavien eläkeläisten verotuksen kohtuullistamista laittamalla verot samalle viivalle työtulon verotuksen kanssa.

Eläkeläisten lisäksi vaihtoehtobudjetissamme tuetaan myös muita talousvaikeuksista kärsiviä panostamalla muun muassa ylivelkaantumisen vastaiseen toimintaohjelmaan 13 miljoonaa euroa nykyistä enemmän. Myös ulosotossa olevien tilanteen helpottamiseen tarvitaan ratkaisuja lainsäädännön kautta. Alleviivaan sitä, että meillä on 580 000 ulosotossa

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

olevaa ja että nyt tarvitaan toimia. Se on yhteiskunnan ja henkilön itsensä kannalta eduksi, että he pääsevät sieltä kuopasta ylös.

Perussuomalaiset ovat suomalaisen yrittäjän puolella. Ehdotammekin, että arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajaa nostettaisiin hallituksen esittämästä 15 000 eurosta 20 000 euroon ja että samalla alvin huojennusalueen katto nostettaisiin 30 000 eurosta 40 000 euroon. Lisäksi ehdotamme yhteisöveromallia edistämään pk-yritysten työllistämismahdollisuuksia.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies: Vaihtoehtobudjettimme sisältää lukuisia muita tärkeitä kohtia, kuten tuntuvat panostukset suomalaisten turvallisuuteen. Olennaista on myös, että meidän vaihtoehdossamme velanotto olisi tuntuvasti vähäisempää, että suomalaisten ostovoima kohenisi yhteensä peräti 700 miljoonalla eurolla ja että ottaisimme vähemmän velkaa kuin hallitus. — Kiitos.

16.43 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä hyökättiin kovaa perussuomalaisia kohtaan, ja ei se mitään, niin saa tehdäkin, kun esitetään vaihtoehtoja.

Muutama asia vain kiinnitti minun huomiotani, se, että — niin kuin tuossa puheenvuorossani sanoin — täällä osa edustajista etsi perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia, eli sitä ei oltu edes luettu mutta tykillä ammuttiin jo siinä vaiheessa. Sitten ne luvut, joita täällä heiteltiin, olivat sitä luokkaa, että 0,5 miljoonaa, välillä miljardi, eli ei oikeastaan itsekään tiedetty. Äskeisissä keskustan puheenvuoroissa sanottiin, että perussuomalaisilla on valerahaa. Valeraha on sellaista rahaa, joka on niin kuin Monopoli-rahaa, sitä ei ole olemassaakaan, mutta jos me esitämme, että me leikkaisimme esimerkiksi tuulivoimatuista, niin käsittäkseni se raha annetaan sinne tuulivoimayhtiöille, tai jos me leikkaamme maahanmuutosta, niin käsittäkseni sinne menee rahaa. Se ei ole leikkirahaa, vaan tämä on ihan oikeaa rahaa. Tässä muutama havainto.

Eduskunnan laskentapalvelun mukaan... Nyt on hyvä, kun voidaan käydä näitä rauhassa läpi, kun debateissa oli niin lyhyt aika. Olemme laskeneet meidän vaihtoehtobudjettimme vaikutuksia. Tässä on käyty hyvin läpi sitä, mitä se vaikuttaa eri tuloluokissa, ja perussuomalaisilla ei ole missään tuloluokassa häviäjiä. Joka paikassa on 0 prosenttia, mutta voittajia on eri tuloluokissa 30—70 prosenttia noin haarukoittain, elikkä joka tuloluokasta löytyy ihmisiä, jotka hyötyvät tästä.

Tässä käytiin kovasti keskustelua kokoomuksen vastaavista luvuista, ja tässä taulukossa, joka täällä on, kokoomuksen omassa taulukossa — sen perusteella, mitä he ovat lähettäneet sinne tietopalveluun, en tiedä, mitä he ovat lähettäneet, en vastaa niistä — näkyy, että esimerkiksi ensimmäisessä tuloluokassa, joka on kaikkein pienituloisimmat, 47 prosentilla tulot pienenevät. Kokoomus sanoi täällä, että heillä on tämmöinen uusi laskelma, että pienituloisten määrä ei kasva. No, sitä en tiedä, mistä se nyt tänään ilmestyi, mutta se on eri asia kuin se, että pienituloisten tulot laskevat. Se ei selitä sitä. Mutta kuinka ollaakaan, heillä sitten tuolla kaikista korkeimmissa tulodesiileissä on 95 prosenttia voittajia, että sinne löytyi panostusta. Mutta se on hyvä, että he ajavat sitä politiikkaa, mitä he haluavatkin ajaa, elikkä työttömyyskorvauksia pois. En vain tiedä sitten, miten se työllisyyttä lisää, että ihminen kuolee melkein nälkään kotiinsa, mutta ehkä se sitten joidenkin mielestä sitä tekee.

Näistä tuulivoimatuista — kysyisin oikeastaan niiltä, jotka sanovat, että näihin ei voida koskaan koskea: Mitäpä, jos Suomessa olisi tilanne, että meillä ei ole rahaa edes toimeentulotukeen, meillä olisi todella heikko taloudellinen tilanne? Väitättkö te minulle, että me

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

silloin maksaisimme tuulivoimayhtiöille siitä huolimatta tukea ja sanoisimme, että kun meillä on tällainen vanha sopimus, että ei eduskunta voi tähän mitenkään puuttua?

Haluaisin vielä toiseksi korostaa sitä, että meillähän kunnat tekevät valtion kanssa usein hallituskausiksi tällaisia MAL-sopimuksia — maankäyttö, asuminen ja liikenne — ja kunnat monesti luottavat näihin MAL-sopimuksiin, ja siitä huolimatta sieltä jää osa joskus täyttämättä. Niin että sitten voisi kysyä, miten se valtio silloin voi sitten olla noudattamatta näitä sopimuksia. Kyllä tätä jatkuvasti tehdään, koska me elämme reaalityssä, ja jos rahat ovat loppu, niin sitten ne ovat loppu, ja jos elinkeino tulee siellä toimeen jo muutenkin, niin kyllä katsoisin, että näihin voidaan puuttua.

Maahanmuutosta oli kauhea huuto, että nämä luvut perustuvat johonkin ihan mihin satuu, mutta kun valitettavasti näistä ei juurikaan haluta antaa tietoa, ja Suomen Perusta on aivan asiallinen ajatushautomo. Jos te väitätte, että ne luvut, jotka he keräävät esimerkiksi Tilastokeskuksesta, ovat väärin, niin olkaa hyvä ja kertokaa, miltä kohdin, koska en ole mitään muuta kuullut kuin naureskelua, esimerkiksi tästä eturivistä, niiltä, jotka tuntuvat tuolla vasemmiston eturivissä olevan sitä mieltä, että ei sillä niin väliä, paljonko sinne rahaa menee. En tiedä, minua eivät nyt ainakaan ihan hirveästi sellaiset asiat naurata.

Sitten vielä siihen argumenttiin, kun tuossa äsken edustaja Lohi totesi, että kaiken pitäisi täsmätä millilleen. No, minä en edes pysty omia menojaan ihan millilleen ensi vuonna laskemaan, siellä voi tulla yllättäviä menoja, ja kysyisin oikeastaan viimeisenä, että miksi meillä sitten lisätalousarvioita joka vuosi käsitellään, jos me pystyisimme etukäteen aivan kaiken ennustamaan, niin että tähän tämä perustuu.

Mutta mielestäni meillä on hyvä ja tasapainoinen tämä meidän vaihtoehtobudjettimme, jossa on paljon työllisyyteenkin liittyviä vaihtoehtoja. Ja vielä haluaisin muistuttaa tuosta maaseudun kehittämisestä: hallitushan leikkaa sieltä — talousarviokirjan sivulta Y 42 löytyy, että ”maaseudun kehittämisestä määrärahoja leikataan”. Että se siitä keskustaan maaseutupuolueesta.

16.49 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Täytyy ihan tähän alkuun ensin sanoa näistä kuluista, kovasta taistelusta täällä, kun täällä tuli niin monenlaisia lukuja, mitkä kuulemma olivat ilmaa perussuomalaisen budjetissa — oli 500 ja oli 700 ja oli miljardi — ja samoin tästä omaishoidon tuen verottomuudesta, josta Lintilä totesi, että se maksaisikin 70 miljoonaa, ja Rinne totesi 120 miljoonaa: täytyy sanoa, että kyllä nämä arviotkin vaihtelevat melkoisen paljon, mikä tietysti vie sitä uskottavuutta arvostelusta.

Arvoisa puhemies! Tänään vietetään lasten oikeuksien päivää. YK:n lapsen oikeuksien sopimus täyttää tänään 30 vuotta. Sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan lapsella on oikeus hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Erityinen suojelu ja huolenpito velvoittavat aikuisia varmistamaan lapsen oikeuksien toteutumisen ja myös suojelemaan lapsia heidän oikeuksiinsa kohdistuvilta laiminlyönneiltä.

Lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin antoi viikonloppuna kasvot 16-vuotias Kristiina, joka ei saanut suojelua ja huolenpitoa auttamisjärjestelmästämmme. Tänään Kristiina on vaikeasti vammautunut. Näitä erittäin pahoinvoivia lapsia ja nuoria on maassamme valtava määrä eikä heidän kohdallaan täyty lasten oikeuksien sopimus. En saa tätä asiaa mielestäni, ja sen vuoksi jätin tänään keskustelualoitteen lasten ja nuorten mielenterveydestä. Toivon, että tässä talossa keskusteltaisiin, millä tavoin voimme estää uusia tapauksia ja millä tavoin lainsäädännön tulisi vastata paremmin lasten ja nuorten tarpeisiin.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Mutta sitten vaihtoehtobudjettiin, jossa perussuomalaiset esittävät lisäpanostusta lasten ja nuorten mielenterveys- ja syrjäytymisongelmiin. On todettava, että tämä asia ei suinkaan ratkea rahalla eikä itse asiassa puoluepolitiikoinnillakaan, mutta on selvää, että jostain on aloitettava. Perussuomalaisten mielestä lapsemme ja heidän tulevaisuutensa on pienen kansakuntamme tulevaisuus ja elinehto.

Olen tällä viikolla vastaanottanut lukuisia yhteydenottoja omaishoidosta. Omaishoito on eittämättä edullisin ja inhimillisin hoitomuoto pitkäaikaissairaille ja vanhuksille silloin, kun omaishoitaja on halukas ja kykenevä tekemään omaishoitoa. Jostain syystä tämä hoitomuoto ei ole subjektiivinen oikeus, vaan riippuu kunnan kulloinkin käytettävissä olevista varoista. Miksi julkinen valta ostaa mieluummin hoivaa monikansallisilta yhtiöiltä, joiden intressi on tehdä omistajille rahaa? Kuten tiedämme, laatu ja hoitajamäärä eivät kohtaa hoidettavien tarpeiden kanssa. Lähtökohtaisesti voidaan kysyä, miksi ylipäänsä heikoimassa asemassa olevien palveluita pitäisi ostaa eikä tuottaa itse. Puhun nyt tässä yhteydessä vammaisten ja vanhusten hoivasta sekä lastensuojelubisneksestä. Toivon, että tähän asiaan palataan vielä periaatteellisella tasolla toisessa yhteydessä. Perussuomalaiset haluavat turvata hyvän vanhustenhoidon, kotihoiton, omaishoidon, saattohoidon sekä vammais- palvelut yhdenvertaisesti koko maassa. Me esitämmekin näin alkuun sitä, että omaishoidon tuki säädetään verovapaaksi, ja esitämme hoitohenkilökunnan määrän sekä hoitajien koulutusmäärien kasvattamista.

Tässä salissa puhutaan usein eläkeläisistä. On vappusatasia ja taitetun indeksin poistoa. ”Ei oo, ei tuu”, laului Lea Laven. Perussuomalaiset esittävät eläkeläisten aseman ja osto-voiman parantamista realistisilla keinoilla — juuri niillä, mitä on torillakin puhuttu, eli eläkeläisten verotus tulisi saattaa yhdenmukaiseksi työtulojen verotuksen kanssa. Me aloitamme tässä budjetissa kohti tavoitetta.

Lisäksi haluaisimme helpottaa paljon sairastavien pienituloisten ihmisten asemaa poistamalla lääkkeiden 50 euron alkuomavastuun. Lisäksi mielestämme sairastamiseen liittyvien lääkkeiden, terveydenhuollon asiakasmaksujen ja Kelan korvaamien matkojen maksukattoja tulisi alentaa merkittävästi. Nyt maksukatot ovat vuosittain yhteensä 1 555 euroa, ja se on valtava summa, suorastaan kohtuuton summa pienituloiselle.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille turvallisuus on valtion peruspilari. Sisäinen turvallisuus on kärsinyt vuosikautia aliresursoinnista. Erityisesti tämä näkyy poliisien määrässä, joka on alhaisin Euroopassa suhteessa väestöön. Tämä epäkohta pitää korjata, sillä vain virassa oleva poliisi voi ennalta ehkäistä ja tutkia rikoksia sekä pitää huolta yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Otamme budjetissamme huomioon myös muut sisäisen turvallisuuden toimijat, Rajan, Tullin, Hätäkeskuksen ja pelastuslaitoksen. Voitteko kuvitella, että koko Suomen sisäministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalat hoidetaan noin 2,5 miljardilla? Se on melko vähän 57 miljardista. Heitä on liian vähän, ja heillä on liian vähän.

Ja kyllä, perussuomalaiset puhuvat maahanmuutosta, eritoten haitallisesta maahanmuutosta, ja me olemme valmiita tekemään asioille jotain, emme vain puhumaan. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Perussuomalainen vaihtoehto lähtee siitä, että suomalainen tulee ensin. Kun omien asiat on saatu hoidettua, voi alkaa pelastamaan maailmaa, jos aikaa ja rahaa jää.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

16.54 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Me olemme tänään käyneet vilkkaan keskustelun budjetista, ja minusta on aika hyvä innovaatio tämä vaihtoehtobudjettien tämänkaltainen käsittely. Tämä on suhteellisen tuore ilmiö; kymmenen vuotta sitten vastaavaa käsittelyä tässä salissa ei ole ollut. Tämä on hyvin mielenkiintoinen tapa, koska se pistää eri eduskuntaryhmät pohtimaan vakavasti, mitä valtion tulo- ja menoarvio sisällään pitää ja minkälaisilla vaihtoehtoisilla tavoilla voitaisiin julkista taloutta Suomessa kehittää ja rakentaa eteenpäin. Hallituspuolueet luonnollisesti ovat käyneet tätä keskustelua jo keskenänsä, kun valtion tulo- ja menoarviota on hallitus valmistellut, ja nyt oli hyvä kuulla näitä opposition vaihtoehtobudjetteja. Ne ovat tuossa kaikki minulla käsissä paitsi Nyt-liikkeen vaihtoehtobudjetti, joka oli puheenvuoro täällä, jonka me kuulumme, mutta se jäi vähän ilmaan muuten.

Sitä vähän hämmästelinkin, että täällä joudutaan käymään kuitenkin vakavaa keskustelua siitä, kuinka huolella nuo laskelmat on tehty, koska tietenkin jos me kerran vaihtoehtobudjetista puhumme, olisi hyvä, että ne numerot olisivat kohdallaan, eikä niin, että tässä joudutaan tulkitsemaan eri tavalla ja täältä pääministeriä ja valtiovarainministeriä myöten joudutaan oikomaan, mitä joidenkin menoerien poistaminen tai lisääminen todellisuudessa tarkoittaa. [Leena Meren välihuuto] Siinä olisi oma etunsa, että me olisimme yhteismittalisten lukujen kanssa tätä keskustelua käymässä, koska tämä ampui pahasti ylitse.

Jos perussuomalaisista puhutaan ensimmäisenä, koska perussuomalaiset nyt ovat suurimpana ryhmänä ja esittelivät oman budjettinsa ensimmäisenä — niihin lukuihin minä en mene, koska minulla ei ole kompetenssia käydä läpi niitä lukusarjan taustalla olevia oletuksia — niin minua häiritsi eniten se, että tämä maahanmuuttoilmiön arviointi tuntui olevan yksi ainoa iso asia, jota kautta ikään kuin saataisiin helpotusta tässä. Tämä viimeinenkin puheenvuoron käyttäjä vähän samantyyppiseen suuntaan viittasi.

Kun katsotaan maahanmuuttoa kokonaisuutena, niin ne tilastot, jotka minulla ovat olleet pitkältä historialliselta juoksulta käytettävissä maahanmuutosta eri suuntiin... Suomalaiset ovat lähteneet ulkomaille, maahanmuuttaneet, maastamuuttaneet, aikanaan Amerikkaan ja sittemmin myöhemmin Ruotsiin, ja myöskin pakolaisia meiltä on lähtenyt — yli 70 000 lasta vietiin Ruotsiin, ja Lappi kun tyhjennettiin silloin sodan aikana, niin sieltä saman verran myöskin pakeni Ruotsiin — eli me olemme olleet tilanteessa, jossa Suomesta on sekä paettu että lähdetty hakemaan töitä ulkomailta. Sillä on ollut oma kansantaloudellinen vaikutuksensa paitsi Suomeen myöskin niihin maihin, mihin ollaan menty, ja samasta ilmiöstä on tietysti kysymys toisinkinpäin, kun Suomi on vastaanottava maa.

Kokonaissaldo, kun maahanmuuttoa kokonaisuudessaan katsotaan, on positiivinen — taloudellisesti positiivinen ja inhimillisesti tietysti ainoa oikea lähestymistapa. Meitä sitovat monet asiat: perheet, ihmiset rakastuvat rajojen ylitse, työperäinen maahanmuutto on se, mistä kaikki puhuvat positiivisena ilmiönä, ja sitten meitä sitovat myöskin kansainväliset sopimukset muun muassa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden osalta. Me olemme kiinni tässä yhteisessä maapallossa, ja näillä kriteereillä tässä joudutaan toimimaan. Silloin meidän on turha tässä ruveta laskemaan sitä, joka minulle oli täysin käsittämätön, tämöinen käsite kuin ”haittamaahanmuutto”. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Meillä on varmasti sellaisia maahanmuuttajapopulaatioita, jotka maksavat enemmän kuin joku muu maahanmuuttajapopulaatio. Se on itsestään selvää. Emme me myöskään puhu ”haittasuomalaisista”. On aivan selvä asia, että meillä on väestöryhmissä eroja sen suhteen, kuka kontribuoi minkäkin verran tähän yhteiskuntaan, kuka on vastaanottavampi enemmän. Emme me voi ruveta ihmisiä erottelemaan. Ihmisarvo on jakamaton, ja se kos-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

kee myöskin maahanmuuttajia, ja minulle on täysin käsittämätön tämäntapainen keskustelu ylipäätään, että haetaan budjettisuureita täältä kautta.

Toinen iso asia, kokoomukseen liittyen: Kokoomuksen esityksessä on sikäli lähtökohta sama, että me puhumme työllisyyden kohentamisesta, mutta meidän keinomme ovat täysin toisenlaiset — täysin toisenlaiset. [Oikealta: Sen huomaa!] Kokoomus puhuu julkisen talouden leikkaamisesta, leikataan ennen kaikkea köyhimmiltä ihmisiltä, ja myöskin työttömiä mielellään kuritetaan, mikä on se tapa, millä ikään kuin työttömyysongelmaa ratkaistaan, kun tämä hallitus lähtee aivan toisesta kulmasta katsomaan yhteiskunnan kehittämistä ja myöskin julkista taloutta. Me elvytämme, me aidosti elvytämme, ja elvyttämistä eivät ole ainoastaan nämä julkiset infrainvestoinnit, joihin hallitus panostaa kunnolla, koulutusinvestoinnit, jotka ovat myöskin investointeja, [Toimi Kankaanniemi: Ja työttömyys kasvaa!] vaan myöskin se, että meillä on kohdennettu köyhempiin ihmisiin ja pyritään tasaamaan tulonjakoa. Siellä on isoja asioita lapsilisistä — ja sanon — eläkkeisiin asti, mitä ollaan tekemässä. Kansaneläkkeisiin, takuueläkkeisiin tulee korotusta, ja siellä on myöskin ajatus siitä, että työeläkejärjestelmän sisältä otetaan pienimpiin työeläkkeisiin jonkin verran, ja se on ihan oikea lähestymistapa, että otetaan sieltä rahaa, mihin on säilötty rahaa eläkkeitä varten. [Leena Meren välihuuto] Kun täällä Harkimo sanoi, ettei pitäisi koskea työeläkejärjestelmään, niin miksi ei? Ne rahat on koottu sinne nimenomaan eläkerahoja varten [Puhemies koputtaa] — ja uskon, että Timo Heinonenkin, joka tuli saliin juuri edustamaan nyt kokoomusta, on tässä asiassa kanssani samaa mieltä.

17.00 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! RKP:n edustaja Adlercreutz tuossa äsken, kun keskustelimme näistä vaihtoehtobudjeteista, ylimielisesti repi perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin ensimmäisen kansilehden. Muistan, kun pikkutyttönä joku kirjoitti minun muistovärssykirjaani, että "kun lehdet lähtee ja kannet jää, niin kannessa säilyy muisto tää", joten voisin signeerata Adlercreutzin kanteen puumerkin, että perussuomalaiset olivat jo tällöin tätä mieltä: perusasiat kuntoon. Eli se tuossa tuli mieleeni.

Mutta todellakin perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on Perusasiat kuntoon. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Otamme kantaa moniin tärkeisiin asioihin, ihmistä koskettaviin asioihin. Vaihtoehtobudjettimme on selkokielineen, selkeästi ymmärrettävä, ja sen laskelmat ovat eduskunnan tietopalvelusta saatavilla kyllä. Täällä on puhuttu, monia erilaisia lukuja heitetty, 5 miljoonasta suurempiin. Se on vähän niin kuin rikkinäinen puhelin, että kun yksi aloittaa ja toinen jatkaa, niin kohta kaikki ihmettelevät, mistä täällä salissa puhutaan. Eli olisi reilua, että puhutaan sitten asiallisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Nostan muutamia nostoja täältä meidän vaihtoehtobudjetistamme: Me haluaisimme perua polttoaineveron noston. Haluamme omaishoidon tuen verovapaaksi. Myös eläkkeiden verotuksen yhdenmukaistaminen työtulojen kanssa on meidän listallamme. Lapsivähennyksen palauttaminen, työtulovähennyksen nosto, kotitalousvähennyksen leikkauksen peruutus, arvonlisäverollisuuden alarajan nosto, perintöverotuksen oikeudenmukaistaminen, suursäätiöiden verotus. Eli tässä on muutamia teemoja.

Mistä me sitten leikkaisimme? Täällä on sanottu, että meillä on rahaa, joka ei näy missään. Ja on arvosteltu muun muassa sitä, että haluaisimme leikata maahanmuutosta. Koska ne kustannukset, joita olemme arvioineet ja meidän hyvät selvityksemme kertoneet, eivät hallitukselle riittäisi, kysyisinkin, että tekkää meille selkeät laskelmat siitä, mitä maahanmuutto Suomessa maksaa. Mitkä ovat ne tämän päivän kulut ja kustannukset, mistä voim-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

me leikata? Budjetissa esimerkiksi laittomasti maassa oleskelevien terveydenhuoltoon on arvioitu 5,4 miljoonaa, niin kysyisin, riittääkö se. Mehän olemme maksajia siinä, ja emme ikinä niitä rahoja takaisin saa. Vaikka kuinka niitä yrittäisimme sieltä lähtömaista kysellä, niin eivät tule meidän kassaamme takaisin, me olemme maksumiehiä. Vastaanotto- ja kottouttamismenoista haluaisimme leikata, pakolaiskiintiön noston perumisesta, turvapaikanhakijoiden oikeusavusta, laittomasti maassa oleskelevien terveydenhuollosta, varsinaisesta kehitysyhteistyöstä. Puoluetuesta me leikkaisimme, erityisavustajista ja valtiosihteeristä — niitähän hallituksella piisaa.

No sitten, mitä me haluaisimme lisätä? Poliisin määrärahoja, Rajavartiolaitokselle ja hälytyskeskuksille lisätukea. Sisäilmaongelmiin haluaisimme tarttua todella topakasti, sinne tarvitaan toimenpideohjelma. Haluamme lisätä hoitohenkilökunnan määrää. Hallituksen lupaukset hoitajamitoituksesta ovat olleet katteettomia. Paljon puhetta, vähän tekoja, juurikin eduskuntavaalien alla, mutta kuinka ollakaan, aprillipila siitä tuli, ja vuoteen 23 se on ulkoistettu. Perussuomalaiset haluavat kantaa vastuuta, ja olemme sitä mieltä, että tämä hoitajamitoitus tulisi jo elokuussa 2020 olla hoidettuna.

Ensi viikolla vietämme omaishoitajien viikkoa, ja perussuomalaiset ovat vastuullisesti ja pitkäjänteisesti ajaneet omaishoitajien asioita eduskunnassa. Me esitämme, että omaishoitajien tuen tulisi olla verovapaa sen saajalle. On hieno asia, että omaishoitajiin halutaan kohdistaa myös muun muassa kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa. Haluan kuitenkin kritisoida sitä, mitä viime kaudella kokoomuksen ja keskustan ollessa hallituksessa tehtiin, nimittäin oli muun muassa tämä kärkihanke, jolla haluttiin omaishoidon tilannetta parantaa, ja kuinka ollakaan, totuus on nyt toinen, eli rahoja ei ole kunnissa näkynyt. Eli omaishoitajat ovat ottaneet yhteyttä ja kertoneet, millä tavalla sitä omaishoitoa itse asiassa on parannettu. Me haluamme myös edesauttaa sitä, että yhä useampi työikäinen voisi silloin, kun se hetki tulee, hoitaa, joko saattohoitaa tai olla omaishoitajana, ja työnantaja pystyisi sitten antamaan sitä vapautta.

Koululaisten mielenterveys ja kiusaamisen ehkäiseminen ovat meillä myös erittäin tärkeinä asioina, ja haluamme edistää sitä, että yhä useampi koululainen, opiskelija voisi Suomessa hyvin ja mielenterveysongelmat vähenisivät.

Eli tässä muutamia nostoja. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on realistinen. Se laittaa perusasiat kuntoon, se kuuntelee suomalaisia, se on suomalaisten asialla. Toivon, että te kaikki luette sen ettekä revi siitä kansilehtiä ettekä muitakaan sivuja.

17.05 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että eduskunta on varannut yhden päivän ja illan siihen, että voimme yhdessä käsitellä opposition vaihtoehtobudjetteja. On tietysti harmillista, että ministerit ovat jo poistuneet, mutta pidän kuitenkin tärkeänä demokratian kannalta, että tämä perinne jatkuu ja sitä edelleen kehitetään.

Kokoomus on huolissaan siitä suunnasta, minne Suomi on tällä hetkellä ajautumassa. Eilen Kansainvälinen valuuttarahasto ja tänään Euroopan komissio ovat nostaneet esille huolensa Suomen julkisen talouden suunnasta. Suomi uhkaa rikkoa ensi vuoden budjetillaan EU:n budjettisääntöjä. Olemme ainoa Pohjoismaa, joka on joutumassa tarkkailuluokalle. On selvää, että tämän hallituksen talouspolitiikan suunta on väärä, ja tämä on viimeinen hetki, kun hallituksen täytyy herätä.

Arvoisa puhemies! Olemme rakentaneet oman vaihtoehtomme korkean työllisyyden, vahvemman julkisen talouden ja sitä kautta hyvien palveluiden perustalle. Olemme esittäneet vahvat toimet, joilla 60 000 ihmistä pääsee töihin, pois työttömyydestä parempaan toi-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

meentuloon. Te voitte tarttua näihin, arvoisa hallitus, mutta tähän saakka ette ole sitä tehneet, ettekä muuten yhtään aitoa työllisyystoimeakaan. Tämän hallituksen toimet johtavat siihen, että työllisiä on ensi vuonna 5 000 vähemmän kuin tänä vuonna. Mikä se sellainen hallitus on, jonka tavoitteena on lisätä työllisyyttä mutta joka todellisuudessa toimillaan saa aikaiseksi vain sen, että työllisten määrä vähenee?

Arvoisa puhemies! Me haluamme antaa toivoa suomalaisille. Me haluamme, että työtömät pääsevät töihin, me haluamme, että tavalliset ihmiset kokevat, että omalla palkallaan tulee toimeen. Siksi esitämme palkansaajien ja eläkeläisten verotuksen keventämistä miljardilla eurolla ensi vuonna. Me haluamme, että työssään ahkeroiva saa palkastaan käteen enemmän kuin nyt. Hallituksen budjetti itse asiassa kiristää työtä tekevien ihmisten verotusta ensi vuonna. Se on yksinkertaisesti väärä suunta. Esimerkiksi tavallinen Virtasten perhe, jossa on kaksi lasta, jossa vanhemmat ansaitsevat reilun 3 000 euroa kuukaudessa, saa käteen palkastaan ensi vuonna neljä- ja puolisataa euroa enemmän kuin mitä tällä hetkellä. Lisäksi perheen varhaiskasvatusmaksut laskevat kuussa yli 100 eurolla, vuodessa siis vähintään yli 1 100 euroa. Uskon, että Virtaset ovat tyytyväisiä tähän muutokseen.

Otetaan toinen esimerkki vielä: 75-vuotias Aila Eläkeläinen saa keskimääräistä työeläkettä. Vaihtoehtomme myötä Aila saa käteen ensi vuonna yli 100 euroa vuodessa enemmän kuin mitä hän saa tällä hetkellä. Lisäksi otamme käyttöön yli 75-vuotiaille laajemman kotitalousvähennyksen, jolla haluamme tukea sitä, että ikäihmiset voivat ostaa apua ja palveluita kotiin, jotta jokainen pystyisi asumaan kotona niin pitkään kuin vain omat voimat ja oma halu sen sallivat.

Täällä kollegani hallituksesta ovat syyttäneet meitä siitä, että budjettimme lisää eriarvoisuutta ja pienituloisuutta. Mitä eriarvoisuuden kasvua se on, että yhä useampi pitkäaikaisytytön tai vaille ensimmäistä työpaikkaa jäänyt nuori saa työtä ja siten paremman toimeentulon? Miksi hallitus istuu käsiensä päällä eikä tee päätöksiä, joilla työttömät nuoret ja muut vailla työtä olevat pääsevät töihin? Teillä on vastuu, ryhtykää toimiin.

Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee vielä pienituloisuuteen tai tuloeroihin, joista hallituspuolueen kollegat ovat meitä pyrkineet roimimaan: Budjettimme ei lisää pienituloisuutta. Tämän on eduskunnan tietopalvelu myös laskelmallaan todistanut. Vaihtoehtomme ei myöskään lisää tuloeroja vaan päinvastoin pienentää niitä aivan yhtä paljon kuin hallituksen vaihtoehto. Keskeinen ero, arvoisa puhemies, kokoomuksen ja hallituksen välillä on se, että me uskomme työllisyyden kasvattamiseen ja sitä kautta julkisen talouden vahvistamiseen. Sitä kautta me saamme varoja, joita voimme käyttää ihmisten palveluihin, poliisien palkkaamiseen, ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen ja koulutukseen.

Arvoisa puhemies! Tämä budjettiehdotuksemme on erinomainen pohja Suomen budjetiksi ensi vuodelle, ja toivon, että voimme tämän esityksen yhdessä hyväksyä.

17.11 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Aluksi sananen köyhyydestä, siitä kun on tässä salissa päästy nopeasti jo keskustelemaan, mutta syventyminen on jäänyt tänne pidempiin puheenvuoroihin. Köyhyydestä tiedetään empiirisen tutkimuksen perusteella, että se ei aktivoi. Päinvastoin: mitä enemmän aikaa kuluu rahasta ja omasta toimeentulosta stressaamiseen, sitä vähemmän voimavaroja jää työpaikan hakemiseen ja esimerkiksi oman osaamisen kehittämiseen. Kun katsotaan kaikista köyhimpiä, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä, niin huomataan, että siellä korostuu esimerkiksi pelkästään peruskoulun käyneiden osuus. Kun ihmisellä pitäisi sitten olla voimavaroja sekä koulutautua että etsiä työpaikka, niin jos huoli arjessa keskittyy siihen, millä maksaa oman leivän, lääkkeet ja

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

vuokrat, silloin niitä voimavaroja ei jää enää siihen jatkuvaan oppimiseen, siihen työnhaakuun, mitä työttömyydestä nouseminen vaatii. Samoin, mitä enemmän ehtoja, loukkuja ja leikkureita asetetaan työttömän tielle, sitä vähemmän voi luottaa siihen, että kaikki työnteoko kannattaa. Tämän tähden pitää katsoa ennen kaikkea sitä, mitä me tiedämme todellisuudesta tehdyn tutkimustiedon perusteella köyhyydestä. Eli ei voida katsoa pelkästään taloustieteen mikromallinnoksia ja teoriaa, vaan pitää katsoa myös sitä todellisuutta. Ja sen perusteella voidaan todeta, että köyhyys ei aktivoi vaan lannistaa.

Meillä tiedossa on, että toimeentulotuki on se kaikista pahin loukku. Se on kaikista byrokraattisin, kaikista vaikein sekä etuuskäsittelijälle että ennen kaikkea ihmiselle itselleen. Sen suojaosa on vain 150 euroa. Eli siihen asti saa ansaita, sen jälkeen ryhtyy menettämään tukia, ja sen jälkeen onkin sitten epäselvää, millä loppukuun elää. Siksi toimeentulotuki onkin tarkoitettu viimesijaiseksi etuudeksi, lyhytaikaiseksi, tarveharkintaiseksi, ei kenenkään jatkuvaksi turvaksi. Siksi on todella keskeistä varmistaa, että ketään ei sen etuuden piiriin työnnetä muuta sosiaaliturvaa heikentämällä.

Näin on kuitenkin valitettavasti viime vuosina käynyt. Valtiovarainvaliokunnassa kuullimme kesällä Kelaa siitä, mitkä ovat ne kaikista akuuteimmat asiat, mitkä Suomen sosiaaliturvassa ovat pielessä. Miksi toimeentulotukihakemusten määrä nousee? Kela nosti esiin, että siellä on taustalla ennen kaikkea aiemmat heikennykset muuhun sosiaaliturvaan ja toisaalta myös se, että aiemmin toimeentulotukea on alikäytetty, etenkin pienituloiset eläkeläiset eivät ole joko osanneet tai kehdanneet toimeentulotukea hakea. Nyt siihen on puututtu, se on tietenkin hyvä asia, mutta ennemmin pitäisi saada sitä ensisijaista sosiaaliturvaa parannettua eikä työnnettyä ihmisiä toimeentulotuelle.

No, mitä tapahtuu nyt näiden vaihtoehtobudjettien myötä? Kokoomus kohdistaa leikkauksia nimenomaan toimeentulotukeen. Sinne, missä ihmiset ovat jo valmiiksi kaikista vaikeimmassa asemassa. Toimeentulotukeen tuodaan asumiskustannusten omavastuu — siis ihmisille, joiden tulot varattomuuden takia koostuvat sosiaaliturvasta. Millä se omavastuu on tarkoitettu maksaa? Tätä minä kysyn nyt kokoomukselta. On tavallaan ihan perusteltua ajatella, että asumistukijärjestelmää on syytä kehittää, ja varsinkin tätä toimeentulotuen asumiskustannusten maksamisjärjestelmää on syytä kehittää, mutta leikkaaminen ei ole kehittämistä. Se on kaikista köyhimpien painamista alaspäin entistä lujemmin. Sitten kun tämä yhdistetään vielä siihen, että työttömyysturvasta, asumistuesta ja muualta sosiaaliturvasta viedään yli puoli miljardia, todella ollaan siinä tilanteessa, että ensinnäkin työnnetään lisää ihmisiä toimeentulotuelle ja sitten vielä heikennetään heidän asemaansa entisestään. Tällainen ei anna toivoa, tällainen ei anna töitä. Meillä pitkäaikaistyöttömien joukossa on ihmisiä, jotka hakevat satoja työpaikkoja joka vuosi mutta eivät saa töitä. Kun heidän toimeentuloaan heikennetään, ei se sitä työllistymisen mahdollisuutta yhtään paranna.

No, jos sitten katsotaan, mikä sitä työllisyyttä todella parantaa, niin näiltä osinhan monista asioista hallitus ja kokoomus ovat samoilla linjoilla. Mekin korotamme työttömyysputken ikärajaa, teemme perhevapaauudistuksen, kehitämme TE-palveluita ja katsomme ulosoton suojaosuutta, jotta ihmisten olisi helpompi työllistyä. Kun hallitus tekee nämä toimet, kokoomus sanoo, että niiden vaikutus on nolla, mutta kun kokoomus itse tekee nämä toimet, arvio on, että näillä tuodaan 20 000 ihmistä lisää töihin. Ja perustehan tässä on se, että nämä ovat niitä kokoomuksen toimia, joiden arvio ei perustu eduskunnan tietopalveluihin, koska näitä ei voi mikromallintaa, vaan muihin asiantuntijalähteisiin. Kokoomus

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

nojaa kyllä muihin asiantuntijälähteisiin, mutta kun hallitus nojaa muihin asiantuntijälähteisiin, se ei kelpaa enää.

Olisikin älyllisesti rehellistä, että otettaisiin, totta kai, ne eduskunnan tietopalvelun varsin hyvät mutta sinällään lähtöoletuksiltaan suppeat tiedot ja yhdistettäisiin ne muuhun asiantuntijatietoon. [Puhemies koputtaa] Näin saadaan tehtyä sellaista työllisyyspolitiikkaa, joka ei perustu kyykyttämiseen ja leikkaamiseen, vaan ihmisten aseman aitoon parantamiseen [Puhemies koputtaa] ja ennen kaikkea tutkittuun tietoon todellisuudesta. Ei mikromalleihin tai talousteoriaan yksinään [Puhemies koputtaa] vaan tutkittuun tietoon todellisuudesta. Siihen toivoisin muidenkin oppositiopuolueiden politiikkaansa pohjaavan eikä pelkästään [Puhemies: Aika!] oman ajatushautomon laskelmiin. — Kiitos.

17.17 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan alkuun on sanottava, että pidän todella arvokkaana, että politiikassa on mahdollista esittää vaihtoehtoja, esittää näkemyksiä siitä, mitkä ovat kunkin puolueen mielestä suurimpia epäkohtia, joihin pitäisi puuttua, ja tärkeimpiä tavoitteita, joita pitäisi edistää, eli asioita, joihin kaikkein kipeimmin pitäisi satsata lisää. On kuitenkin tärkeää, että vaihtoehdot perustuvat uskottaviin laskelmiin ja ovat juridisesti toteutettavissa. Tavoitteiden ja keinojen on siis oltava linjassa, ohjattava ikään kuin samaan suuntaan. Muu on kansan harhaan johtamista. Tämän päivän keskustelu on jälleen kerran osoittanut, että yhteiskunnallisten epäkohtien ja ongelmien osoittaminen on paljon helpompaa kuin niiden korjaaminen. Raha ei tule seinästä.

Perussuomalaiset kiinnittävät kyllä varjobudjetissaan huomiota moniin tärkeisiin kysymyksiin. On hyvä, että hallituksen tapaan myös perussuomalaiset haluavat parantaa ikäihmisten ja lapsiperheiden asemaa. Valitettavasti keinot eli esitetyt lisäpanostukset eivät vain ole linjassa tavoitteiden kanssa. Ei voi puhua yhtä ja esittää toista. Se on yksinkertaisesti väärin ja harhaanjohtavaa ja murentaa pohjan koko perussuomalaisten varjobudjetilta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Perustelut!] Edustaja Merikin pyysi näihin liittyen konkreettisia esimerkkejä aiemmin, ja annan nyt heti muutaman. Yksi räikein esimerkki tällaisesta täysin epäuskottaviin laskelmiin perustuvasta lupauksesta on perussuomalaisten esitys kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen yhdenmukaistamisesta kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen kanssa. Siinä on valtiovarainministeriön — siis valtiovarainministeriön — arvion mukaan 300 miljoonan euron laskuvirhe. Näitä esimerkkejä löytyy paljon muitakin, vaikkapa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan ja huojennusalueen korottamiseen liittyen taikka omaishoidon tuen verovapauteen tai perintöverotuksen huojennuksiin liittyen. Hintalaput eivät täsmää tavoitteiden kanssa. Laskuvirhe kaikkien osalta on useita kymmeniä miljoonia euroja eli yhteen laskettuna satoja miljoonia euroja. Hyviä tavoitteita, mutta hintalaput eivät täsmää.

Raha ei siis tule seinästä, ja siksi asioita on pakko priorisoida, se on politiikan tehtävä. Siksi olenkin erityisen pettynyt siihen, että vaikka perussuomalaiset kirjoittavat olevansa huolissaan pienituloisista lapsiperheistä, he eivät kuitenkaan esitä näille mitään muuta kuin lapsivähennyksen palauttamisen verotukseen. Ymmärrättehän, että lapsivähennys ei auta lainkaan kaikista pienituloisimpia perheitä eli perheitä, joilla ei ole tuloja. Jos ei ole tuloja, ei ole myöskään vähennyksiä. Tai jos tulot ovat hyvin pienet, ei niistä juurikaan voi saada vähennyksiä. Sen sijaan suurituloinen perhe tietysti hyötyy suhteessa enemmän. Eikö kannattaisi siis mieluummin aloittaa vaikka sillä, että tukisitte hallituksen esitystä nostaa yksinhuoltajien ja monilapsisten perheiden lapsilisä?

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Todellinen pettymys oli myös huomata, miten perussuomalaiset olisivat valmiita leikkaamaan yritystuista. Kohdennusta ei tosin ole kerrottu, joten ilmeisesti siihen ollaan tarvittaessa valmiita vaikka juustohöyläten. Sehän käytännössä tarkoittaisi leikkauksia erityisesti maaseutuelinkeinoin ja yrittäjyyteen, mikä olisi aika kestäväntä politiikkaa vaikkapa maatalouden tai pienyrittäjyyden kannalta. [Sheikki Laakson välihuuto]

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehto sen sijaan lähtee arvovalinnoiltaan kovin erilaiselta pohjalta kuin hallituksen esitys. Perusvire on hyväosaisten ihmisten tukeminen ja heikompiosaisten unohtaminen. Talouden liikkumavara käytetään rikkaiden veronalennuksiin, jotka maksetaan tavallisilla ihmisillä, varsinkin kaikkein pienituloisimmilla. Esimerkiksi kokoomuksen esittämä miljardin euron kevennys ansiotulojen verotukseen kohdistettaisiin kaikkiin tuloluokkiin, jolloin suurin euromääräinen hyöty painottuisi tietysti suurituloisille. Tässä näkyy siis selkeä ero suhteessa hallituksen talousarvioesitykseen. Kannatettavaakin esityksiä kokoomuksen vaihtoehdosta toki löytyy, mutta ne ovatkin asioita, jotka hyvin pitkälti jo löytyvät hallitusohjelmasta ja hallituksen työlistalta, eli eivät siten varsinaisesti ole vaihtoehtoja.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehdossa on paljon hyvää, erityisesti lapsiperheiden asemaan liittyen. Tosin haluaisin vielä hieman tarkennusta siihen, mikä on KD:n linja lapsilisien korotuksiin liittyen. Viime viikolla kristillisdemokraatit äänestivät nimittäin lapsiliselain muutoksen yhteydessä perussuomalaisten pykälämuutoksen puolesta, ja samassa yhteydessä käytännössä esitettiin poistettavaksi hallituksen esittämiä 10 euron lisäyksiä monilapsisten perheiden lapsilisiin. Nyt kuitenkin kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä esittää 10 euron korotusta kaikkiin lapsilisiin, eli [Puhemies koputtaa] tähän hieman tarkennusta toivoisin, koska asia on tärkeä, koska lapsissa ja nuorissa on tämän maan tulevaisuus. [Perussuomalaisten ryhmästä: Olen samaa mieltä!]

17.22 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on kuultu kaikkienkokoisia tarinoita näistä jutuista ja tietysti jokaisella on omat vaihtoehtobudjetit esittää. Aika paljonhan näissä keskusteluissa tietysti perustuu mututuntumaan, vaikka onkin käytetty laskelmia. Jokainenhan tässä salissa oleva tietää — tai ei täällä salissa enää tietysti ketään ole tässä vaiheessa, kun on koti-ikävä tullut. Joka tapauksessa tilanne on se, että nämä perustuvat aika pitkälle asioihin, jotka eivät ole missään muualla kuin paperilla todennettavissa.

Ihan samalla lailla minä en lähde puhumaan nyt siitä, kuinka huonoja ovat hallituksen tai kokoomuksen tai minkään muunkaan oppositiopuolueen esitykset, enkä niinkään lähde puhumaan siitä, mitä halutaan antaa vaan enemmänkin sitä tärkeätä juttua, että jokaisen budjetissa pitää olla niin sanotusti se, mistä se raha otetaan, mitä muille ruvetaan jakamaan.

Perussuomalaiset leikkaa turvapaikanhakijoitten kustannuksista, ja siihen tulee lisää vielä kerrannaista vaikutusta. Elikkä kun turvapaikanhakijoitten kustannuksia leikataan, niin sieltä myös niin sanotusti budjetin ulkopuolella olevista asioista vähenee rahaa, mitä me emme pysty merkkamaan sinne.

Kehitysavusta leikkaaminen perustuu jo suomalaisten oikeustajuun. Suomalaisten rahoilla ei tule sijoittaa heimopäälliköiden vaimojen luksusautoihin.

Puoluetukia, joita tämä hallitus meni suurin piirtein heti ensimmäisenä nostamaan, me olisimme olleet valmiita siitä edellisestäkin rahamäärästä laskemaan. Ihan samalla lailla siihen samaan ryhmään kuuluisivat poliittiset nuorisjärjestöt. Näissä väkisin tulee mieleen, että nämä on ollut pakko tehdä, koska tiedetään, että etenkin keskustalla tulee olemaan vähän rahasta pulaa seuraavien vaalien jälkeen, kun ne tulot tippuvat, niin nyt on

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

pakko vähän pumpata sinne puoluetukeen lisää, ettei tarvitse ihan kaikkia toimistolta irtisanoa.

Erityisavustajien ja valtiosuhteereitten määrä ei suomalaisten veronmaksajien eikä perussuomalaisten mielestä ole ollut kovinkaan mukava juttu, koska ihan selkeästi siinä näkee, että hallitus nyt järkkäsi sitten kavereille omaa rahaa. Eli perussuomalaiset pystyy ottamaan erityisavustajista ja valtiosuhteereistä suurin piirtein tietysti sen summan, mitä meidän vaihtoehtobudjetissamme olikin.

Lisäpuolta tietysti ihan helpostikin saadaan tuon raskaan kaluston tiemaksuilla elikkä vinjet-maksuilla, ja tietysti suursäätiöitten ja -yhdistysten pitää olla jopa oikeudenmukaisuuden takia verovelvollisia. On sanomatta selvää, että pienten niin sanotusti aatteellisten yhdistysten pitää olla verovapauden piirissä, mutta en nyt rupea kauheasti luettelemaan. Joka ikinen tietää, mistä puhutaan silloin, kun puhutaan suursäätiöistä ja -yhdistyksistä. Se on oikeasti todella epäoikeudenmukaista, että tällaiset järjestelmät saavat olla verotuksen ulkopuolella.

17.25 Mikko Lundén ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on Suomen ja suomalaisten asialla. Meidän on pidettävä huolta kotimaan vähäosaisista — vanhuksista, lapsiperheistä, sairaista ja vammaisista — kun ilmeisesti kukaan muu ei heistä tule pitämään huolta. Perussuomalaiset haluavat panostaa hoitopalveluiden resursseihin, omaishoidon tukemiseen, sisäilmaongelmien ratkaisemiseen, lääkekorvauksiin ja ulosotossa olevien auttamiseen takaisin tasapainoon. Hoitohenkilökunnan määrän kasvattaminen ja lääkkeiden omavastuun poistaminen pienituloisilta työttömiltä ja eläkeläisiltä on myös tarpeen. Köyhien ja syrjäytyneiden ruoka-avusta on huolehdittava. Perussuomalaisten vaihtoehtona on parantaa kansalaisten ostovoimaa lähes 700 miljoonalla eurolla. Perussuomalaiset ottaisivat valtiolle 193 miljoonaa euroa vähemmän velkaa kuin hallitus ja ovat valmiina säästämään ensisijaisesti maahanmuutosta, kehitysavusta, yritystuista ja poliittisesta kähminnästä. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetilla valtion velkaantuminen pysäytetään eikä valtion omaisuutta ole tarvetta myydä kertaluontoisten menojen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Talouskasvumme lepää kotimaisen kysynnän varassa. Kotitalouksien velkaantuminen ja korkea työttömyysaste luovat oman haasteensa lisäkasvulle. Verotuksen keventäminen, yrittäjyyteen kannustaminen ja ostovoiman parantaminen lisäävät suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta. Perussuomalaiset puolustavat suomalaista yksityisautoilijaa ja yrittäjää perumalla polttoaineveron korotuksen. Tahdomme pitää autoilun hinnan kohtuullisena. Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa liikkumisen edellytykset pitää turvata tulotasosta ja asuinpaikasta riippumatta.

Arvoisa rouva puhemies! Vaihtoehtobudjetissamme koetaan tärkeäksi muun muassa lapsivähennyksen palauttaminen. Henkilökohtainen talous, työn saanti ja sen riittävyyden epävarmuus ovat syitä, joilla lasten hankkimista lykätään. Myös kotitalousvähennyksen leikkauksen peruutus parantaa tavallisten työssäkäyvien perheiden kotitaloutta. Hyvin toiminutta kotitalousvähennystä ei ole syytä leikata, päinvastoin. Kotitalouksia auttaa asumiskustannusten vähentäminen, kuten sähkönsiirtojen alentaminen.

Arvoisa puhemies! Suomi maksaa EU:lle jäsenmaksua yli 2 miljardia euroa. Meidän on valvottava omaa kansallista etuamme ja vaadittava oman taakkamme kohtuullistamista. EU:n budjetti on paisunut aivan liian suureksi. Jatkuvat tulonsiirrot synnyttävät korruptiota, tehottomuutta, tukiriippuvaisuutta ja riitaa nettomaksajassa, kuten Suomessa. Perussuomalaisten ehdotukset ovat muun muassa ilmastotullin käyttöönotto EU:n kauppamuurin

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

ulkorajalla ja EU-parlamentin rallin lakkauttaminen Brysselin ja Strasbourgin välillä. Kustannussäästöt ovat vuositasolla yli miljardiluokkaa.

Suomi halutaan pitää oikeudenmukaisena ja turvallisena maana, mitä ulkomaalaisturistitkin erityisesti arvostavat rauhallisuuden ja puhtaan luonnon lisäksi. Lisäresursseja tarvitaan kotimaan turvallisuudesta huolehtiville kenttäpoliisille, Rajavartiolaitokselle, Tullille hälytyskeskuksille ja pelastuslaitoksille. Harmaan talouden ihmis- ja huumekaupan vastaisen torjuntaan on saatava lisää resursseja.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset puolustavat suomalaista maaseutua ja maaseutuyrittäjyyttä. Viljelijöiden kohtuullinen tulotaso on turvattava. Perussuomalaiset esittävät pienviljelijöille lisää tukea sekä lisäpanostusta lomitusjärjestelmän turvaamiseen. Maatalouslomittajia tarvitaan maatalousyrittäjien tueksi jatkossakin. Pien- ja perhevilmelmien edellytykset on turvattava Suomessa. Taloudellisesti tuottava tila työllistää ihmisiä, investoi ja huolehtii elämistään hyvin. — Kiitos. [Toimi Kankaanniemi: Väkevää tekstiä!]

17.29 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on nimeltään Perusasiat kuntoon. Valtiolla on tiettyjä perusasioita, jotka ovat ensisijaisia sen muihin tehtäviin nähden. Tärkein valtion tehtävistä on kansalaisten turvallisuudesta huolehtiminen. Turvallisuus muodostuu suojelusta ulkoista vihollista vastaan, jonka toteuttaa Puolustusvoimat, sekä sisäisen järjestyksen ylläpitämisestä, josta vastaa poliisi. Lisäksi oikeuslaitos huolehtii rikosten rankaisemisesta ja riita-asioista. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin osa Turvallinen Suomi koostuu lisäpanostuksista poliisiin, Rajavartiolaitokseen ja Tulliin, sopimussotilaisiin, hätäkeskuksiin ja pelastuslaitoksiin sekä oikeuslaitokseen.

Arvoisa puhemies! Suomessa on väkilukuun suhteutettuna vähiten poliiseja koko Euroopassa. Poliisien määrä on tullut alas vuoden 2010 tasosta, jolloin poliiseja Suomessa oli vajaa 8 000. Nyt luku on reilu 7 000. Ennusteen mukaan vuonna 2020 jäljellä on enää reilut 6 300 poliisia. Hallitus on tekemässä oikeansuuntaisia lisäpanostuksia lisäämällä poliisien määrää 300:lla. Satsaus on kuitenkin täysin riittämätön. Poliiseja tulisi lisätä ainakin 1 000:lla, mitä perussuomalaisten eduskuntaryhmä ehdottaakin. Poliisien eläköitymistahiti on nyt kova. Poliisien määrän nostaminen 300:lla tarkoittaa todellisuudessa 600 uutta poliisia. Kunnianhimoinen esityksemme 1 000 poliisista on vielä tätäkin enemmän.

Poliisien lisäämisen pullonkaulaksi saattaa muodostua uusien poliisien valmistuminen. Poliisikoulun sisäänottomäärää on vuodesta 2017 pidetty 400 opiskelijassa. Päteviä hakijoita ei aina kuitenkaan saada, ja kaikki eivät valmistu tavoiteajassa. Erityisesti ruotsin kielen osaamisen vaatimus koetaan suureksi kompastuskiveksi Poliisikoulussa. Riittävän opiskelijamäärän takaamiseksi olisin valmis joustamaan virkamiesruotsista. Kriteerien tulee olla kuitenkin kaikille opiskelijoille samat, ja kielivaatimusten ei tule joustaa pelkästään maahanmuuttajien kohdalla. Kansainvälistymisen vuoksi kotimaisen kielen rinnalle voisi kuitenkin nostaa englannin kielen.

Arvoisa puhemies! Tulli ja rajavalvonta saavat lisähuomiota perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa. Ruotsin tilanteen pahentuessa ja levottomuuksien laajentuessa tulisi Suomessakin siirtyä Ruotsin vastaisen rajan valvontaan Tanskan esimerkin mukaisesti. Perinteisten keinojen ohella, kuten henkilöllisyyden tarkastamisen, voitaisiin Suomessakin käyttää teknologiaa: esimerkiksi kameravalvonta sekä ajoneuvojen rekisterikilpien tunnistaminen ja tallentaminen ovat tätä päivää Tanskan ja Ruotsin välisellä rajalla. Tullin määrärahoihin panostaminen on keskeistä harmaan talouden torjunnassa. Harmaata taloutta suitsimalla on mahdollista nopeastikin saavuttaa nettohyötyjä.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset esittää hallituksen poistaman 2 miljoonan euron palauttamista sopimussotilaiden määrän pitämiseksi ennallaan. Puolustusvoimat on joutunut sopeuttamaan toimintaansa aina viime hallituskauteen saakka, jolloin maanpuolustuksen syöksykierteeseen puututtiin. Seurauksena on kuitenkin ollut Puolustusvoimien henkilöstövaje. Nykyinen henkilöstö on uupumassa työtaakkansa alle. Esimerkiksi upseereista jopa 43 prosenttia kertoo tuntevansa työuupumusta. Sopimussotilaiden panos varusmiesten kouluttamisessa on merkittävä. Sopimussotilaat ovat olleet apuna siinä, että kantahenkilökunta on pärjännyt tähän asti. Kertausharjoitusmäärien ja kansainvälisten toimien kasvassa on selvää, että henkilöstön karsimisen sijaan tarvitaan päinvastoin lisäsatsauksia. Sopimussotilaat ovat äärimmäisen tärkeä rekrytointikanava Puolustusvoimille. — Kiitos.

17.34 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Tapani mukaan aloitan vähän historiakatsauksella. Aika tarkkaan 20 vuotta sitten tässä talossa tehtiin ensimmäinen vaihtoehtobudjetti. Silloinen kansanedustaja Bjarne Kallis sen teki. Olin hänen kanssaan samassa ryhmässä, ja siellä sitä käsitelimme. Muistan, että se oli noin kolmen A4-liuskan mittainen eli hyvin vaatimaton eikä sitä painettu niin hienoksi kuin nykyiset ovat. Mutta tuolloin se kuitenkin luovutettiin täällä valtiovarainministerille ja pääministerille, mutta sitten se jäi siihen pisteeseen.

Nyt olemme tässä tilanteessa, että kaikki oppositioryhmät ehkä Liike Nytii lukuun ottamatta ovat tehneet vaihtoehtobudjetin niillä resursseilla, mitä oppositiolla käytössä on.

Täytyy ensin todeta, että perussuomalaiset tekivät vaihtoehtobudjettinsa siten, että se julkaistiin viime viikon tiistaina. Tässä on ollut viikko aikaa hallituksella ja kaikilla ulkopuolisillakin tutkia sitä ja tehdä siitä laskelmia. On tullut tietysti kritiikkiä, ja varmaan osittain se kritiikki pitää paikkansakin. Niin hyviä voimavaroja ei oppositiopuolueilla yleensä ole, että pystyisivät ihan täydellistä työtä tekemään. Kun itse olen ollut valtioneuvostossakin joskus, niin tiedän, että siellä on hyvät systeemit, virkamiehet joka asialle ja tietokoneohjelmat, joilla tehdään budjetti ja laskelmat tuosta vain. Oppositiossa ei sellaista ole.

Ehkä olisin odottanut kuitenkin kokoomukselta hieman sikäli tarkempaa, että heillä on kuitenkin puolueen puheenjohtajana entinen valtiovarainministeri, joka vielä vuosi sitten oli valtiovarainministeri, ja myös monta muuta, ryhmänjohtaja Mykkänen oli ministerinä vuosi sitten ja niin edelleen. Mutta en nyt arvioi sitä.

Sitä kyllä enemmänkin mietin, miksi kokoomus vasta eilen iltapäivällä julkisti vaihtoehtobudjettinsa, ja siitä tänään saatiin joitakin laskelmia. Se on minusta vähän huono menettely siinä mielessä, että se ei kunnioita oikein eduskunnan työtä. Ei meillä ollut mitään mahdollisuutta tehdä, esimerkiksi meidän ryhmällä, ehkä ei hallituksen puolellakaan, kunnon analyysiä kokoomuksen vaihtoehdon sisällöstä. Eli olisi, sanotaan nyt ensi vuotta varten, paikallaan, että kokoomuskin valmistelisi vaihtoehtobudjettinsa esimerkiksi viikkoa aikaisemmin julkaistavaksi, jolloin sitä voitaisiin arvioida tarkemmin kuin mitä nyt tapahtui.

Mitä näihin yksittäisiin kohtiin tulee meidän vaihtoehtobudjetissa, niin muistan, että vielä viime vuonna ja koko viime kaudella sosiaalidemokraatit, joka oli silloin johtava oppositiopuolue, pani vaihtoehtobudjettiinsa joka vuosi pohjoismaisen rahoitusmarkkinaveron ja sen tuotoksi 300—400 miljoonaa euroa. Tämä on sellainen vero, kun sitä silloin tutkin, että se vaatii pohjoismaisen yhteistyön, se vaatii itse asiassa eurooppalaisen yhteistyön, yhteisen päätöksen, ja sen toteuttaminen nyt tässä niin, että se olisi ensi vuoden alusta voimassa, jolloin se alkaisi tuottaa verotuloja Suomen valtiolle, on täysin mahdotonta.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Eli se on sinänsä ihan oikein, mitä ministeri Lintilä sanoi, ettei näillä esityksillä saada ensi vuonna, budjettivuonna, johon vaihtoehtobudjetti tähtää, niitä vaikutuksia, mitä halutaan, mutta ei saatu siis niilläkään vaihtoehtoilta, mitä sosiaalidemokraatit tarjosivat neljä viime vuotta. Eli kaikki oppositiopuolueet ovat kyllä tässä suhteessa hieman kaltevalla pinnalla. Monet määrärahat, joista kokoomuskin esittää leikattavaksi, ovat sellaisia, että ne ovat käytännössä sidottuja niin, että niitä ei voida ensi vuonna vielä leikata. Tämä vaihtoehtobudjetti meillä, niin kuin nyt muillakin oppositiopuolueilla, ja oli viime kaudella niillä, jotka ovat nyt hallituksessa, on siis pettäväällä pohjalla tässä mielessä. Ei tätä laivaa käännetä yhtenä yönä, [Puhemies koputtaa] vaan siihen tarvitaan pitempi aika.

Arvoisa puhemies! Olisin hieman halunnut vertailla kokoomuksen ja perussuomalaisen vaihtoehtoja. Totean vain, että molemmat olemme markkinatalouden kannalla, mutta perussuomalaiset ovat sosiaalisen markkinatalouden kannalla ja kokoomus kylmän markkinatalouden kannalla, ja se näkyy suurena erona näissä vaihtoehtobudjeteissa. [Timo Heinen: Höpö höpö!]

17.39 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Nostaisin erityisenä huomiona perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista tahtomme panostaa petokorvauksiin, jotka ovat tällä hetkellä aivan riittämättömiä esimerkiksi susille menetettyjä metsästyskoiria korvattaessa. Metsästyskoira ei ole vain metsästäjän työkaveri vaan perheenjäsen ja tärkeä jalostusyksilö. Korvauksen on oltava todellisen arvon mukainen. Hallituksen toimilla suomalainen metsästysharrastus on muutoinkin uhattuna. Luonnonsuojelualueilla on voitava metsästä, eikä niin ikään kehnolla suurpetopolitiikalla pidä vaikeuttaa tärkeää riistanhoitotyötä. Koiran kanssa on pystyttävä käymään metsällä nyt ja jatkossa. Vain sillä tavoin ylläpidämme suomalaista eränkävyn- ja metsästysperinnettä, jonka hyödyt näkyvät kaikille. Ilman metsästäjiä esimerkiksi hirvivahinkojen määrä olisi aivan toisenlainen kuin nyt.

17.41 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus on esittänyt vaihtoehdon, jonka myötä useampi ihminen pääsee töihin, julkinen talous vahvistuu ja näin ollen meillä on myös paremmat edellytykset turvata hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus myös tulevaisuudessa. Täällä on sanottu, että kokoomuksen vaihtoehtobudjetti olisi kylmä ja sydämetön, mutta ei se näin suinkaan ole. Vaihtoehtobudjettimme on vastuullinen, ja sen myötä meille kaikille tärkeät julkiset palvelut voidaan rahoittaa tulevaisuudessa ja rahoitus on myös kestävämmällä pohjalla. Me tarjoamme tolkun tulevaisuutta ja todellisia tulevaisuustekoja, kuten vaihtoehtobudjettimme nimikin kertoo. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin keinot saivat tukea myös Kansainvälisen valuuttarahaston arvioista.

Erityisenä nostona vaihtoehtobudjetistamme haluan nostaa esiin sen, että siinä mielenterveyspalveluihin pääsy turvataan Terapiatakuu-kansalaisaloitteen mukaisesti. Tämä kirjaus lämmittää erityisesti näin mielenterveysviikon ollessa käynnissä. Lisääntyvät mielenterveysongelmat ovat iso haaste yhteiskunnallemme, ja hoitoon on päästävä huomattavasti nykyistä nopeammin. Erityisen huolestuttavaa on se, että nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet, nuorten ja lasten masennuslääkkeiden käyttö on lähes kaksinkertaistunut ja nuorten itsemurhatilastot ovat edelleen karua luettavaa. Me olemme epäonnistuneet. Ihmiset, joilla on mielenterveysongelmia, ovat jääneet yksin, ja he ovat hoitajononissa. Tähän tilanteeseen on tultava muutos. Tämän vuoksi terapiatakuu tulisi toteuttaa mahdollisimman nopeasti. Panostukset mielenterveyspalveluihin maksavat itsensä moninkertaisesti takaisin, kun yhä useampi saa avun varhaisessa vaiheessa ja mielenterveysongelmista

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

johtuvat työpoissaolot vähenevät ja kalliin erikoissairaanhoidon tarve pienenee, inhimillisistä kustannuksista puhumattakaan.

Arvoisa rouva puhemies! Meille kokoomuslaisille on tärkeää myös turvallisuudesta ja oikeusvaltiosta huolehtiminen. Hallituksen tavoite on nostaa poliisien määrä 7 500:aan vuoteen 2022 mennessä. Hallituksen julkisen talouden suunnitelman mukaan resurssit eivät tähän kuitenkaan tule riittämään, vaan asiantuntijoiden mukaan esitetyllä rahoitustasolla poliisien määrä romahtaa lähelle 7 100:aa. Me emme voi tätä kokoomuksessa hyväksyä ja olemmekin sitoutuneet poliisien määrän nostamiseen nykytasolta noin tuhannella poliisilla eli yli 8 000 henkilötyövuoteen. Suomessa poliiseja on muihin Pohjoismaihin nähden vähän, 1,3 tuhatta asukasta kohti. Ruotsissa vastaava luku on 2,4. Jos määrä nostettaisiin tuohon 8 000 poliisiin, olisi luku vasta 1,4 poliisia tuhatta asukasta kohti. Joten olemme edelleen muihin Pohjoismaihin nähden huikasti perässä. Kysymys on suomalaisten turvallisuudesta, kun entistä vakavampia rikoksia jätetään tutkimatta, jos epäilty ei ole tiedossa, mutta kyse on myös poliisin turvallisuudesta, ja tämän johdosta me esitimme 55 miljoonan pysyvää lisäystä poliisin määrärahoihin. Poliisien määrän nostamisen myötä käsiteltävien asioiden määrä kasvaa koko rikosketjussa, ja koko rikosketjun resursointia on jatkossa lisättävä. Erityisesti sen loppupäässä olevat syyttäjät ja tuomioistuimet tarvitsevat lisäpanostuksia, jotta rikosvastuu toteutuu, koska jo nyt rikosasioiden käsittelyt ovat asianosaisten näkökulmasta aivan liian pitkäkestoisia. Tulenkin nyt, samoin kuin tulevaisuudessa, tekemään töitä sen eteen, että koko ketju huomioidaan entistä paremmin alusta loppuun asti.

17.45 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti sisältää todellisia tulevaisuustekoja. Se lisää työpaikkoja, se lisää osaamista ja se lisää myös liikennettä raiteille. Kaikki me tiedämme, että Suomi elää viennistä ja että meidän hyvinvointiyhteiskuntamme rahoituspohja syntyy työstä, yrittäjyydestä ja investoinneista. On tärkeää, että pystytään nimenomaan satsaamaan sinne tulevaisuuteen niin, että perutaisiin nämä hallituksen kaavailemat polttoainekorotukset ja myöskin heikennys kotitalousvähennykseen. Me kokoomuslaiset ajattelemme niin, että arvostamme sitä kotona tehtävää työtä, kuka tahansa sen tekeekin. Myös se, että Suomeen on luotu järjestelmä, joka kotitalousvähennyksen kautta kannustaa ihmisiä käyttämään näitä erilaisia hoiva- ja muita palveluita, samalla ennaltaehkäisee ja estää harmaata taloutta. Ja kokoomus lähtee siitä, että tämä kotitalousvähennys pystyttäisiin laajentamaan ja että se myös pystyttäisiin laajentamaan yli 75-vuotiaille.

Meillä on täällä meidän varjobudjettiesityksessämme esimerkki: Aila, 75 vuotta, joka on eläkeläinen ja saa reilut 1 500 euroa kuukaudessa keskimääräistä työeläkettä. Kun kokoomus lähtee siitä, että työn verotusta kevennettäisiin myös eläkeläisiltä, niin täällä meidän esimerkki-Ailalle jäisi 108 euroa enemmän käteen kuin Rinteen hallituksen budjetissa. Ja koska Aila haluaa asua kotona ja koska kotitaloustöiden tekeminen on kuitenkin alkanut olla vähän raskaampaa, niin arjen helpottamiseksi Aila tilaa itselleen kotiapua. Jos tätä kotitalousvähennyksen kavennusta ei tehtäisi vaan laajennettaisiin tätä kotitalousvähennystä yli 75-vuotiaille, niin kotitalousvähennys olisi suurempi, ja näin Aila maksaisi tästä kotiavusta noin 460 euroa vähemmän kokoomuksen kotitalousvähennysmallilla, jossa siis tämä yli 75-vuotiaiden vähennysprosentti olisi 70 prosenttia palvelun hinnasta. Se tuosta kotitalousvähennyksestä.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Tärkeää on myöskin se, että panostetaan osaamiseen ja opettajiin, hoitajiin ja poliiseihin. Mikä on sitten ero hallituksen budjettiin? Kokoomus lähtisi siitä, että se, mitä tarvitaan hoitajiin, opettajiin ja muun muassa poliisiin, tehtäisiin pysyvien satsauksien kautta. Ja siitä, mitä tässä edellä edustaja Keto-Huovinen toi esiin tästä poliisien määrästä ja sitten näistä syyttäjien ja tuomioistuimien resursseista, olen täysin samaa mieltä edustaja Keto-Huovisen kanssa.

17.48 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan antaa eduskunnan puhemiehille kiitoksen siitä, että tämä oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjettien käsittely on mielestäni järjestetty onnistuneella tavalla, eli on hienoa, että nämä vaihtoehdot käydään melko perusteellisesti läpi ja voidaan sitten jokaisesta vaihtoehdosta erikseen myös käydä debattia.

Tietenkin monia yksityiskohtia jäi vielä tuossa äskeisessäkin debatissa käsittelemättä, ja haluaisin vielä todeta sen, että kun omassa vaihtoehdossamme ehdotetaan tehokkaampaa harmaan talouden torjuntaa ja uskomme myös, että sillä tavoin voimme saada ikään kuin lisää tuloja valtiolle, niin se ei suinkaan perustu minkään tyhjän päälle, niin kuin täältä arvosteltiin, vaan samalla ehdotamme näille viranomaisille eli poliisille ja Verohallinnolle lisää resursseja juuri harmaan talouden torjuntaan. Kyllä siellä on todellakin paljon mahdollisuuksia saada vielä tätä harmaata taloutta kiinni.

Sitten täällä on käyty myös paljon keskustelua tästä kristillisdemokraattien asumistukseen liittyvästä ehdotuksesta. Mielestäni tämäkin olisi tärkeää rohkeasti käydä läpi, nimitäin asumistukikulut ovat kasvaneet viime vuosina räjähdysmäisesti. Lähes 900 000 suomalaista on nykyään asumistukien piirissä, ja lisääntyneet asumismenot nostavat yleistä vuokratasoa, mikä nostaa asumismenoja myös niille, jotka eivät saa asumistukea. Toki asuntopolitiikassa tarvitaan muitakin toimenpiteitä, eli tämä ei suinkaan ole ainoa, mutta palauttamalla asumistukiin omaisuusrajat ja opiskelijoiden asumistuen erilliset säännöt voitaisiin saada myös merkittävää säästöä ja hillittäisiin omalta osaltaan asumiskustannusten nousua. Mielestäni tämä osoittaa, että kristillisdemokraatit omassa vaihtoehdossaan tuovat myös vastuullisia vaihtoehtoja esiin siihen, millä tavalla voidaan saada säästöjä aikaan.

Mutta sitten haluan vielä, rouva puhemies, nostaa tästä omasta vaihtoehdostamme yhden tärkeän yksityiskohdan, joka koskee omaishoitajia. Ehdotamme, että omaishoidon tuen vähimmäismäärää korotettaisiin 20 eurolla. Tuo korotus ei toki ole suuri, mutta se olisi askel oikeaan suuntaan.

17.52 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Rinteen hallituksen ohjelman tärkeitä ohjenuoria ovat työllisyysasteen nosto 75 prosenttiin ja julkisen velan taittaminen vaalikauden loppuun mennessä. Nämä hallituksen tavoitteet ovat hyviä, mutta kuitenkin nyt näyttää siltä, että hallitus aikoo säästöjen sijaan lisätä sekä pysyviä että kertaluontoisia menoja ja myös rahoittaa suuren osan hankkeistaan valtion omaisuuden myynneillä. Perussuomalaiset pitävät tätä tilannetta kestäättömänä, ja olemmekin laatineet oman vaihtoehtomme valtion ensi vuoden talousarvioksi.

Arvoisa puhemies! Osa hallituksen tähänastisista kaavailuista heikentäisi toteutuessaan yritysten tuotteiden ja palveluiden kysyntää. Varsinkin hallituksen esitys kotitalousvähenyksen leikkaamisesta noin 92 miljoonalla eurolla vähentäisi monen remontti- ja kotipalvelualan yrityksen työtilaisuuksia merkittävästi. Samoin polttoaineverotuksen kahden-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

puolensadan miljoonan euron korotus hankaloittaisi työn vastaanottamista ja työssäkäyntiä, emmekä me perussuomalaiset pidä näitä esityksiä lainkaan perusteltuina.

Sitä vastoin me esitämme oikeudenmukaisuuteen tähtäävässä vaihtoehtobudjetissamme huomattavasti mainittuja mielekkäämpiä säästökohteita. Kuten tässä keskustelussa on jo tullut ilmi, säästöjä on saatavissa muun muassa maahanmuuton ja kehitysavun kuluista hyvinkin merkittävästi. Niitä voidaan karsia useilla sadoilla miljoonilla euroilla vuodessa kansalaisten elintason alentumatta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisilla on myös useita keinoja pk-yrittäjyyden edellytysten parantamiseksi. Esimerkiksi YEL-vakuutusmaksuvelvollisuuden alarajan tuntuva nosto helpottaisi monen aloittelevan yrittäjän asemaa, ja lisäksi yritysveromallimme palkitsisi lisää työvoimaa palkkaavia pk-yrityksiä. Ahkeruuden tulee näkyä myös käteen jäävissä tuloissa, ja ehdotammekin tuloverotukseen hallituksen esitystä selvästi suurempaa työtulovähennystä. Lisäksi vaihtoehtobudjettimme keventäisi eläkeläisten verotusta.

Arvoisa puhemies! Asumis- ja liikkumiskustannusten alentaminen helpottaisi työn vastaanottamista kauempaakin. Muun muassa sähkönsiirron hinnankorotukset ja lämmityspolttoaineiden veronkorotukset nostavat merkittävästi asumisen hintaa. Sähköverkkoyhtiöiden kohtuullisen tuoton rajaa on syytä laskea vallitsevan matalan korkotason aikana, ja tällainenkin esitys sisältyy meidän perussuomalaisten vaihtoehtobudjettiin.

Arvoisa puhemies! Meidän vaihtoehtomme parantaisi myös lukuisten pienituloisten suomalaisten taloustilannetta. Esitämme keliakiakorvauksen ja diabeteslääkkeiden korvausluokan palauttamista sekä lääkkeiden omavastuuosuuden poistamista pienituloisilta. [Puhemies koputtaa] Vaihtoehtoomme kuuluvat myös muun muassa esitys omaishoidon asteittaisesta muuttamisesta verovapaaksi tuloksi [Puhemies koputtaa] sekä lapsivähennyksen palauttaminen tuloverotukseen.

Arvoisa puhemies! Vetoankin lopuksi hallitukseen, jotta se suhtautuisi hyvin suurella vakavuudella perussuomalaisten monipuolisiin esityksiin, jotka edistäisivät sekä työllisyyttä että helpottaisivat pieni- ja keskituloisten kansalaisten pärjäämistä arjessa.

17.56 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikalla olijat! Kokoomuksen ollessa viime kaudella hallituksessa maahamme syntyi 140 000 uutta työpaikkaa, työllisyys parani ja tavoitteet jopa ylitettiin. Kaikki työttömyys maassamme väheni, myös pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys. Samaan aikaan valtiontaloutta saatiin laitettua itse asiassa kuntoon ja velkaantuminen väheni ja olimme tiellä kohti tasapainoista valtiontaloutta. Talouden vaikea tilanne vaatii vastuunkantoa ja myös vaikeita päätöksiä, tekemättä ei voinut silloin jättää.

Viime kaudella maamme talous saatiin niin hyvään kuntoon, että nyt alkaneella kaudella ei olisi ollut mitään tarvetta kääntää valtiontaloutta jälleen rajuun velanoton kasvuun, kuten nyt Rinteen hallitus tekee. Haluankin muutamalla sanalla nostaa esille kokoomuslaisen vaihtoehtoon esityksiä, missä työllisyys paranee, työttömyys edelleen vähenee, julkinen talous edelleen vahvistuu, velanoton tarve olisi pienempi kuin Rinteen hallituksella ja panostukset koulutukseen olisivat Rinteen hallituksen sijaan pysyviä ja kokoomus myös tekisi ne suurempina. [Toimi Kankaanniemen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Itse asiassa ensimmäistä kertaa oppositiopuolue kokoomus on se puolue, joka tekee vallassa olevaa hallitusta vastuullisemman budjetin. Kokoomus on uskonut aina siihen, että vain työtä tekemällä tämä maa selviää. Uskomme myös siihen, että valtaosa ihmisistä haluaa tehdä työtä. Samaan aikaan, kun eduskunnan riippumattoman tie-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

topalvelun mukaan Rinteen hallituksen toimet heikentävät maamme työllisyyttä ensi vuonna jopa 5 000 hengellä eli lisäävät tähän maahan työttömyyttä, kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on konkreettiset ja heti toteutettavat toimet, joilla työllisyys paranisi varovaisestikin arvioiden reilusti yli 60 000 ensi vuonna. Yli 60 000 tällä hetkellä työttömänä olevaa saisi siis työtä. Se muuten näkyisi näiden perheiden arjessa enemmän kuin yksikään muu yksittäinen toimi.

Työnteon ja työllistämisen tulee olla nykyistä kannattavampaa jokaiselle työntekijälle, työnantajalle ja suomalaiselle yrittäjälle. Siksi paikallinen sopiminen, mikä lähtee työntekijöiden ja työnantajien keskinäisestä luottamuksesta, pitää mahdollistaa jokaisessa yrityksessä. Työpaikoilla työntekijät tietävät parhaiten, mitä yhdistyksessä tarvitaan, ja me kokoomuksessa luotamme suomalaisiin työntekijöihin ja annamme heille luvan sopia paikallisesti työpaikalla.

Olemme esitelleet lähes 20 konkreettista työllisyystoimea, ja ne ovat vapaasti myös hallituksen käytettävissä. Hallitus voisi ottaa niistä käyttöön edes muutaman, niin olisi jo paremmalla uralla kuin oman esityksensä kanssa.

Kokoomus haluaa myös varmistaa, että jokaiselle suomalaiselle myös jää ensi vuonna hieman enemmän rahaa käytettäväksi. Emme hyväksy sitä, että Rinteen hallitus antaa työn verotuksen kiristystä [Leena Meren välihuuto] jo kaikilla niillä, jotka tienaa 2 300 euroa. Tämä leikkaa muun muassa tarjoilijoiden palkkaa ensi vuonna. Sen sijaan kokoomuksen mallissa ihan jokainen työtä tekevä suomalainen saa ensi vuonna käteensä enemmän rahaa. Kun hallitus antaa tavallisen, esimerkiksi opettaja—sairaanhoitaja—pariskunnan verotuksen leikkaantua ensi vuonna noin 320 eurolla, kokoomuksen veromallissa tällaisten perheiden tulot kasvavat jopa 2 000 eurolla.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti on myös sosiaaliturvan muutosten ja verotuksen kautta tuloeroja pienentävä. Vaihtoehtomme on siis myös sosiaalisesti oikeudenmukainen.

Me emme myöskään nostaisi bensan ja dieselin hintaa, ja me ihmettelemme kokoomuksessa, miten keskusta voi tämän yhdessä yössä tehtävän ja oman autojen käyttäjiä ja yrittäjyyttä rajusti rankaisevan veronkiristuksen kuitata. Kokoomus ei tällaista hyväksy.

Me emme myöskään leikkaa kotitalousvähennystä, jota keskusta on nyt Rinteen hallituksessa valmis leikkaamaan. Hallitus sen sijaan jatkaa puheistaan huolimatta leikkauspolitiikkaa ja leikkaa keskituloisen perheen kotitalousvähennystä noin 500 eurolla.

Me laskemme yhteen hallituksen veronkiristykset ja muut toimenpiteet, ja lovi tavalliselle suomalaiselle perheelle onkin vuodessa yli 1 000 euroa.

Arvoisa puhemies! Mitä kokoomus sitten tekisi — palaan siihen seuraavassa puheenvuorossa.

18.01 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Poimin tästä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista muutamia kohtia, jotka ovat aika lähellä omaa agendaani, ja otan tästä järjestyksessä sen paremmin asioitten tärkeysjärjestystä huomioimatta.

Täällä on esimerkiksi raskaan liikenteen tienkäyttömaksun käyttöönotto ulkomaalaiselle liikenteelle, mikä tietysti tavallansa tarkoittaa kyllä sitä, että se on kaikelle raskaalle liikenteelle, ja se nyt on tulopuolella ihan sellainen oikeastaan oikeudenmukainenkin homma. Jos sanotaan vielä, että aika paljon puhutaan eurooppalaisista, mutta esimerkiksi meillä Kaakkois-Suomessa on Venäjältä tuleva liikenne aika kovaa, mikä ei kuulu oikeastaan millään tavalla tällaisen nykyeurooppalaisen yhteistyön juttuihin ollenkaan.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Sen lisäksi polttoaineveron alennus on meidän ohjelmassa, koska hallituksen esittämä polttoaineveron korotus näkyy todella paljon työssäkävien kukkarolla, ja näin ollen tänä päivänä kun halutaan tai jopa velvoitetaan käymään aika kaukana töissä, tämä on jopa riskitilassa siihen, että ei tueta työssäkävää ottamaan työtä kauempaa vastaan. Tämä on yksi hyvä esimerkki siitä, että vaikka se on täällä meillä niin sanotusti menopuolen kukkarossa, niin todellisuudessa siitä osa rahasta tulee takaisin ihan sen takia, että työssäkävien verotuksen kautta sitten rahaa saadaan kuitenkin takaisin.

Sitten on arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nosto. Pienempiä yrityksiä saadaan tuetua sillä, ja etenkin perustettavia yrityksiä, niin että yrittäjän on huomattavasti helpompaa niin sanotusti lähteä sinne uudelle rintamalle.

Sitten uusi yhteisöveromalli pk-yrityksille työllisyyden parantamiseksi. Kuka jaksaa sen lukea sanasta sanaan, ymmärtää, että siinä on todellakin iso porkkana porukalle työllistää, ja etenkin näille, jotka työllistäisivät ensimmäisen tai toisen työntekijän. Se antaa hyvän niin sanotusti porkkanan siihen, että uskalletaan porukkaa työllistää. Se on kuitenkin yksi suurimpia pienyrittäjän ongelmia, että uskalletaanko ottaa uutta työntekijää sinne mukaan vai ei, mutta jos siitä saa niin sanotusti sellaisen hyvän alkusysäyksen, niin se avittaa kyllä mielipidettä ottaa työhön uutta porukkaa aika reilusti.

Sähkön siirtohintojen alentaminen sekä energiaverotuksen laskeminen ovat näitä samoja juttuja, missä puhutaan siitä, että se on niin sanotusti negatiivisella puolella meillä täällä mutta toisaalta se tuo oikeasti sitten sinne positiivisen puolen kukkaronkin rahaa, koska tilanne on se, että yritysten kilpailukyky maailmalla paranee ja näin ollen myyntien kautta tuleva verotus paranee, ja siinä kohtaa tulee oikeastaan jopa osittain tuosta veron alentamisesta takaisinpäin sitten tulojen muodossa myöhemmin.

Sitten seuraava, mikä löytyy minulla listalta, on ulosotossa olevien aseman helpottaminen. Se on yksi työllisyyskysymys. Tällä hetkellä tuolla on todella paljon väkeä ulosotossa, joiden ei ole mitään järkeä ottaa työtä vastaan, kun nykyisenkaltaisella ulosottomäärällä sen työn tekemisestä tulee niin sanotusti kannattamatonta.

”Turvallinen Suomi” on seuraavana otsakkeena, ja siellä puhutaan poliisista. Poliisin määrärahojen lisääminenhan on tavallansa meillä miinuskorissa, mutta se on kanssa yksi näitä sellaisia asioita, jotka eivät loppujen lopuksi ole pelkästään vain miinushommaa, vaan koska poliisien voimavaran lisääminen tuo myös sen, että saadaan tapettua harmaata taloutta ja vääristynyttä kilpailua ja sakkotulotkin pikkasen nousevat ynnä muu tällainen, niin poliisienkin määrärahan lisäämisestä tulee kuitenkin myös sinne plussan puolella olevaan koriin sitten myöhemmin. Samassa suhteessa myös Rajavartiolaitos ja Tulli: Kun Tullin resursseja nostetaan, niin myös tullimaksujen ja siellä olevan harmaan talouden plus huumehommiensa kanssa tulee huomattavasti takaisin rahaa sinne plussan puolelle. Niin hätäkeskusten kuin pelastuslaitoksenkin osalta on vähän samoja lauluja.

18.06 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti pureutuu moneen tärkeään asiaan ja epäkohtaan. Osiossa ”Hoivaa ja hoitoa” on tärkeitä nostoja ja huomioita, puhutaanpa vaikka diabeteslääkkeiden korvausluokan palauttamisesta tai keliaakikkojen ruokavaliokorvauksen palauttamisesta.

Yksi tärkeimmistä asioista on sisäilmasairaiden auttaminen. Sisäilmasairauksista kärsivät ovat heikossa asemassa yhteiskunnassamme. Pahimmillaan heidän sairauksiaan ei edes tunnusteta julkisessa terveydenhuollossa ja he jäävät tyhjän päälle. On ihmeellistä, kuinka yhteiskunta, joka ylpeilee sillä, että kykenee järjestämään telttamajoitusmahdollisuuden

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

jopa 10 000 ihmiselle, ei pysty järjestämään hätämajoitusta omille sisäilmasairailleen. Ihmiset ovat joutuneet muuttamaan homekodeistaan autoihin tai jopa kadulle. Rahastahan ei ole kyse, sillä sisäilmaesteetön telta maksaa noin 4 000 euroa. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä ehdottaa 10 miljoonan euron lisäämistä sisäilmaongelmien korjaamisen toimenpideohjelman luomiseksi.

Arvoisa puhemies! Viranomaisten määrän lisäämisen tarve on ilmeinen. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tuli vuoden 2019 tammi—syyskuussa enemmän rikoksia kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana. Raiskauksia ilmoitettiin 12 prosenttia enemmän ja lasten seksuaalisia hyväksikäyttöjä peräti 20,9 prosenttia enemmän viime vuoteen verrattuna. Rikosilmoitusten käsittelyn ja rikosten selvittämisen ja hälyttämisen vasteajan pitäminen siedettävällä tasolla vaatii poliisien määrän lisäämistä. Kansalaisten luotto viranomaiseen määrytyy sen perusteella, miten he tuntevat saavansa apua asioihinsa.

Ruotsi toimii varoittavana esimerkkinä siitä, minkälaiseksi pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehitys saattaa pahimmillaan edetä. Aseet ja räjähteet pamahtelevat päivittäin, ja väkivalta on arkea. Tietyille asuinalueille ei viranomaisilla ole mitään menemistä. Suomella on vielä mahdollisuuksia kääntää kehitys toiseen suuntaan. Tähän tähtää myös perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti.

18.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossani hieman tarkastelin — tai itse asiassa muistelin — menneen kauden vaihtoehtobudjetteja ja nostin esille sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetit vuosilta 16—19, ja joka ainut syksy sosiaalidemokraatit esittivät noin 300—400 miljoonan euron tuloa pohjoismaisesta rahoitusmarkkinaverosta eli tämän veron säätämiseksi. Tiedämme hyvin, että tällaista ylikansallista veroa ei voida säätää tuosta vain. Se vaatii vahvan valmistelun, se vaatii yhtäläisen päätöksen kaikissa näissä maissa ja niin edelleen. Tämä tarkoittaa sitä, että budjettivuonna eli seuraavana vuonna ei mitään 300:aa, 400:aa miljoonaa tällaisella verolla ole edes teoriassa mahdollista saada. Tämä oli siis täysin katteeton tulopohja sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjeteille neljänä vuonna.

Keskusta oli taannoin oppositiossa, ja tapana keskustalla oli esittää menoja, jotka katettiin sitten dynaamisilla vaikutuksilla talouteen. On yhtä tyhjän päällä oleva lupaus ajatella, että nyt tehdään tiettyjä päätöksiä ja ensi vuoden tammikuun alusta siitä lähtisi tulemaan merkittäviä, satojen miljoonien, tuloja. Ei näin voi uskottavasti taloutta perustella. Eli näin ovat nämä isot puolueet menneisyydessä tehneet.

Mitä sitten vihreät tekivät viime kaudella? He esittivät rajuja korotuksia kaikkiin ympäristöveroihin. Mitä se olisi merkinnyt? Se olisi tasaveroina ollut ankara isku kaikkein pienituloisimmille, eikä heille ollut minkäänlaisia korvauksia, täysimääräisiä varsinkaan. Tällaiset ympäristöverot, kuten polttoainevero, jota hallitus nytkin iskee rajusti, tai sitten muut, jäteverot ja sen tapaiset, kun ne ovat puhtaasti kansallisia ja ne voidaan päättää tänään ja ne tulevat vuoden alusta voimaan, iskevät välittömästi, mutta pohjoismaisen rahoitusmarkkinaveron ei ole tällainen. Tälle pohjalle, näitten ympäristöverojen, tasaverojen, varaan vihreät rakensivat merkittävältä osin vaihtoehtobudjettinsa joka ainut vuosi oppositiossa ollessaan.

Vasemmistoliitto esitti aina pääomatulojen verotuksen rajua korottamista. Tiedämme, että jos olisi menetelty niin kuin vasemmistoliitto aina esitti, kyllä pääomat olisivat kadon-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

neet maasta, ei olisi ollut mitä verottaa, eli pohjaa vailla oli heidänkin vaihtoehtobudjettinsa joka ainut vuosi.

Onneksi niin vihreät kuin vasemmistoliittokaan eivät tänä päivänä ihan tällaisia esityksiä saa läpi hallituksessa, koska ne olisivat vielä tuhoisampia kuin mitä on nyt Rinteen hallituksen talouspolitiikka. Sekin jo näyttää aika tuhoisalta.

Arvoisa puhemies! Tullakseni tähän päivään, vaihtoehtobudjetteihin tai oikeastaan talouteen yleensä, olemme saaneet eilen tietoa, että yli 50 kuntaa on nostanut kuntaveroprosentteja ensi vuodelle. Se merkitsee verotuksen korottumista näissä kunnissa. Muutama kunta, oliko seitsemän, on alentanut, mutta siis valtaosa on nostanut, ja tämä tekee sen, että yhdessä hallituksen huonon kuntapolitiikan kanssa kokonaisveroaste tulee jo ensi vuonna nousemaan ja kuntien ahdinko ei tästä juurikaan helpotu. Hallitus on unohtanut kunnat melko täydellisesti. [Hilkka Kemppi: Höpö höpö!] Siellä on kriisikuntia, siellä on yt-neuvotteluita, siellä on veronkorotuksia, siellä on palvelujen heikkenemistä juuri silloin kun on pakko panostaa esimerkiksi vanhustenhuoltoon, niin kuin perussuomalaiset haluavat tehdä. Arvoisa puhemies, tämä on vakava kysymys.

Yrityselinkeinotuista on täällä käyty keskustelua. Me olemme valmiit elinkeinotukien läpikäymiseen uudelleen ja myös tekemään päätöksiä. Kun sitä ei nyt ole saatu muutoin läpi, niin oma mallini voisi olla se, että jätetään maatalous leikkausten ulkopuolelle mutta otetaan esimerkiksi 3 prosenttia elinkeinotuista kautta linjan, kaikista muista paitsi maatalouden tuista. Se tekee noin pyöreästi ehkä sen sata miljoonaa, koska niitten määrä on niin valtavan suuri, ja tätä kautta voitaisiin tässäkin edetä. Jos otettaisiin 3 prosenttia joka vuosi, elinkeinoelämä tietäisi, että näin tapahtuu, ja pystyisi siihen sopeutumaan. [Puhemies koputtaa] Tästä tukipolitiikasta pitää kuitenkin jossain vaiheessa lähteä pois. Vihreätkin vielä vain tukevat esimerkiksi ympäristölle haitallisia tukia.

18.15 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustajakollega Timo Heinonen tuossa aikaisemmin puheessaan mainitsi, että viime vaalikaudella saatiin 140 000 uutta työpaikkaa Suomeen — siis 140 000 työpaikkaa. Se koskee huomattavasti suurempaa ihmismäärää, kun otetaan perheenjäsenet huomioon. Sitä taustaa vasten tuntui hyvältä, kun hallitusohjelmassa asetettiin tavoitteeksi vielä jatkaa tätä hyvää linjaa ja nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin. Mutta nyt tietopalvelulaskelmien mukaan tämä hallituksen esitys pienentää työllisten määrää 5 000:lla. Siinä on aivan fundamentaali ero, jos sitä verrataan nyt esimerkiksi tähän kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, jossa puolueettoman selvityksen mukaan jopa 60 000 työpaikkaa tulisi lisää.

Talousarviossa sanotaan, että — ihan suora sitaatti — ”ennustettu talouskasvu ei kuitenkaan riitä nostamaan työllisyysastetta 75 prosenttiin ilman merkittäviä lisätoimia”. Se sanotaan suoraan täällä talousarviossa. Ja nyt saamme tietopalvelusta tiedon, että 5 000 työpaikkaa jopa vähenee näillä. Eli nyt niitä toimia tarvittaisiin todella nopeasti.

Minkä takia tämä työllisyys on niin tärkeä? Minä otan yhden näkökulman, mitä tässä ei ole kovinkaan paljon, jos ollenkaan, käsitelty. Se on nuorten syrjäytyminen. Esimerkiksi tarkastusvaliokunnassa käsitellään hallituksen vuosikertomusta, ja tämä nuorten syrjäytyminen nousee esiin jatkuvasti. Se nousee eduskunnan lausumissa, se nousee monissa asiantuntijakuulemisissa, siinä inhimillisessä hädässä ja syrjäytymisessä, joka on ylisukupolvisia monissa tapauksissa, valitettavasti, joka näkyy siinä, että jopa 10 prosenttia suomalaisista nuorista ei osaa kunnolla lukea ja kirjoittaa koulu-uransa päättyessä. Se on todella hälyttävä tieto. Jos me saamme 60 000 uutta työpaikkaa, se tarkoittaa huomattavasti pienempää

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

riskiä siitä, että syrjäytymiskehitys nuorilla jatkuisi. Se on se mahdollisuus, jossa perheet voivat parantaa tilannetta, näyttää nuorille ikään kuin sellaista elämänpolkua, jossa he voivat omalla työllä, omalla koulutuksella ponnistella eteenpäin.

Kiinnitän vielä huomiota siihen, että tämä nuorten syrjäytyminen tuntuu olevan sellainen sektoroitunut ala, että se koskee opetus- ja kulttuuriministeriötä, TEMiä ja sosiaali- ja terveysministeriötä. Semmoinen kokonaisvaltainen ohjaus puuttuu, ja siihen asiaan täytyisi saada ohjaus, vähän samalla tavalla kuin näistä homeasioista on otettu valtioneuvoston kanslian ikään kuin täsmäohjaukseen tämä asia ja koordinoidaan ministeriöitten yhteistyötä.

18.18 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Hyvää kansainvälistä lastenpäivää. Toivottavasti rakennamme Suomea siten, että lapset ja mahdolliset lapsenlapsemme kiittävät edellisiä sukupolvia eivätkä moiti. Ainakin yksi innoite omaan poliittiseen uraani on kolmas- ja ekaluokkalaiset lapset, jotka aina välillä kysyvät, että miksi on tehty näin ja miksi ei ole tehty noin.

Mutta jatkamme siis täällä vaihtoehtobudjettien käsittelyä ja kokoomuksen todellisia tulevaisuustekoja. Kokoomus on arvopuolue. Haluamme, että kannustavuus, vapaus ja vastuu ovat keskeisiä ihmisiä ohjaavia arvoja. Mitä se tarkoittaa? Kannustetaan työntekoon, riskinottoon, yrittämiseen, työllistämiseen ja siihen, että tehdystä työstä ja toimeliaisuudesta jää enemmän käteen ja että ihminen saa enemmän käteen myös siitä työstä ja palkasta kuin myös eläkkeestäkin. Ja miten? Kokoomus esittää tässä vaihtoehtobudjetissa, että työn verotusta kevennettäisiin ja että sitä kevennettäisiin niin, että myös eläkeläisten verotus keventyisi.

Otan täältä esimerkin Virtasen perheestä. Virtasen perheeseen kuuluu vanhemmat ja kaksi päivähoitoikäistä lasta, ja molemmat vanhemmat saavat suomalaista mediaanipalkkaa eli reilut 3 000 euroa — tarkalleen ottaen 3 079 euroa — kuussa. He asuvat vuokralla. Kun työn verotusta kevennetään, niin tälle Virtasen esimerkkiperheelle jää tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa palkasta 450 euroa enemmän käteen verrattuna Rinteen hallituksen budjettiin. Ja koska kokoomus haluaa jatkaa sillä tiellä, mitä viime hallitus teki, eli laskea varhaiskasvatusmaksuja edelleen, niin se tekisi kahden lapsen osalta kuukaudessa 104 euroa. Nämä ovat isoja asioita, koska se tarkoittaisi 11 kuukauden osalta yli 1 000 euron säästöä perheelle. Ja jos perhe haluaa käyttää tätä kotitalousvähennystä, jota hallitus nyt kaavailee supistettavaksi, se myös tarkoittaisi tällaiselle Virtasen esimerkkiperheelle, joka hankkii tutulta siivousyrittäjältä helpotusta arkeen, että tämän kuukausisiivouksen hinta nousisi 20 eurolla, joka tarkoittaisi siis 140 euroa per henkilö eli 240 euroa kalliimpaa siivouslaskua ensi vuodelle. Jos tämä Virtasen esimerkkiperhe, kaksi aikuista ja kaksi lasta, saisi tämän työn verotuksen keventämisen, päivähoitomaksun laskemisen ja sitten tämän kotitalousvähennyksen sellaisena kuin se on tänäkin vuonna, niin Virtasen perheelle jäisi ensi vuonna lähes 2 000 eli 1 909 euroa enemmän käyttöön. Se tästä Virtasen perheestä.

Sitten äsken tuossa puheenvuorossa jo toin esiin syyttäjien ja tuomioistuimien osalta ja lisää satsauksia opettajiin, hoitajiin ja poliiseihin. Poliisien osalta on välttämätöntä, arvoisa puhemies, sanoa — arvoisa puhemies, joka oli viime kaudella myöskin hallintovaliokunnan puheenjohtaja, ja teimme siellä valiokunnassa yksimielisesti koko ajan sen linjauksen — että meidän poliisiemme määrän on jatkettava sillä linjalla kuin viime kaudella elikkä nostetaan meidän poliisiemme määrää sinne 7 850:een. Kokoomus lähtee siitä, että

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

panostuksia tehtäisiin jo ensi vuoden osalta, jotta sitten meillä olisi mahdollisuus saavuttaa tämän hallituskauden aikana se 8 000 henkilötyövuoden määrä.

Sitten vielä tähän hoitajapuoleen tai yleensäkin näihin mielenterveys- ja vastaaviin asioihin. Tässä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa lähdetäisiin siitä, että tämä terapiatakuu, joka on ollut tänä vuonna hyvin keskusteluissa — ja siihen on hyviä malleja myöskin tuotu ja tämä kansalaisaloite eduskuntaan luovutettu — toteutettaisiin jo ensi vuonna tämän Terapiatakuu-kansalaisaloitteen mukaisesti, mielenterveyspalveluita tarvitseville hoito. Olen usein miettinyt, niin kuntapäättäjänä kuin täällä eduskunnassa päättäjänä, että kenen etu se oikein on, [Puhemies koputtaa] että hoitoon ei pääse oikea-aikaisesti eikä apua saa silloin, kun tarve on akuutti, koska sitä pitäisi saada viimeistään silloin, kun tarve [Puhemies koputtaa] on akuutti, mutta mieluiten jo ennaltaehkäisevästi. — Kiitos.

18.24 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Ennen eduskuntavaaleja ehkä merkittävin keskustelu käytiin vanhustenhoidon tilasta ja niistä pahoista puutteista, joita vanhustalve-luissa havaittiin. Kaikki nykyiset hallituspuolueet olivat ennen vaaleja vaatimassa pikai-sesti tuota 0,7:n hoitajamitoitusta. Ja nyt olemme sitten siinä tilanteessa, kun käsittelemme tätä valtion talousarvioesitystä, että hallituksen esityksessä ei ole tähän rahoitusta: vaikka hallitus toisi tämän lakiesityksen, niin rahaa ensi vuodelle vanhustenhoidon tilanteen pa-rantamiseksi on vain 5 miljoonaa euroa, ja sekin on suunnittelurahaa, eli se ei suoraan ole edes menossa tähän vanhustalveluiden parantamiseen tai hoitajien määrän lisäämiseen. Ja on aika kestävämpi se, että tällä hetkellä kunnat ja kuntayhtymät talousvaikeuksissaan käyvät yt-neuvotteluja myös hoitohenkilöstön kanssa. Samaan aikaan kun meidän koulu-tetuille hoitajillemme pitäisi antaa se viesti, että teitä nyt todellakin tarvitaan ja kaikki hoi-tajat tarvitaan vanhustalveluihin, niin heitä lomautetaan ja jopa irtisanotaan. On erittäin huolestuttavaa, että monet hoitajat sitten alkavat hakeutua muihin töihin — tietenkin myös paremman palkan vuoksi tai sen toiveessa. Nyt pitäisi suunnan olla aivan päinvastainen, eli tarvittaisiin pikaisia toimenpiteitä.

Sen takia tässä kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa otimme ihan keskeisenä asi-ana, kärkitavoitteena, juuri tämän vanhustenhoidon tason parantamisen. Ehdotamme sii-hen ensi vuonna 150 miljoonan euron panostusta, mikä riittäisi esimerkiksi 3 000 hoitajan palkkaukseen. Toki me, jotta päästään siihen 0,7:ään, tarvitsemme myös hoitajien lisäkou-lutusta, mutta nyt olisi todellakin tärkeää antaa viestiä, että mieluummin sitten niitä hoita-jia, jotka ovat lähteneet ihan muihin töihin ja muille aloille, saataisiin houkuteltua takaisin tähän vanhustalhoivatyöhön. Sen takia tässä ei pitäisi aikailla tämän epäkohdan korjaami-nessa. Se olisi kyllä myös äänestäjien kuluttajansuojan kannalta reilua, että tehtäisiin se, mikä on luvattu.

18.27 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelyssä olevat vaihto-ehdotbudjetit ovat hyvä väline pohtia sitä, mihin suuntaan Suomea halutaan viedä. Arvostan kovasti sitä, että oppositiopuolueet ovat valmistelleet vaihtoehtonsa ja tänään olemme käy-neet niistä yhdessä keskustelua.

Oikein hyvää lapsen oikeuksien päivää! Lapsen oikeuksien sopimus on itse asiassa aika lailla samanikäinen kuin minä Suomen maassa, täyttää tänään 30 vuotta. On hienoa, että Suomi on sitoutunut lapsen oikeuksien edistämiseen ja näin voimallisesti vie niitä eteen-päin. Kaikki nämä budjettiehdotukset myös tekevät sinänsä kannatettavia avauksia lapsi-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

perheiden ja myöskin ikäihmisten toimeentulon parantamiseksi. Tervetuloa lämpimästi mukaan tekemään parlamentaarista lapsistrategiaa.

On hienoa, että hallitus tunnistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin olevan kriittinen asia, jota tukemalla rakennamme vahvempaa ja parempaa Suomea. Panostukset neuvolaan, varhaiskasvatukseen ja lapsi- ja perhetyöhön muodostavat tärkeän kokonaisuuden, niin kuin näistä vaihtoehtobudjeteistakin voi lukea. Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseen, sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen ja työllisyyden vahvistamiseen on näköjään helppo yhtyä sekä hallituksen että opposition. Kuitenkin näiden toimien rahoittaminen herättää minussa valtavia kysymysmerkkejä. Edustaja Essayah totesi tänään, että meidän vaihtoehdossamme — viitaten siis kristillisdemokraattien vaihtoehtoon — kaikki saavat lisää rahaa. [Sari Essayah: Kyllä!] Me kuitenkin tiedämme, että tällaista yhtälöä ei olekaan, missä kaikki saavat lisää rahaa. Sen vuoksi hallitus on priorisoinut ja tehnyt [Sari Essayahin vastauspuheenvuoropyyntö] johdonmukaista politiikkaa siinä, että me nimenomaan tuemme pienituloisia ja niitä, jotka tarvitsevat apua taipaleellaan. Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin tulopuolella on sorruttu samaan temppuun kuin aieminkin oppositiossa: rahat eivät yksinkertaisesti riitä. Saman totesin perussuomalaisten budjetin osalta.

Olen harmissani siitä erityisesti, että perussuomalaiset opposition suurimpana puolueena ei halua tukea tässä esityksessä monilapsisia perheitä. Mielestäni se on erikoinen viesti, ja olemme kuulleet sen täällä salissa esimerkiksi puolueen puheenjohtaja Halla-ahon suulla. [Sheikki Laakson välihuuto] Perussuomalaiset olivat jättäneet sosiaali- ja terveysvaliokunnassa vastalauseen, jota myös kokoomus tuki. Siinä ehdotuksessa otetaan neljännen lapsen kohdalta lapsilisäkorotus pois ja sitä seuraavien lasten kohdalta isoista perheistä lapsilisäkorotus pois. [Sheikki Laakson välihuuto] On myös epäjohdonmukaista politiikkaa, että kristillisdemokraatit äänestivät viime viikolla lapsilisälain muutoksessa perussuomalaisten pykälämuutosten puolesta. Perussuomalaiset eivät halua tukea monilapsisia perheitä ja sanoivat sen täällä suoraan, mutta ei kai minun tarvitse pelätä keskustan kansanedustajana, että myöskin kristillisdemokraatit tai kokoomus voisivat tukea tätä? [Timo Heinonen: Kyllä keskustalla on isompiakin pelkoja!]

Suurin ihmetyksen aihe on kuitenkin se, että perussuomalaiset ovat unohtaneet punnita ostoksensa. Hintalaput ja niissä käytetyt luvut ovat nähdäkseni tuulesta tempaistuja eivätkä ne vastaa väitettyä eduskunnan tietopalvelua. [Sheikki Laakso: On näköjään!] Eläkkeiden verotulojen yhdenmukaistaminen työn verotuksen kanssa — tästä esityksestä puuttuu 300 miljoonaa. Omaishoidon tuki verovapaaksi — perussuomalaisten esityksestä puuttuu 60 miljoonaa. Yritystuista on ehdotettu poistettavaksi 100 miljoonaa, muttei sanallakaan kerrota, mistä. [Sheikki Laakso: Monta kertaa tänään!] Kysyn teiltä, arvon perussuomalaiset kansanedustajat: oletteko te valmiit leikkaamaan tässä kohtaa maataloudesta, [Sheikki Laakso: Ei!] yritystuista sillä tavalla, että yrittäjävähennys esimerkiksi poistuisi, [Sheikki Laakso: Kyllä!] tai esimerkiksi lomitukselta, joka on jaksamisen kannalta kriittinen investointi. Avoimuuden nimissä kaipaen näitä vastauksia. Onneksi edustajat ovat sen jälkeen tuoneet omia ajatuksiansa esiin, mutta puolueen kantoja en ole vielä kuullut.

Tämä perussuomalaisten ehdottama juustohöyläys, 100 miljoonaa euroa yritystuista, nähdäkseni osuisi erityisesti esimerkiksi maatalouden energiaveron palautukseen, maatalouden kansalliseen tukeen, luonnonhaittakorvaukseen, lomituspalveluihin sekä listaamatomien yritysten osinkoverotukseen ja yrittäjävähennykseen — siis pienyrittäjyyden ja harvaan asutun Suomen ytimeen.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Ihmettelen myös suuresti, että kokoomus on heikentämässä yritysten ja teollisuuden toimintaedellytyksiä, [Puhemies koputtaa] vaikka täällä salissa on annettu muuta ymmärtää. Puolen miljardin leikkaukset yritystukiin ovat mittavia eivätkä ole omiaan edistämään yrittäjyyttä Suomessa. [Timo Heinonen: Ilmastolle haitallisia!] Käyn kuitenkin mielelläni keskustelua näistä vaihtoehtobudjeteista [Puhemies koputtaa] ja kiitän, että ne on valmisteltu. [Sari Essayahin ja Timo Heinosen vastauspuheenvuoropyynnöt]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, en avaa nyt laajempaa debattia, mutta jokaiselle paikalla olevalle oppositiopuolueelle annan mahdollisuuden vastata. Aloitetaan pienuusjärjestyksessä.

18.33 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Lämmin kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kempille: Nämä laskelmat ovat suoraan eduskunnan tietopalvelusta, ja siellä todetaan, että KD:n vaihtoehto lisää käytettävissä olevia tuloja kaikissa tulodesiileissä toisin kuin hallituksen esitys, joka vähentää niitä muun muassa tulodesiileissä 8—10. Eli KD:n lisää kaikissa tulodesiileissä. Ja niin kuin tuossa aiemmin debatissa sanoin, että yrittäjille 143 euroa lisää, eläkeläisille 147 euroa lisää, lapsiperheille 366 euroa lisää, että kyllä nämä ovat ihan mahdollisia nämä lisäykset. Hallituksen politiikka on vain toisenlaista.

Sitten ehkä tähän lapsilisäasiaan. Elikkä totta kai me tuimme sitä ajatusta, että jokaisen lapsen lapsilisää kannattaa korottaa, kun vaihtoehtona oli tämä hallituksen esitys, jossa ainoastaan neljännen ja viidennen lapsen kohdalla näin tehdään. Mutta meidän omassa vaihtoehtobudjetissamme on kyllä tämä korotus, meidän oma korotus, 10 euroa tuotu kaikille lapsille, ei pelkästään neljännelle ja viidennelle lapselle siellä perheessä.

18.34 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rinteen hallituksen ensi vuoden budjetissa ympäristölle ja ilmastolle haitallisten yritystukien määrä kasvaa 100 miljoonalla eurolla. Kun vihreät ovat hallituksessa, ympäristölle ja ilmastolle haitalliset yritystuet kasvavat 100 miljoonalla. Vielä ennen vaaleja myös keskusta ja kaikki nykyiset hallituspuolueet olivat sitä mieltä, että ilmastolle ja ympäristölle haitallisia — haitallisia — yritystukia pitää voida leikata. No, mitä hallitus keksi? Hallitus keksi, että leikataan parafiinisen dieselöljyn verotukea, joka on itse asiassa tuki kaikista puhtaimmalle dieselille. Ei se ole haitallinen tuki, vaan se on itse asiassa ympäristölle hyödyllinen tuki.

Me teemme toisella tavalla. Me olemme valmiita leikkaamaan esimerkiksi kivihiihtä korvaavien investointien tehottoman energiatuen, se on yhtenä osana täällä. Me teemme myös oppositiossa niin kuin olemme ennen vaaleja kertoneet. Ja tämä on mielestäni vastuullista. Ja me kohdennamme näitä rahoja [Puhemies koputtaa] jopa 140 miljoonaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan, muun muassa palautamme Suomen Akatemialle siltä leikatut rahat.

18.36 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pakko on todellakin keskustan edustaja Kempille ihan kertoa, että älä ole huolissasi, kyllä perussuomalaiset ovat suomalaisen maatalouden puolella. [Hilkka Kemppi: Hyvä!] Me olemme jopa suomalaisen turvetuottajankin puolella, mikä on eri kuin teillä. Teillä on tietysti oma riippanne siitä, että olette vasemmistohallituksessa vihreitten kanssa, jotka tietenkin määräävät tahdin, niin kuin tässä on nähtykin. Tietysti ymmärrän myös sen, että kannatuslukeumat tietysti aiheuttavat sen, että on pakko meitä kohtaan hyökätä ja kyseenalaistaa. Kuiten-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

kin moneen kertaan tämän päivän aikana on tuotu esille se, mistä yritystuista me otamme, ja on kerrottu se, että emme me maataloudesta ota näistä meidän 100 miljoonasta yhtä ainuttakaan miljoonaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja näin. Nyt mennään takaisin puhujalistaan.

18.37 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Budjetti on arvotekoja. Täällä on puhuttu paljon vanhusten palveluista. Me tarvitsemme toimia tässä ja nyt. Vaihtoehtobudjettissamme panostetaan vanhuspalveluiden kokonaisuuteen, niin ympärivuorokautiseen hoivaan, kotihoitoon kuin omaishoitajienkin jaksamiseen. Kokoomuksen budjettiin sisältyy tuhat uutta hoitajaa ympärivuorokautiseen hoitoon ja tuhat uutta hoitajaa kotihoitoon, ja lisäksi laitamme merkittävän summan myös ihan kokonaisuudessaankin vanhuspalveluiden kehittämiseen. Lisäyksemme on yli kymmenkertainen suhteessa hallituksen esitykseen. Tällaisia konkreettisia tekoja me odottaisimme hallitukseltakin sen sijaan, että viitataan aina valmisteluun tai vuoteen 2023.

Lisäksi esitämme hoivavapaan pilotointia työn ja läheisen hoidon yhdistämisen tueksi. Tämä on tärkeää esimerkiksi silloin, kun läheinen omainen on vaikkapa saattohoidossa.

Kokoomus ei myöskään halua heikentää kotitalousvähennystä, kuten hallitus. Sen sijaan me esitämme siihen parannusta yli 75-vuotiaille. Itselleni jäi täällä tänään käydyissä keskusteluissa huoli, että vastustaako ministeri Lintilä ja hallitus yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennyksen parantamista. Sellainen vaikutelma keskustelusta jäi. On tärkeää ymmärtää, että kotitalousvähennys helpottaa monen ikäihmisen pärjäämistä kotonaan. Lisäksi se helpottaa lapsiperheiden arkea, luo työpaikkoja — kyllä, itse asiassa tämä on yksi yrittäjyystoimi myöskin, jota hallitus voisi käyttää — ja vähentää harmaata taloutta. Arvovalinta sekin.

18.38 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikalla olijat! Tuossa edellisessä puheenvuorossa jäi hieman kesken se, mitä kokoomus tekee. Hyvät hallituspuolueiden edustajat, te kolme, jotka edelleen täällä salissa jaksatte olla, kuunnelkaa.

Kokoomus parantaa kotitalousvähennystä. Me emme siis leikkaa, niin kuin Rinteen hallitus on tekemässä. Kokoomus tekee itse asiassa kotitalousvähennykseen vielä uuden 75 plus -korotuksen. Tämä antaisi ikääntyville, 75 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille, paremmat mahdollisuudet käyttää muun muassa kotipalveluita ynnä muuta sellaista kotiapua, ja asiantuntijoiden mukaan tämä myös vahvistaisi lopulta valtiontaloutta. Ulkopuoliset ovat arvioineet, että tämän tyyppinen kohdennettu panostus näille ikäihmisille siirtäisi jopa 14 000 ikäihmisen laitoshoitoon tai vahvempaan hoitoon siirtymistä tai joutumista, ja kun puolella vuodella se siirtyisi, niin merkitykset olisivat isoja. Pääministeri Rinteelle voisi sanoa, että saa käyttää, pitäisi käyttää.

Lisäksi kokoomuksen vaihtoehto lisää jokaisen suomalaisen työstä ja eläkkeestä käteen jäävää rahaa merkittävästi. Tähän vaikuttaa muun muassa se, että ansiotuloverotusta kevennetään, mutta myös varhaiskasvatusmaksuja alentaissimme emmekä korottaissi bensiinin ja dieselin hintaa, ja lisäksi alentaissimme sähkön hintaa.

Arvoisa puhemies! Nostan esille vielä muutaman huomion. Kokoomuksen vaihtoehtosa kärkiä ovat hallitusta suuremmat panostukset osaamiseen, koulutukseen ja sivistykseen kuten myös turvallisuuteen. Kokoomus esittääkin, että valtion omaisuutta ei käytetä arjen

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

menojen kustantamiseen saatikka vaalilupausten holtittomaan lunasteluun. Kokoomus on valmis myymään valtion omaisuutta vain, jos tämä raha käytetään aitoihin panostuksiin tulevaisuuteen, ja me osoitammekin tästä korkeakouluille miljardin pääomittamiseen. Tämä miljardi 5 prosentin tuotolla tuottaisi vuositasolla 50 miljoonaa euroa lisää ammattikorkeakouluille ja yliopistoille, eikä siis vain kahtena vuonna, vaan pitkälle myös lapsillemme ja lapsenlapsillemme.

Lisäksi kokoomus käynnistäisi rakennustyöt pääradalla ja Turun tunnin osalta jo ensi vuonna. Me osoitamme tähän tarvittavat varat jo ensi vuoden budjettiin, ja lisäksi haluamme laittaa koko Suomea kuntoon osoittamalla merkittävästi lisää rahaa kaupunkien, kaupunkiseutujen, seutukaupunkien ja kuntien asumiseen ja liikenteen hankkeisiin.

Koulutukseen me panostamme enemmän kuin Rinteen hallitus muutenkin. Me olemme varanneet esimerkiksi 80 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta ammattikoulujen opettajapulaa helpottamaan. Me emme siis palkkaisi Rinteen hallituksen tapaan opettajia vain pariaksi vuodeksi, vaan me palkkaisimme heidät pysyvästi, sillä tarvekin on pitkäaikaisempi. Meillä on myös pysyvää rahoitusta siihen, että maahan saadaan oikeasti 1 000 poliisia lisää — eli yli 8 000 poliisia — ja me pidämme tämän turvallisuuslupauksen. Meillä on myös puuttuvat rahat kertausharjoituksiin ja Puolustusvoimien henkilöstön palkkaamiseen. Tässä vain muutamia nostoja näiltä sektoreilta.

Arvoisa puhemies! Iso asia kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on se, että me emme vain lupaa ikäihmisille parempaa hoivaa. Me osoitamme vanhustenhoitoon 150 miljoonan euron pysyvän rahoituksen ikäihmisten pakettiin. Tällä rahalla palkattaisiin ensi vuonna maahamme vähintään 1 000 uutta hoitajaa kotihoitoon ja 1 000 hoitajaa ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Se olisi aito panostus ikäihmisille tässä tilanteessa, kun viestit vanhustenhoidosta ministeri Kiurun ministerikaudella vain koko ajan pahenevat. Ja myös valvontaa tehostettaisiin. Me otimme opiksi ja esille tulleet huolet vakavasti, ja toisin kuin Rinteen hallitus olisimme valmiita panostamaan vanhustenhoitoon merkittävästi lisää jo ensi vuonna. Pelkät ministeri Kiurun puheet kun eivät ongelmia ratkaise.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vastuullinen vaihtoehto on konkreettinen ja hyvä esimerkki siitä, että Rinteen hallituksen velanoton politiikalle on olemassa oikeudenmukaisempi ja vastuullisempi vaihtoehto. Voisinkin ehdottaa, että eduskunta voisi yksimielisesti joulukuussa hyväksyä tämän kokoomuksen vaihtoehtobudjetin Suomen budjetiksi vuodelle 2020, sillä se olisi suomalaisille ja Suomelle Rinteen esitystä parempi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, ihan joka puheenvuoron tai joka toisenkaan puheenvuoron jälkeen emme mene debattiin. Koetetaan pysyä puhujalistassa.

18.44 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Tällaisessa vaihtoehtobudjettikeskustelussahan pitkään — ja yleensäkin budjettien tekemisessä — puhutaan enemmänkin puolueitten linjoista kuin siitä, että oltaisiin tarkkoja kaikissa nyansseissa. Ja se tietysti on toisaalta turhaakin, koska jos mietitään hallituksen budjettia ajatuksena, niin sen budjetin pohjalla on 60 000 uutta työpaikkaa, ja asiantuntijat sanovat, että se tippuu 5 000:lla. Eli tavallaan joka tapauksessa siinä enemmänkin puhutaan niistä asioista, mitä haluttaisiin tehdä jonkunlaisilla summilla.

Niin kuin aikaisempia puheitani käytin siihen, kun ei pystytä kuitenkaan mittaamaan, kuinka paljon jollain asialla on sitten niin sanotusti positiivisia vaikutuksia. Jätin itse asiassa yhden asian edellisestä puheestani vielä ihan omaksi aiheekseen, mikä on koululaisten

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

mielenterveys ja kiusaamisen ehkäiseminen. Ne ovat asioita, missä loppupeleissä suhteellisen pienellä panostuksella siihen tulokseen nähden saadaan niin sanotusti sinne plussapuolen koriin tavaraa johtuen siitä, että ei jouduta niin paljon kaikennäköisessä muussa menossa lyömään rahaa lisää tähän ongelman ratkomiseen. Se on kuitenkin täälläkin moiseen kertaan puhuttu ongelma, minkä kaikki tunnistavat. Tuskin täällä 200 edustajasta kukaan olisi eri mieltä tästä asiasta, että siihen nuorten syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisemiseen, esimerkiksi kouluissa, pitäisi panostaa.

Mutta pakko on sanoa, että niin siitä ovat puhuneet varmasti edelliset hallitukset ja sitä edelliset hallitukset ja eduskunnat, mutta siitä huolimatta sitä ei ole kunnolla saatu minkäänäköiseen järjestykseen. On kyllä luotu kaikennäköisiä järjestelmiä. Mutta se on sellainen asia, mihin toivoisin erityisesti tulevan hallituksen, jollei tämä meidän budjettimme nytten mene tällaisena läpi joulukuussa, joka tapauksessa panostamaan huomattavasti enemmän, mitä se näkyy ainakin hallituksen omassa budjettiesityksessä.

18.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä käyty oppositio puolueiden budjettiesitysten käsittely on ollut toki värikästä, ja sanaa on käytetty vahvasti. Sitä ei tietenkään eduskunnassa pidäkään pelätä, se on aivan oikein, että puhutaan ja oikeilla nimillä.

Mutta perussuomalaisten asioihin — ennen kuin edustaja Laakso poistuu — pari huomiota. Kun te teitte tämän budjettiesityksen, olisin toivonut, että ne luvut, mitä te esitätte, olisivat olleet edes sinnepäin. Nimittäin tämä eläketulovähennyksen ja ansiotulovähennyksen tasavertaistaminen, että kaikilla olisi samanlainen veromäärä per henkilö, jos tulo on sama, olkoon sitten eläke- tai ansiotuloa — tässä laskelmassa on kyllä aika karkea virhe. Nimittäin valtiovarainministeriössä talousosastolla lasketaan erittäin tarkasti kaikki vaikutukset, ihan varmasti lasketaan, kuten budjettineuvotteluissa olleet kaikki tietävät, siellä lasketaan viimeinenkin sentti kohdalleen. Tässä teidän laskelmassanne ei ole kuin 350 miljoonan heitto, ja jos me haluamme tässä talossa löytää sen tien, jota pitkin voimme voittaa äänestäjien kunnioituksen, se ei kyllä löydy 350 miljoonan kupruja tekemällä.

Jos sitten katsotaan vaikka maatalouspolitiikkaa ja aluepolitiikkaa ja verontasausjärjestelmää yleensä tässä talossa, niin te, arvoisat perussuomalaiset, olette esittäneet — vaikka teidän johtonne ei ole nyt paikalla — maataloustukien vähentämistä, mikä johtaisi välittömästi niiden 300 000 työpaikan vaarantumiseen, joita Suomessa elintarvikesektorilla on. [Sheikki Laakson välihuuto] Mistä, mistä meille tulisivat, arvoisat edustajat, ne raaka-aineet, joita elintarviketeollisuus jalostaa meille suomalaisille ja vähän vientiinkin? Älkää hyvät ihmiset leikkikö tällaisilla asioilla, ne ovat niin haudanvakavia asioita. Siinä leikitään suomalaisilla työpaikoilla, suomalaisten maatilojen kohtaloilla ja maanviljelijöiden tulevaisuudella. Tämä on erittäin vakava juttu. [Sheikki Laakson välihuuto] Ja sitten jos halutaan nähdä se tulevaisuus, mikä meillä on, jos maataloustuotanto tästä maasta loppuu — se johtaa siihen, että sen jälkeen alkaa terveysvaikutuksissa pikkuhiljaa tulla miinusta ja rankasti.

Toivon, että talousarvioesityksenne ja vaihtoehtobudjettinne perustuisivat todellisiin lukuihin eivätkä sellaisiin toivottuihin summiin, joita voisi olla. Tässä teidän laskelmassanne on käytetty kahta tapaa: toinen on se, mikä on esitetty siellä aloitteessa, ja sitten on toisella tavalla, eri perusteella lasketut vaikutukset. Jos jonkun laskelman tekee, niin kannattaa laskea samalla perusteella sekä esitys että siitä aiheutuvat vaikutukset. Näin saadaan oikea, rehellinen lopputulos.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Ja toinen juttu sitten on — sinänsä niin kuin perussuomalaiset ovat esittäneet — valtionosuusjärjestelmässä olevan verontasausjärjestelmän poisto. Se on kuulemma kepulais-ta aluepolitiikkaa. Jos se tehtäisiin, niin Suomessa noin 150 kuntaa menisi pitkälleen välitömästi. Kuka siitä vastuun kantaisi? Jos tässä maassa tuhotaan se yhteisvastuun periaate, mikä on tätä maata pitänyt pystyssä toistasataa vuotta, niin minä toivon hartaasti, arvoisat kollegat, että koskaan en sitä päivää näe. Se on niin karmeaa päivää, että toivon, ettei sitä päivää koskaan minun silmiäni eteen tuoda.

Sitten kokoomuslaisten budjetista sen verran, että teillä oli ihan perusteltu budjetti, joka oli ehkä varmaan teidän mielestänne, kokoomuslaisten edustajien, kollegoiden mielestä paras mahdollinen. Mutta kun katsoo siellä näitä veronkevennyksiä, niin kannattaa muistaa jokaista esitystä tehdessä, että suomalaisen verojärjestelmän idea on ollut, että otetaan niiltä, joilla on ansiotuloja tai muita tuloja enemmän, ja niiltä, joilla on vähemmän, autetaan pikkusen, että he pärjäävät elämässään kohtuullisesti eteenpäin. Tätä periaatetta meidän kannattaa tässä talossa, arvoisat kollegat, vaalia vielä ensi vuonnakin. Lähimmäisemme hädän, tuskan ja hänen taloudellisesti vaikean asemansa huomioiminen kannattaa pitää mielessä koko ajan, koska se on suurta viisautta ja se kantaa sitten sitä hedelmää, jota yhteiskuntarauhaksi nimitetään. Tätä hartaasti teiltä toivon, arvoisat kollegat.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä toivoisin — anteeksi, yksi kommentti jäi sanomatta. Kristillisdemokraattien budjettiesitystä pidän realistisimpana. Siellä on hyviä esityksiä, perusteltuja esityksiä. Soisinpa melkein tuon tavan leviävän yleisemminkin oppositiossa, että tuolla samalla tavalla tehtäisiin vastuulliset aloitteet, koska sillä tavalla pääsemme eteenpäin, että sieltä löytyy esitys, miten se tehdään ja paljonko se maksaa. Aivan kuten edustaja Kemppe omassa puheenvuorossaan mainitsi, että jos ostaa tavaraa kaupasta, kannattaa mennä kassan kautta. Siellähän se punnitaan ja tiedetään samalla, paljonko se maksaa.

Näillä perusteilla, arvoisa herra puhemies, arvostan suuresti tätä tämän päivän antia. Osan aikaa kuuntelin tuolta työhuoneestani tätä keskustelua erään toisen asian tiimoilta ja samalla kuuntelin keskustelussa tulevia hyviä kommentteja. Toivon, että tämä menettely jatkuu ja, niin kuin ministeri Mika Lintilä omassa puheenvuorossaan sanoi, että näitä esityksiä tullaan tulevaisuudessakin tekemään laadukkaasti, arvokkaasti, ja sitähän ministeri Lintilä toivoi, että myös keskustelu, arvoisa puhemies, tässä salissa olisi arvokasta ja hyvin pitkälle kantavaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tätä me toivomme kaikki.

18.52 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Onneksi tässä eduskunnassa on vaihtoehto, joka haluaa pitää Suomen visusti työn ja yrittämisen maailmassa eikä siirtää Suomea tulonsiirtojen maailmaan, vaihtoehto, joka haluaa kannustaa ahkerien Suomea eikä lannistaa Suomea köllöttely-yhteiskunnaksi. Se on kokoomuksen vaihtoehto. Olemme esittäneet Rinteen pikavippihallituksen, hattarahallituksen, ensi vuoden budjettiesitykselle uskottavan ja järkevän vaihtoehtobudjetin. Sen mukaan jokainen suomalainen saa pitää oman työnsä hedelmistä nykyistä suuremman osan. Sen mukaan työnteko ja yrittäminen on nykyistä kannattavampaa. Sen mukaan palveluihin, kuten koulutukseen, tehdään pysyviä lisäpanostuksia. Varjobudjetiksikin tätä on saatettu kutsua, vaikka varjon sijaan tarjolla on tulevaisuudennäkymiä. Niitähän ei luoda yhteiskuntaan veroja kiristämällä ja ihmisten arkea kurjistamalla, kuten hallitus näyttää luulevan, vaan tulevaisuuden näkymiä luodaan lisäämällä Suomeen työtä ja hyvinvointia. Ja niitä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa toden

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

totta Suomeen lisätään. Asiantuntija-arvioiden mukaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetti lisää yli 60 000 uutta työpaikkaa Suomeen — siis yli 60 000 ihmiselle työpaikka. Se on paljon.

Rinteen hallitus ei ole vielä esittänyt ainuttakaan keinoa, jolla riippumattomien asiantuntija-arvioiden mukaan lisättäisiin merkittävästi työllisyyttä. Sen sijaan eduskunnan tietopalvelu on laskenut, että hallituksen ensi vuodeksi suunnittelemat toimet jopa heikentävät työllisyyttä 5 000:lla. Suomelle olisi siis ollut parempi, että Rinteen hallitus ei olisi tehnyt mitään. Kokoomuksen vaihtoehdon yli 60 000 uutta työpaikkaa perustuu 18 työllisyyskeinoon, jotka ovat myös hallituksen käytettävissä — saa tehdä.

Me ymmärrämme, että kun ahkeruudesta palkitaan, kaikki voittavat. Siksi kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa niin palkansaajalle, yrittäjälle kuin eläkeläiselle jää enemmän käteen kuin hallituksen budjettiesityksessä. Verot kevenevät, arki helpottuu. Eniten voittavat lapsiperheet, joille jää keskimäärin käteen 650 euroa enemmän kuin Rinteen hallituksen budjettiesityksessä.

Haluamme, että ensi vuonna ansiotuloverotusta kevennetään tähän vuoteen verrattuna kaikkiaan miljardilla eurolla kaikissa tuloluokissa. Pidämme kiinni siis työmiljardista, veronkevennyksestä, jonka esitimme ennen vaaleja. Näin parantaisimme työnteon kannustimia ja tukisimme työllisyyden kasvua. Rinteen hallitus on sen sijaan antamassa työn verotuksen kiristyä ensi vuonna ja on leikkaamassa myös kotitalousvähennystä. Keskituloinen kahden palkansaajan perhe menettää jatkossa 320 euroa vuodessa pelkästään työn verotuksen kiristymisen vuoksi.

Kokoomus haluaa Suomesta siis kannustavamman. OECD:kin on kiinnittänyt aivan oikein huomiota siihen, että Suomessa työn verotus on ankaraa. Esimerkiksi keskituloiselle palkansaajalle jää käteen yli 2 000 euroa vähemmän Suomessa kuin vastaavalla palkalla Ruotsissa. Lisäksi jos Suomessa keskituloinen saa 100 euron palkankorotuksen, verottajalle menee tästä lähes puolet, kun taas Ruotsissa keskituloinen saa pitää kaksi kolmasosaa tienaamistaan lisäansioista. Vaihtoehtobudjetissamme esimerkkiperhe Virtasilla, jonka kahden päiväkotikäisen lapsen vanhemmat käyvät töissä ja saavat suomalaista mediaanipalkkaa, reilu 3 000 euroa, olisi ensi vuonna noin 1 900 euroa enemmän käytössä kuin hallituksen valitsemalla linjalla — siis 1 900 euroa enemmän rahaa käyttöön. Se on perheille paljon.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi haluan nostaa esille sen, että kokoomus pitää myös suomalaisen autoilijan ja yrittäjän puolta. Haluamme perua autovastaisen hallituksen ajaman historiallisen kertakiristyksen polttoaineveroihin. Nehän tuovat paljon autoileville perheille jopa yli 300 euron laskun vuodessa. Ne rankaisevat suomalaisia yrittäjiä ja teollisuutta pitkien välimatkojen maassa. Esimerkiksi uusimaalaiselle maanrakennusyrittäjälle polttoaineveron korotus tarkoittaa yli 10 000 euron lisälaskua vuodessa. Tämä ei meille sovi. Me ymmärrämme, että ihmiset autoilevat ahkeruuttaan, toimeliaisuuttaan ja yritteliäisyyttään — siis mennäkseen töihin. Juuri sitä Suomi tarvitsee.

18.57 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Tästä edustaja Vestmanin puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Kokoomus uskoo siihen, että päästöt vähenevät teoilla, eivät aikeilla. Näin ympäristövaliokunnan jäsenenä on ollut valitettavaa seurata sitä keskustelua ja myöskin asiantuntijoiden puheenvuoroja, että nyt hallituksen teot eivät olisi jatkamassa sitä linjaa, miten Suomi on aikaisemmin sitoutunut päästöjen vähentämiseen. Kokoomus lähtee siitä, että meillä on mahdollisuus tehdä näitä päästövähennyksiä, mutta tärkeää on

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

myöskin se, että kun Suomi elää viennistä, niin me enemmän ja paremmin valjastamme meidän yritystukemme palvelemaan nimenomaan puhtaampia teknologioita ja uutta tutkimusta. Kokoomus esittää sille puolelle uusia kohdennuksia ja nimenomaan niin, että kohdistaisimme muun muassa pysyvästi 140 miljoonaa euroa, jotka tästä yritystukileikkauksista otettaisiin, tänne tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan, ja sieltä pystyttäisiin sitten uudelleenkohdennuksen jälkeen myöskin niitä vientieuroja odottamaan.

On tärkeää myöskin, että panostetaan raiteisiin, ja hallitus niihin myöskin panostaa, mutta nopeisiin raideyhteyksiin panostaminen tarvitsee myöskin nopeampia tekoja. Ei voida ajatella niin, että Suomi päättyy tuohon Tampereelle, ja siinä mielessä kokoomus esittäisi suunnittelumäärärahaa pääradalle ja Ouluun asti, koska on tärkeää, että päärata toimii sinne pohjoiseen asti. Meillä on siellä hyvin valitettavia pullonkauloja, jotka sitten matkustajaliikenteen mutta myöskin tavaraliikenteen ja vientieurojen kuljettamista ehkäisevät. Meillä on myöskin se ongelma — tai ongelma ja ongelma — että kun ne tonnit, jotka siellä pääradan pohjoisosassa liikkuvat, eivät äänestä ja ne eivät pidä täällä salissa niin suurta ääntä, meidän pohjoisen edustajien on tuotava esiin se, että raideliikenne tarvitsee nimenomaan satsauksia sen viennin näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi: Kun tuossa muutamat muut puheenvuorot käsittelevät muun muassa kotitalousvähennystä, niin näitten eri ryhmien vaihtoehtobudjeteista jäi sanomatta, että kristillisdemokraateilla on hyviä tavoitteita. Ehkä jotkut keinot ovat erilaisia, mutta erityisesti ilahduin tästä rohkeasta asumistukimenojen esiin nostamisesta ja siihen liittyvistä avauksista. Ensi vuonnahan on tarkoitus tulla myöskin tämä asuntopoliittinen selonteko, ja on tärkeää, että me pystymme keskustelemaan, minne meidän yhteiskunnan miljardit menevät, koska ne ovat melkein puolitoistakertaistuneet tässä reilun kymmenen vuoden aikana. PS:llä toimet ylivelkaantuneiden ihmisten ja sisäilmaongelmien kanssa painivien kanssa olivat hyviä. Liike Nytilä ei ollut ehkä ihan niin konkreettisia toimia, mutta oli sieltäkin [Puhemies koputtaa] löydettävissä jotain hyvää.

19.00 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kysyisin, tietääkö puhemies tai arvokollegat, millä sanoilla Kokoomusnuoret eilen kuvasi kokoomuksen vaihtoehtobudjettia Twitterissä. Nimittäin Kokoomusnuoret kuvasi sitä näin, seuraavilla sanoilla: ”taatusti oikeistolaisin vaihtoehtobudjetti”. Kun katsoo, mitä kokoomuksen vaihtoehto on syönyt, tähän tviittiin on helppo yhtyä. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti nimittäin ottaa köyhiltä ja jakaa parempiosaisille. Ylimoitettut veronalennukset kustannetaan eläkevaroja syömällä. Kokoomus haluaa ottaa työllisyysrahastoista valtion budjettiin 500 miljoonaa euroa joka vuosi.

Budjetti siis rahoitetaan syömällä säästöjä, ja tämä tehdään viemällä työttömien eläkkeet. Ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta ei kertyisi eläkettä kokoomuksen mallissa enää ollenkaan. Erityisesti varakkaita hyödyttävä veroale pahentaisi tulevaisuuden eläkeläisköyhyyttä. Lähes 600 miljoonan euron leikkaukset toimeentulotuesta, asumistuesta ja työttömyysturvasta, ja lopputulos on: kaikkein köyhimmän viidenneksen tulot tippuvat ja vähävaraisimpien ahdinko syvenee.

Hallituksen budjettiin verrattuna kokoomuksen vaihtoehto alentaisi siis tuloja kaikkein pienituloisimpien kohdalla ja kasvattaisi tuloja kaikkein hyvätuloisimpien osalta. Pienituloisten tulojen lasku johtuu ennen kaikkea työttömyysturvan ja toimeentulotuen leikkauksista. Onneksi tämä hallitus on tehnyt toisenlaisen arvovalinnan, ja me olemme sitoutuneet eriarvoisuuden vähentämiseen, emme kasvattamiseen. Tähän loppuun voikin helposti yh-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

tyä kokoomusnuorten näkemykseen: kokoomuksen vaihtoehtobudjetti on taatusti oikeistolaisin budjetti, joka on nähty viime vuosina.

19.03 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Edellinen puheenvuoro sisälsi useita sellaisia väitteitä, joita olisi syytä korjata. En käy tässä nyt niitä käymään läpi mutta totean, että kyllä kokoomuksen vaihtoehtobudjetti pitää sisällään hyvinkin vastuullisen esityksen. Siinä satsataan monellakin tapaa hyvinvointiin, tulevaisuuden Suomeen, ja sillä tavalla, että se on myöskin rahoituksen pohjalta kestävä. Koen, että se on myöskin hyvin sosiaalisesti oikeudenmukainen eikä siinä ole sellaista eriarvoisuutta lisäävää vaikutusta, jos katsotaan näitä arvioita, mitä olemme saaneet.

Mutta menen varsinaiseen omaan puheenvuorooni:

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti sisältää todellisia tulevaisuustekoja. Siinä katse on luotu kauemmas. Yritysten sijoittumisen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat osaamis pohja ja saavutettavuus, ja niihin esitämme rohkeita investointeja, jotka luovat edellytyksiä myös tuleville vuosikymmenille.

Elinkeinoelämän ja Suomen menestyksen kannalta pidän vaihtoehtobudjetin tärkeänä elementtinä sitä, että korkeakoulujen pääomituksen esitetään miljardia euroa. Lisäksi koko koulutuspolkuun tehdään panostuksia ja tutkimusrahoitusta vahvistetaan. Olemme sitoutuneet nostamaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksen tason 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Pieni Suomi pärjää vain satsaamalla osaamiseen.

Samoin erittäin tarpeellinen esitys on kahden miljardin euron lisäyksesitys väyläinvestointeihin. Päärata tarvitsee kipeästi lisää kapasiteettia ja nopeutta. Sitä me pendelöijät saamme päivittäin todistaa. Pasila—Riihimäki-välin rakentaminen olisi syytä saattaa liikkeelle välittömästi, ja siihen vaihtoehtobudjetissamme on varattu 273 miljoonaa euroa. Kun puhutaan pääradasta, niin itse asiassa on syytä puhua päärata plussasta, koska päärataan kytkeytyy myöskin monia muita keskeisiä yhteyksiä. Samoin Turun tunnin junan ensimmäistä yhteyttä, Espoon kaupunkirataa, on nyt saatava liikutettua eteenpäin, itäisten yhteyksien suunnittelua unohtamatta. Koko Suomessa on tarvetta nopeuttaa ja parantaa keskeisiä yhteyksiä, sillä raideyhteyksien edistäminen palvelee niin liikkuvia ihmisiä ja yrityksiä kuin ilmastotavoitteitakin. Kuten vaihtoehtobudjetissamme todetaan, miljardien hyötyjä ei synny ilman miljardiluokan investointeja.

19.05 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti on todellinen vaihtoehto Suomelle. Se on tulevaisuusbudjetti, joka lisää työllisyyttä. Siinä missä hallituksen vaihtoehto vähentää työllisyyttä, niin puolueettomien ja riippumattomien eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan kokoomuksen vaihtoehto lisää työllisyyttä 60 000:lla. Se on merkittävää, koska kaikkien niiden hyvien rahoitustarpeiden ja kohteiden, joihin haluamme laittaa rahaa, rahoitus riippuu nimenomaan siitä, saammeko työllisyyden nousuun. Meidän vaihtoehdollamme se onnistuu.

Kun pystymme tekemään panostuksia, itselleni erityisen tärkeää on silloin panostaa koulutukseen ja tutkimukseen sekä lapsiin ja nuoriin. Siitä hyviä esimerkkejä ovat, että kokoomus toteuttaisi terapiatakuun ja kokoomus myös panostaa koulutukseen ja tutkimukseen enemmän kuin maan hallitus — siis enemmän kuin maan hallitus. Tästä olemme kokoomuksen sivistysvaliokunnan edustajien kanssa erityisen hyvilläämme. Kokoomus keventää työn ja eläkkeen verotusta siten, että työstä ja eläkkeestä jää enemmän käteen. Se on erittäin tärkeää ja vaikuttaa jokaisella palkansaajalla ja myös eläkeläisillä.

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Kokoomus myös budjetissaan, vaihtoehdossaan, huolehtii ikäihmisistä. Se näkyy siinä, että parannamme hoitoon pääsyä ja esimerkiksi suuntaamme erityistä parannusta kotitalousvähennykseen ikäihmisille. Vaihtoehdomme myös lisää turvallisuutta, turvaa poliisien määrän ja riittävät panostukset kansallisesta turvallisuudesta huolehtimiseen.

Kokoomuksen vaihtoehdossa liikenneyhteydet laitetaan kuntoon. Sen sijaan, että hallitus vain suunnittelee yhteyksien toteutumista, kokoomuksen vaihtoehdossa esimerkiksi nopeiden junayhteyksien ja pääradan osalta saadaan jo kuokkaa maahan, eli päästään aidosti toteutukseen. Sen lisäksi, että liikenneyhteydet laitetaan kaikkialla Suomessa kuntoon, meidän vaihtoehdomme myös aidosti vähentää päästöjä. Päästöjen vähennyksiin eivät kauniit puheet ja hyvät tavoitteet riitä, vaan tarvitaan konkreettisia tekoja. Niitä kokoomuksella on. Vaihtoehdomme kokonaisuutena luo toivoa ja osoittaa sen, että voimme investoida tulevaisuuteen syömättä suomalaisilta huomisen eväitä.

19.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On vähän harmillista, että hallituspuolue keskustan edustajat eivät nyt ole täällä paikalla kuuntelemaan, kun joudun myöntämään, että olemme tehneet virheen. Jopa kaksi virhettä.

Ensimmäinen virhe on se, että meidän painetussa vaihtoehdobudjetissamme lukee, että olemme varanneet arvonnäisäveron alarajan nostamiseen 20 miljoonaa, mutta todellisuudessa olemme varanneet siihen 40 miljoonaa. Tämä 40 miljoonaa esiintyy lukuna talousarvioaloitteessa, jonka olemme jättäneet, ja eduskuntahan käsittelee talousarvioaloitteita, eli mikä se luku pitää, joka siellä TAA:ssa sijaitsee eikä vaihtoehdobudjetissa. Toinen asia, joka on huomattu, koskee polttoaineveroa. Se hallituksen kaavailema korotus astuisikin voimaan vasta ensi kesänä, minkä tuloksena olemme budjetoineet polttoaineveron alennuksen perumiseen huomattavan summan liikaa rahaa, eli yhtäkkiä meille ilmestyikin budjettiin 170 miljoonaa lisää katetta. On vähän hämmästyttävää, kuinka keskustapuolue, joka syyttää meitä 500 miljoonan ylityksestä, ei ole huomannut tätä asiaa, että meillä onkin siellä 170 miljoonaa rahaa, jota ei edes tarvitsisi olla ja jonka voimme käyttää ihan mihin haluamme vaihtoehdobudjetissamme.

Toinen mielenkiintoinen yksityiskohta: Pääministeri Rinne puhui eläkeläisten verotauksestamme aiemmin päivällä ja itse asiassa myönsi, että sosiaalidemokraattien johtama hallitus yliverottaa eläkeläisiä 350 miljoonan verran. Nyt perussuomalaiset olisivat tätä yli-
verottamista kompensoimassa alkuunsa 50 miljoonalla — jostain täytyy aina aloittaa — ja nyt onkin mielenkiintoista, aikooko hallitus tukea perussuomalaisten ajatusta siitä, että eläkeläisten verotusta tuotaisiin edes tuon verran lähemmäs palkansaajien verotusta. Nyt pääministeri valitettavasti ei ole vastaamassa tähän kysymykseen.

Ihan noin yleisellä tasolla toteaisin, että vaihtoehdobudjetti on paperi, jossa on tietysti lukuja ja miljoonia ja konkreettisia ehdotuksia, mutta ennen kaikkea se on paperi, jolla tuodaan esille puolueen linjaa. Ensi vuodelle voi esittää ihan tässä oikeassa elämässä vain rajallista määrää asioita, ei voi tehdä maailmaa mullistavia muutoksia, ja laiva kääntyy hitaasti valtionaloudessa, mutta vaihtoehdobudjetissa me tuomme myös esille sitä linjaa, miten perussuomalaiset haluaisivat suuressa mittakaavassa muuttaa erityisesti Suomen EU-politiikkaa ja maahanmuuttopolitiikkaa, jotka molemmat ovat miljardien ja taas miljardien menoeriä seuraavien vuosien aikana. Mikä on tilanne kolmen vuoden päästä? Mikä on tilanne viiden vuoden päästä? Viiden vuoden päästäkin ollaan vielä seuraavalla EU:n rahoituskehyskaudella, ja silloin vaikuttavat ne budjettisäännöt, joita nyt Suomen hallitus on hyväksymässä hyvinkin hölläkätisesti. Jos perussuomalaisten linjaa noudatettaisiin, valtion-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

talous pitkällä tähtäimellä, tämän vaihtoehtobudjetin antamalla suuntaviivoilla, säästäisi miljardeja euroja näistä kyseisistä suomalaisten kannalta toissijaisista menoeristä ja voisimme siirtää ne suomalaisten hyvinvointiin ja terveyteen ja turvallisuuteen.

19.11 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalainen Suomi on turvallinen. Siellä toteutuvat sekä oikeus että kohtuus. Kansalaisten ei tarvitse pelätä, ja he tuntevat, että rangaistukset ovat oikeudenmukaisia. Ulkorajamme ovat turvattuja, ja Suomessa on toimintakykyiset asevelvollisuuteen ja laajaan reserviin perustuvat puolustusvoimat sekä poliisi, joka näkyy ja on lähellä. Näin on tänne meidän kirjaamme kirjattu, ja se on todellisuutta, että Suomessa tarvitaan enemmän poliiseja ja pikaisesti. Tähän olemme kiinnittäneet huomion tässä vaihtoehtobudjetissamme.

Täällä on toinen asia, joka on omaa sydäntäni lähellä, ja haluan sen täältä nostaa esiin:

”Sopimussotilaat: Puolustusvoimat on joutunut sopeuttamaan menojaan kohtuuttomasti kuluvan vuosikymmenen aikana. Vaikka pieniä parannuksia tilanteeseen on tullut viime vuosina, kuten reservin määrän nostaminen lähemmäs tarvetta, tarvitaan edelleen lisää henkilökuntaa varusmiesten koulutustarpeisiin. Kantahenkilökunnan lisäämisen myötä reserviä voidaan kasvattaa takaisin kestävään määrään, eli noin 350 000 sotilaaseen, sekä yleistä koulutustasoa parantaa. Valitettavasti hallitus on kuitenkin tekemässä päinvastoin ja vähentämässä sopimussotilaiden määrää, joiden panos varusmiesten koulutuksessa on merkittävä.”

Tämä on semmoinen asia, minkä eritoten haluaisin, että hallituspuolueet nostaisivat meidän vaihtoehtobudjetistamme omaan budjettiinsa ja saataisiin tämä asia kuntoon ja turvattua Suomen puolustusvoimien koulutus.

Lyhyestä virsi kaunis — tämä oli tässä.

19.14 Marko Kilpi kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan puhua tässä kohtaa kahdesta suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan peruspilarista: turvallisuudesta ja terveydestä, ja tarkemmin sanottuna vielä mielenterveydestä. Mielenterveyspotilaan hidas hoitopääsy on yhteiskunnalta kallista leikkiä ihmisten elämällä. Joka toinen suomalainen kärsii jossain elämänsä vaiheessa mielenterveyshäiriöistä, mutta vain puolet saavat tarvitsemaansa hoitoa. Avun hakeminen mielenterveysongelmiin on pitkä prosessi, joka voi kestää jopa vuoden. Tutkimuksen mukaan varhaisessa vaiheessa tarjottu apu mielenterveyspotilaille voi vähentää pidemmän terapian tarvetta ja näin säästää merkittävästi kustannuksia. OECD:n mukaan mielenterveyden häiriön kustannukset Suomelle ovat jopa 11 miljardia euroa vuodessa — 11 miljardia. Noin puolet työkyvyttömyyseläkkeelle jäävistä suomalaisista puutoa pois työelämästä mielenterveyssyistä.

Rinteen hallituksen tavoitteena on, että työttömyysaste on hallituskauden päättyessä 4,8 prosenttia, kun se tällä hetkellä on yli 6 prosenttia. Mikäli hallitus haluaa päästä tavoitteeseen, tulee silloin panostaa mielenterveyden edistämiseen. Oikea-aikainen hoitopääsy vähentää parhaiten mielenterveysperusteisia työkyvyttömyyseläkkeitä ja työpoissaoloja. Siksi terapiatakuu täytyy toteuttaa nyt, jotta ihminen pääsee hoitoon kuukauden, ei vuoden, sisällä. Suomalaista mielenterveysosaamista tulee vahvistaa etenkin kouluissa, mutta myös työpaikoilla, koska mielenterveys on meidän kaikkien oikeus.

Burnout on poliisissa kasvanut ammattitaudiksi, juttupinot ja tutkinta-ajat sen kuin kasvavat. Koko ajan vakavampia rikoksia jätetään tutkimatta, mikäli epäilty ei ole heti tiedossa. Massarikollisuuden puuttuminen on kovasti ontuvaa, ja se jättää huumausainerikolli-

Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

suudelle piikin täysin auki. Valtiontalouden tarkastusviraston selvityksenkin mukaan liikennevalvontaa on jätetty merkittävästi tekemättä, koska liikennesektoripoliisit ovat joutuneet hoitamaan kiireellisiä hälytystehtäviä. 100 000 poliisitehtävää jää vuosittain hoitamatta, koska ei ole ketään niihin tehtäviin lähettää. Olen moneen kertaan todennut, että poliisien määrän pitää olla vähintään 8 000. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin mukaan se olisi täysin mahdollista, sillä ehdotamme poliisin määrärahoihin 55 miljoonaa euroa pysyvää lisäystä, mikä on 5 miljoonaa enemmän kuin perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa. Suomessa poliiseja on tuhatta asukasta kohti 1,3. Jopa Islannissa on 1,9 poliisia tuhatta asukasta kohti, ja ensi vuonna tuo luku tulee Islannissakin nousemaan 2,13 poliisiin tuhatta asukasta kohti. Poliisin määrän nosto 8 000 poliisiin tarkoittaisi Suomessa vasta 1,4:ää poliisia tuhatta asukasta kohti, joten pohjoismaisessa vertailussa olisimme edelleenkin peränpitäjiä. Mutta tuo lisäys on elintärkeä, ja näistä luvuista voidaan helposti ja yksinkertaisesti todeta, kuinka ratkaiseva tuo nosto olisi.

Arvoisa puhemies! Poliisin kroonisesta resurssivajeesta johtuva syöksykierre on kerta-kaikkisesti pysäytettävä, ja kokoomuksen vaihtoehtobudjetista löytyy merkittävä sijoitus isänmaan turvallisuuteen. Se on samalla suomalaisen poliisin pelastus. [Timo Heinonen: Kokoomus pitää turvallisuuslupaukset!]

19.18 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus panostaisi pitkäjänteisesti koulutukseen ja osaamiseen sekä samalla lapsiin ja nuoriin. Hallitus puhuu koulutuksen kunnianpalautuksesta, mutta teot ovat ristiriidassa puheiden kanssa. Hallituksen koulutuspanokset ovat määräaikaista, eivät pysyviä. Tempoileva koulutuspolitiikka johtaa määräaikaisten opettajien palkkaamiseen, tutkimusrahoituksen leikkaamiseen ja koulutuksen laadun heikentymiseen.

Vaihtoehtobudjetissamme varmistetaan, että kunnianhimoiset tavoitteet ja lisäpanokset todella tukevat toisiaan. Hallituksen vaihtoehdossa tilanne johtaa pahimmillaan koulutuksen laadun heikkenemiseen. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti lisää 140 miljoonaa euroa pysyviä määrärahoja tutkimukseen, alentaa 50 miljoonalla varhaiskasvatusmaksuja, mikä tuntuu monen perheen kukkarossa, sekä varaa 10 miljoonaa korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen. Hallituksen kertaluontoisista panostuksista tehdään pysyviä. Koulutukseen panostaminen tehdään kokoomuksen vaihtoehdossa pitkäjänteisesti. Siihen kuuluu myös yliopistojen pääomittaminen, mikä lisää ja parantaa korkeakoulujen toimintaedellytyksiä pitkäjänteisesti. Korkea osaaminen on pienen maan valtti, ja olemme kokoomuksessa sitoutuneita suomalaisten osaamistason nostamiseen. Onkin huomattava, että ei voida puhua mistään korkeakoulujen rahoituksen käännteestä, mikäli lisärahoitusta korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäykseen ei osoiteta. Edellinen hallitus jo päätti korkeakoulujen rahoitusindeksin palauttamisesta. Se oli oikein hyvä päätös. Se on myös kannatettavaa, että korkeakoulujen perusrahoitusta vahvistetaan. Kuitenkin hallituksen nykyinen ehdotus on johtamassa siihen, että rahoitus korkeakoulututkimusta kohden laskee eli tutkimuksen ja koulutuksen laatu heikkenee, mikäli lisärahoitusta uusiin aloituspaikkoihin ei osoiteta. Kokoomus osoittaisi.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.